

ABRAHAMUS AVRELIUS. EC^{cl}. GAL^{lo}. LOND. PASTOR.

Quius AVRELII vultus excuspsit in ær^c.
Mores haud potuit sculpere Calcographus:
Neue opus: æternis dictis. factisque. librisque
Iampridem mores sculpsérat ipse suos.
V. Fec. 1631.

ABRAHAMUS AVRELIUS. EC^{cl}. GAL^{lo}. LOND. PASTOR.

Qui **AVRELI** vultus excuspsit in ær^c.
Mores haud potuit sculpere Calcographus:
Neue opus: æternis dictis. factisque. librissque
Iam pridem mores sculpsérat ipse suos.
V. Fec. 1631.

IOBUS,
SIVE
DE PATIENTIA'
LIBER
POETICA METAPHRASI
EXTRATTA.
A. 1632.

Authore ABRAHAMO AUBELIO Ecclesie
Gallo-Londiopugnastore.

A. S. 27

LONDINI,
Impressi in AEdibus Roberti Junii. 1632.

B.

1632.

IOBAS

AIT

IASI

o Ecclesi

DE

POET

Antiquae

1. COR. XIII. XII.

Cernimus nunc per speculum & per enigma: tunc autem
facie ad faciem cernemus.

London
Ex officina typografica E. and J. H. 1700

AMPLISSIMO VIRO
D. ALBERTO IOACHIMI, Equiti Dominis
Oostendæ in Oedequensquerke, Illustrissimorum, Potentissi-
morumque Dominorum Ordinum Generalium Fœ-
deratis Belgij apud Serenissimum Magne Bri-
tannicæ &c. Regem Legato.

Araphrasin meam in Iobium edituro, pauca, Vir
Ornatissime, apud te, si pateris, prefari mihi vi-
sum est, cum de libro ipso, iùm de ratione instituti
mei utrumque breviter perstringam. (ad) audire
De primo qui confitum hic quoddam Eze. 14:14;
sive Parabolam, non veram rei gestæ historiam Iac. 5:12.
narrari censuerunt, eorum jampridem explosa
sententia est, nec mirum: nam & ea quæ alibi de
Iobo in S. L. leguntur, & tot germanæ narrationis circumstantie,
ut nomina, ut patria, ut genus, ut ætas, & conditio rùm Iobi, nùm ali-
orum de quibus hoc libro agitur, necessario evincunt cum re ipsa ex-
titisse, resque non fictas, sed verè gestas hic describi. Antcedit nōdem
testis locuples Chrysostomus, qui scribit monstratum fuisse sanctissi-
mi hujus viri sepulchrum. Detempore autem quo vixerat, nihil certi-
ti exploratique habemus, eorum tamen maximè probabilis videtur
sententia, qui vel tempore Captivitatis Aegyptiacæ, vel mox post libe-
rationem Israëlis ex Aegypto, & ante legem datam cum vixisse con-
jiciunt, cujus rei non condemnandam probationem nobis suppedi-
cant sacrificia quæ obtulit in patria sua, non in loco sacrificiis a Deo
designato. Nemo enim mihi facile persuadeat. Virum tam rarae pica-
nis alibi sacrificaturum fuisse, si post legem latam vixisset, quam con-
ram

Epistola Dedicatoria

ram Arca, vel Tabernaculo Dei, utilege sancitum erat. Quicquid
sit, antiquissimam hanc esse historiam, lectuque dignissimam res ipsa
declarat, nec ab ullo interpretum in dubium vocatur, ut de scriptore
inter se dissideant, aliis a Iobo ipso, cuius praefert nomen apud Hebreos,
aliis a Mose, aut Prophetarum aliquo illius seculi scriptam aesti-
mantibus. Qua de re non est anxiè laborandum, cum de Authorc
Roma.9.14. et 11.35. principali, nimurum Spiritu Sancto, nulla sit dubitatio, testibus ipsis.
1.Cor.3.9. Apostolis, qui eam sua auctoritate non semel confirmarunt.
Iac.5.11.

Multa his adjungi possent de varia & multiplici hujus libri materi-
a, de stylo, de ornatu, de utilitate & usu, aliisque similibus, quæ ad
præstantiam tam eximi scripti pertinere, sed cum hæc omnia cuivis
obvia sint & exposita in doctissimorum hominum Proæmiis in Io-
bum, super vacaneo hoc labore supercedere malo, quam huiusmodi
sermonibus aliund & repetitis Epistolæ limites extra modum proten-
dere. Illud tamen præterire non possum. Esse videlicet hanc histo-
riam hisce tam miseris deploratisque temporibus accommodatissi-
mam, utpote in qua deus fidelissimum suum servum Iobum omaibus
præire voluit exemplo patientiae, quæ sancte in illo tanta fuit, ut nullis
Satanæ Ministerorumque illius oppugnationibus, nullis machinis, aut
artibus (quæ tamen & plurimæ fuerunt & gravissimæ) a vero Dei cul-
tu vel tantillum quidem avelli potuerit. Unus idemque dies vidit
ipsum opulatum, & inopem, honoratum, & contemptum; stipa-
tum, & derelictum; sanum, & agrotum; purpuratum, & pannosum;
habitatem in palaciis; & faciem in pulvere; abundantem liberis,
et mox omni orbatum soko, omni destituta solatio. Enim mira re-
num vicissudo! cæterum in rebus tam subitis, tamque angustis ita
se gestit, ita vixit fortissimus hic Dei Athleta, ut quasi Pancratio vi-
tæ certumphalens lauream meruerit. Nam & Dei ipsis iudicio ab-
solvit, & in duplo feliciorem quam antea statum restituitur. Sed
haec hactenus de Iobo ipso, ne longior sim quam sit necesse, reliqua
deinceps persequar pari brevitate. Complusuli sunt anni, cum
primum Libellum hunc verè aureum Latino carmine exprimere eg-
gressus sum; minimè id quidem quod cum tam divini operis digni-
tate, Maiestateque patriæ factum sperarem, sed ut quod adoles-
centulus operæ studiique in re Poetica posueram, id omne postmo-
dum ad res sacras illustrandas explicandasque transfertem. Exor-
digi autem a Iobo volui maximè, quia nusquam melius huiusmodi flu-
dia.

Epistola Dedicatoria

dia collocazi, nusquam stylum felicius exerceri posse iudicabam. Fuerunt quidem ante me alii, iisque doctissimi, qui in hac eadem area defudarunt, neque omnino infeliciter: sed quoniam quæ illi in Iobum carmine scripserunt, sero admodum, nec nisi post inchoatam penique absolutam hanc Paraphrasin in manus meas pervenerat, non faciendum putavi, ut omni, quem suscepseram, labore effuso, tot mihi vigiliæ in medio cursu deperirent; præsertim cum hic habeat locum vetus laudatumqne Græcorum proverbium, *Διεγένεται γένεσις*. Perrexii igitur in perficiendo opere, & ad umbilicum, Dei beneficio tandem perduxi, ea ubique adhibita diligentia & cura, ut a veritate Hebraici contextus, quem semper ob oculos habui, ne transversum, ut aiunt, unguem discesserim, atque hæc iustis retum æstimatoribus abunde, ut spero, satisfacient. Quod si quistamen rigidior alieni laboris animadversor obiicere pergar me Ilidia post Homerum scribere, falcemque in aliorum messem inuicere, is fibi responsum hoc habeat, tantam esse huius libri obscuritatem, ut nullius in eo explanando labor pro supervacaneo atque inutili haberi debeat. Hoc mihi puto palmarium. Adiicere tamen licet tum illud Terentii, *In medio omnibus palmam esse positam*: tum gravem magni Augustini in re simili sententiam. *Vtile, nempe, esse plures libros à pluribus fieri diverso stilo, non diversa fide, etiam de questionibus iisdem, ut ad plurimos res ipsa perveniat, ad alios sic, ad alios autem sic.* Hæc me & similia æqua iudicii lance pensitatem induxit tandem amicorum hortatus, ut poëma hoc, quod iamdiu, velut færus male natus, interschedas meas facuit, publici iuris facerem: non quidem laureolæ in mustaceo quærendæ gratiâ; (quod aucupium fugient semper generosi animi) sed ut nobilissima Iobi historia poëscos nectare delibata, & brevi simul & perspicua, quo ad eius fieri potuit illustrata Paraphrasi, acceptior omnibus & utilior redderetur. Plura in hanc rem dici possent, sed neq; omnia dicere animus est, & candidis iudiciis iam dicta sufficient.

De reliquo, quem huic parvo opusculo me Patronum ut (fert consuetudo) quererem non diu mihi deliberandum fuit. Nam cum tu sis, Vir amplissime, in quo uno cunctas habitare virtutes, pietatem vero imprimis, summâque prudentiam & gravitatem comitate conditam omnes uno ore fatentur & prædicant. Fecit profecto tot & talium virtutum admiratio & amor, ut hoc quicquid est libelli tibi dicarem consecraremque tanquam indicem paratissimæ meæ erga

A. T.

Epistola Dedicatoria

A. T. observantie & constanteri sponsoris officii, quod studium
meum (quae tua est facilitas atque humanitas) & qui boni, confido consules.
Interea Deum Optimum Maximum ero. Venerorque ex animo, ut te
cum omnibus tuis quam diutissime conservet incolorem, atque om-
ni maximarum benedictionum suarum genere quam largissi-
mè cumuleret ad Nominis sui gloriam, & ad Ec-
clesias, Reiq; publicæ bonum.

Amen.

Tuæ Amplitudini addictissimus.

ABRA. AURELIUS.

GILBERTVS PRIMIROSIVS
In Clarissimi Doctissimique Viri D. AURE-
LII Ecclesiaz Gallico-Londinensis Pastoris, &
Collegæ sui Amantissimi
I O B V M.

Urea qui invicti potuisti carmina Iobi
Auro carminibus dignis, numerisque latinis
Exornare, dabit quis te tibi carmina digna
AVRELI? O vates Scottis venerande, silentes.
Te patriæ & Musis dias in luminis auras
Si quirent iterum redivivum sistere, rerum
Obvia dum spernis, calles tentasse paderet
Ignotos fidibus grajs, musisque latinis.
Nam tibi dum nimium venæ, nimiumque suavi
Indulges calamo, Carmen stait, effluit autem
Iobus, & aurifuso queritur se carmine frangi.
At tu dirvinum vatem divine poëta
Æ quo dum sequeris cantus pede, verbaque verbis
Respondere doces, sanctis latialia, gratum
Inque tuis verbis servas numerisque leporem;
Prima hederæ carpis victricis præmia, & herbam
Tradit Adamsonus Präful tibi, gloria gentis
Altera Scotorum, ceditque Poëta Poëta.

COLLEGANT

***

IN OBITVM DOCT. ET ORNA-
tis. viri AB R. AV R E L I I Ecclesiæ Gallo-Londi-
nensis Pastoris vigilantissimi, Collegæ sui Aman-
tissimi GILBERTI PRIMIROSII
ELEGIA.

I privata mihi fas est incommoda flere;
Flere etiam fas est publica damna mibi.
Te flabo AV RELI, privata incommoda flendo:
Te flendo, AV RELI, publica damna fico.
Tu mihi consultor prudens, Collega fūavis,
Rebus in incertis certus amicus eras:
Quod rarum est, studijs delectabamur iisdem,
Amboque fraternalis viximus una animis.
At mibi nunc nemo est frater, consultor, amicus,
Qui te sublato sit velut alter ego.
Ergo mihi si fas privata incommoda flere,
Te flere extinctum quis putet esse nefas?
Eia robusti juvenes, teneræque puellæ,
Matronæque graves, decrepitique senes,
Belgæ, Sequanici, Celtæ, quos dira Papismi
Barbaries, almâ dispulit è patriâ,
Londinumque sinu tepido suscepit, opesque
Tutas, cum pura religione dedit:

AV RELI

AURELI funus Pastoris ducite flentes :
AURELI flentes condite corpus humo.

Vos Viduae flentes Viduam deducite flentem
AURELI: id parilis forsque dolorque jubent.

Sunt causæ flendi magna. Quod blandula mater

Lallanti est puer, quod liberisque pater;
Quod sponsæ est sponsus castæ, quod amicus amico

Fidus, quod fratri vir probus esse solet;

Quod cæcis hodiis prudens, medicusque peritus

Ægroto est, charus quod socio est socius;

Quod gregibus vigilans pastor, quodque esse Clienti

Patronus debet, discipulisque docens;

Quod mitis Plato Graiis, quod Cato severus

Ausoniis, lapsis quod Cyprianus erat;

Quod fuerat cunctis AURELIUS AVGVSTINVS

AURELI à cuius nomine nomen habes.

Difficilis, facilis, jucundus acerbus, amator,

Osor, ut hinc virtus, hinc vitiumque fuit.

Nobis dum vixti, nobis hæc cuncta fuisti,

Pluraque quam tenuis pangere musa potest.

Præfica discedat falsos quæ flere dolores

Conducta extortis nos doceat lacrymis:

Nos tua vera fides, doctrina, atque aurea virtus,

AURELI, veris flere docent lacrymis:

Nam nobis si fas incommoda publica flere,

Te flere extinetum quis putet esse nefas?

A

Doctis,

*Dotissimo Interpreti Epitaphium
Cas. Calandrini.*

AURELIO vivo vixit patientia IOB I,
Nunc Liber amborum supplet iste vices.
IOBVS in AURELIO diu post sua fata revixit:
In IOB O AURELIVS postuma fata leget.
Seria res agitur, cum IOB I effingere questus
Aureliana novo carmina Musa studet.
Intima de proprio dicit suspiria sensu
Interpres: mage sis audiat Autor idem.
Vix aliena canit: tota praxi alter IOB V S,
Moribus, ingenio, conditione, fide.
Scilicet AURELIVS simul in discrimine luctans,
Tale animo dudum partuciebat opus.
Ardua res homini, nisi quod submissus ab alto
IOB V S sacrati pectoris ima subit:
Ceu redeunt in sole atomi, fugitiva repente
Somnia sistuntur; pectoris ima patent:
Ergo alio dictante sui sensa additi cordis
Agnoscit vates, docta que dextra docer.

Anonymous.

Sparserat audaces, diviso Idiomate, Gentes
Numen, & haud uno jusserrat ore loqui:
Fige oculos, Lector; faciem cum videris unam,
Tot gentes una cernere jure putas.
Omnis in angusto consedit lingua palato,
Omnis in hoc uno lingua diserta fuit.
Accipe Romano IOB V M sermone querentem;
Non pudet Hunc Illum sic docuisse loqui.

Ad

Ad D. AVRELII Iobum.

Ivis Idumae quondam telluris Iöbe,
Quam bene patritum Romana ueste Quiritem
Te facis, & lato velas tua vulnera clavo!
Aspicis ingenua quam grandia carmina vena
Te miserans sacro fundas modulamine vates,
Ut que tuum Aonio perfundat nolle dolorem,
Mincius indigena cesseret meminisse Maronis

Major adest genius, cui non vesanus Achilles
Dicitur, aut Tityri pecudes, Eneaque arma;
Sed Deus ipse Deus Sancta gravitate tremendum
Intonat, & vocis percellit fulmine mentes;
Hoc versu imperium effatur, numerosque modosque
Ipse dat, & sacri forvet instrumenta furoris.
Talibus ora modis fracta de nube coruscus
Solvit, & obscura vestit caligine flamas,
Terribilis quoties magnum per inane tonantes
Urges equos, volucremque rotat super aethera currum,
Cum fremit ad tonitru, fumumq; pavore volutat
Brutallicet, nutatque suo sub pondere tellus,
Ignibus aethra micat, properant vagi fluminare retro,
Pigraque diffugiunt & Tartara consternuntur.
Nec minor est quando pennis levioribus ales
Scindit iter medium, & sensim delapsus ab alto,
Fit cælo & terra ambiguus, celsusque, humiliisque
Nunc plectri grauioris amans cytharam increpat acer
Nunc blando faciles demulcet pollice chordas;
Accipitri similis qui nunc sublimis ad aethras
Scandit, finitima pluram modo librat in aura,
Et liquido molles designat in aëre gyros.
Usque idem similisque sui, non ultima primis
Carmina, non medijs currunt diversa, sed inter
Millia tot parili procedunt singula passu.
Ac veluti largos volvit per secula fluctus
Ingens Pactolus, flavisque superbit arenis:
Non secus Herous leta fluit aureus unda,
Et facili longum decurrit flumine carmen.

1611

QBA
An melior puris variare coloribus Eo,
Cum nitet, atque rosas croceo demittit ab axe:
Scilicet aetherio saturatas nectare guttas
Diffundit lachrymis, gemmisque liquestibus agros
Latificat, summas circumpendentibus herbas
Cælum aperit, pluit argento terrisque renidens
Aurea purpureo prætexit nabilalimbo
An cum fingit equum! Colloferus ille minaci
Arduus, indomitos animosi pectoris ignes
Naribus expirat, fremituque, oculisque fatetur,
Excipit aure tubas, & ad arma superbis adarma
Emicat, in medios equitem trahit impiger hostes,
Et furit, ingenuumque viro stimulante furorem
Vngula præcipitem subito rapit impate cursum.

An melior quando flentem miseratus Iobum
Solatur lachrymis lachrymas, querulusque gementi
Aggit, Acolio ducens suspiria versu,
Et reddit planetus, & fletibus ulceramulcet.

Salve O docti gemitus. Queis omnia cedunt
Gaudia, vesanas æstro pungentia mentes.
Hinc procul, O molles, Gracorum crima, nuga
Nothus Amor, meretrixque Venus, Satyrique, Cyclopesque
Et nunc ille Deus ponti, nunc bellua Proteus.
Iejuna procul hinc veterum deliria Musa,
Cedite divinos sapiant hec metra furores,
Atque merum vati spirant præcordia numen.
Cedite pernicies hodierni magna papyri
Progenies cheu nimium numerosa poetae:
Frangite si pudor est calamos, succidite chordas,
Atque lucubratos igni permittite versus:
Hic e quidem appendo cytharam, extremumque laborem,
Hic plectrum, & modulos, & spem depono corona.

Hæc quæ mihi expressit admiratio, ex animo,
ascripsi. PETRVS MOLINÆVS filius.

JOBUS.

C A P. I.

*Jobus, vir imprimis pius, & sua gentis facile Princeps, è prosperrimo vita statu in m
serrimum repente conjectus, amissis tum fortunis omnibus, tum liberis, ne trans
versum quidem vnguem ab officio discedit.*

Elices Arabum regiones inter & arva
Gentis Idumeæ terra est antiqua, coloni
Usæam dixerat, Heros ubi maximus olim
Floruit: huic I O B O nomen: iustissimus unus

Qui fuit in terris, & servantissimus æqui;
Quo nemo vel Numen amet, vel crimina vitet
Sanctior. hunc gnatis septem, ternisque parentem
Natabus fecit larga indulgentia cœli,
Nec minus ille opibusque potens, atque ubere glebæ:
Millia cui septem pecudum per pascua læta
Balantum errabant latè, ter mille Cameli:
Mille ad aratra boves sulcis depressa gemebant;
Quingentæque operis operis devotæ onerique ferendo
Tondebant dumeta asinæ: cui denique tanta
Præstò erat accinctæ ad famulatum copia turbæ,
Esset ut Eois longè clarissimus oris.

Ecce autem interea fraterna ad pocula Nati
Collecti veniunt, & certo foedere teatris
Quisque suis, vice quisque alterna fratribus unam
Omnibus insternunt mensam, ternasque sorores

Accitas faciant epulis, & pectora mulcent.
 Tantus amor fratum, tantæ est concordia curæ,
 Dein postquam lux quæque dapum circum islet in orbem,
 Continuò gnatos genitor simul advocat omnes
 Edicitque, Deo precibus, votisq; repente
 Ad sacra lustrentur: nec non cum sidere primo
 Luciferi surgens pecudes de more tenellas
 Immolat, & castis totas cremat ignibus, aræ
 Impositas, numerumque omni cum prole peræquat.
 Fors, dicebat enim, quiddam inter pocula nati
 Peccarint, nomenque Dei, laudesque sinistro.
 Detrirint animo, talem se quoque gerebat
 Ille die haud fictis veneratus Numinis votis.
 Nati autem alterius dum curant fercula mensis,
 Concilium solemne vocat Rex magnus Olympi
 Sidereum in sedem, terras vnde arduus omnes
 Despicit. exemplò sancti glomeramen in unum
 Cælicolæ ad solium supremi & lumina Patris
 Accincti apparent, nutumque & iussa capessunt.
 Per medios infert sese, mirabile dictu.
 Tartareus Dæmon. cui Iova; heus, vnde locorum.
 Acer ades? Veni extremis, ait, orbis ab oris,
 Quas modò, terrarum peragrans sola vasta, revisi.
 Tum Deus, Anne meum lustrasti lumine lobum,
 Fidum adeò iisque mei cultorem Numinis; ingens.
 Cui probitate parem terrarum haud sufficit orbis,
 Quiq; animo quæ recta pio, fraudumque carente
 Sectatus, me rite suum Dominumque Deumque.
 Et colit & vetitæ refugit contagia, labis?
 Sic memorat: Stygio Satanas cui talia corde.
 Ingreditur. Gratissime Deum timet ille, tuisque
 Nequicquam sacros aris imponit honores?

Hac tu nonne tenuis ceu vallo illumque, domumque
 Illius invicto lēpsti, & quascunque referto
 Fudit opes circūm immerito tua dextera cornu;
 Quicquid agit, quodcunque manu molitur, id omne
 Felici tu sorte beas, tu armenta, gregesque
 Auges quotidie; terque est, te authore, beatus.
 Verūm, agè, cuncta manu modò quæ tenet integer ille,
 Infestus quate; dispeream, ni te ocyus ore
 Latranti malus incessat, coramque lacestat.
 Cui Deus: En quæ diues habet, gnatique, domusque;
 Quadrupedesque amplis tondentes grama campis,
 In manibus sint cuncta tuis, me & sponte remitto,
 Tantum ipsi modò parce manus afferre nocentes.
 Hæc ubi dicta, citus tenues diversa per auras
 Ex oculis fugit ille Dei, terrasque revisit
 Iamq; simul fratribus primævi in sedibus altis
 Securis fratres animis, ternæque sorores
 Dulcia fæcundis carpebant fercula mensis,
 Lenæiq; hilares miscebant pōcla liquoris,
 Ocyus accurrit cùm sancti ad limina Iobi
 Nuntius, & tristi sermone everberat aures;
 Juncti ad aratra tui versabant arva iuvenci,
 Reclivesque secus pascebant grama asellæ,
 Ecce virūm suribunda phalanx de gente Sabæa
 Irruit, avertitque armenta: fero ense colonus,
 Ense miser stricto cadit armentarius omnis;
 Vixque adeò super unus eram, qui hæc tristia ferrem
 Nuntia, & infandis implerem questibus auras:
 Has inter voces, media inter talia verba,
 Ecce alius, mora nulla, supervenit, atque ita fatur,
 O Pater, acta polo cecidit vaga flamma, potenti
 Fulmine missa Dei, sævumque gregi intulit ignem;

Intulit & ducibus, miserosque absumpsit ad unum;
 Vixq; adeo super unus eram qui talia ferrem
 Nuntius. hæc illo referente, supervenit alter,
 Clamatque, instructis triplici tribus ordine turmis
 (Proh dolor !) in famulos, & in omnes Turba camelos
 Chaldæa immissis latè se effudit habenis,
 Cepitque, & cunctam percussit acinace pubem,
 Vixque adeò super unus eram qui talia ferrem
 Nuntius. hæc illo referente supervenit alter,
 Vnda velut sequitur duplicatis fluctibus undam,
 Ah ! nati, natæque tuæ convivia tectis
 Dum fratris celebrant, fratum qui maximus ævo,
 Et læta inter se commiscent pocula Bacchi,
 En subitò assurgens deserti è finibus atrox
 Tempestas sine more ruit, velut agmine facto,
 Quadratamque domus molem, quæ summa labantes
 Iuncturas tabulata dabant, convellit ab alto
 Culmine, prosternitque; ea lapsa repente ruinam
 Cum sonitu trahit, & gnatos super incidit omnes,
 Occiditque eheu ! indigno funere : cæsis
 Vix adeò super unus eram, qui talia ferrem
 Nuntius. Hoc genitor casu concussus acerbo
 Surgit, & invisos humeris abscindit amictus;
 Quin tonsâ de more comâ procurvus adorat
 Stratus humi, atque humili has effundit pectorc voces;
 Exivi nudus genitali matris ab alvo,
 Nudus & ætherea defunctus luce redibo
 In terram. Deus illa dedit, Deus abstulit idem;
 Laudetur per secla Dei venerabile Nomen.
 Hac præclara tenus Iobi constantia tantis
 Pressa malis nullo temeravit crimine dextram
 Nec male sana Deo proiecit murmura labris.

C A P. II.

*Iobus in pietate solita perseverans, à Satanarursus gravissimè affligitur, ab Uxore
deridetur, & ab Amicis invisiur.*

Fortè die ecce alio magni gens sancta Tonantis
Cælicolæ, ex omni volitantes agmine læti
Conveniunt, Patrisque, suo de more frequentes
Ad solium sublime fluunt. Stygis incola diræ
Se medium his infert Satanæ, coramque resistit.
Tartareis instructa dolis, atroq; veneno
Corda gerens cui Iova prior: Satan, unde locorum
Irrequetus ades? contrà ille, è finibus Orbis,
Quos modò, terrarum peragrans sola vasta revisi.
Tum Deus: anne meum, vidisti hæc inter, Iobum,
Cui totus pietate parem non sufficit Orbis,
Quique adeò integri custos studiosus & æqui,
Numinis & veri cultor contagia mundi
Devitat? viden' ut priscæ probitatis honorem
Servat adhuc, mibi quantumvis tu suasor & author
Perdendi nequicquam hominis, rerumq; fuisti?
Dixerat. Ille dolis arque arte instructus Averni
Aetutum stygio depromit talia corde,
Pellem equidem propelle; & quæ sibi cunq; pacisci
Quis dubitet dulci pro vitæ munere? mentem
In peius sed enim referens, dextram iniice tantum
Infestam, tange ossa manu, quate verbere corpus
Lethifero. Mirum, nisi in os tuus integer ille
Te probro incessat blateranti hæc Rector Olympi
Subiicit. En fraudiq; tuæ, flagrisq; remitto
Insontem famulum: vitæ tantum illius uni
Parce memor, nec plura: auditis lætior istic
Ex oculis fugit ille Dei, Iobumque latenter

Invadens, tetro miserum ferit ulcere corpus.
 Dira lues udo penitus sublapsa veneno
 Viscera pertentat, summoque à vertice ad imos
 Plantarum articulos squalentia membra pererrat.
 Tum scabra illuviem latagens destringere testa
 Insidet infelix cinerem lobus, aspera secum
 Fata gemens plagis mox at crudelior ipsis
 Res oritur. Conjur, alias dulcissima, tantis
 Cladibus evicta hac miserandum voce maritum
 Alloquitur : perstatne tibi tua, talia passo
 Integritas, animusque insons ? I, perge Tonantem
 Perge Deum meritis extollere laudibus, amens,
 His qui te ærumnis, qui sævo funere mersum
 Obruit, & dura hæc pro cultu præmia reddit.
 Ille autem : Ah ! tantumne crepas ceu fœmina nequam
 Flagitium, conjur ? Ergo felicibus auctam
 Cælitùs auspicijs sortem capiemus amico
 Pectore, & adversam non accipiemus eodem ?
 Hac miranda tenus lobi patientia tantis
 Acta malis, sacro temerè nihil extulit ore.
 Intercæ subitæ passim vulgata ruinæ
 Fama, viti ad ternos postquam pervenit amicos,
 Exemplò patriisque arvis, laribusque relictis
 Carpunt quisq; viam, & condicto tempore in unam
 Sedem ex diverso veniunt, quo tristia fata
 Condoleant, casumq; ægri solentur amici ;
 Nempe Eliphas Themanita genus, Bildaq; Suhita,
 Et Sophar Namatita. hi fœdum sordibus ora
 Ignorant socium, sublati eminus acres
 Dum spectant oculis, post notum cominus alto
 Ploratu deflent, lacerantque in pulvere vestes,
 Pulvere & aspergunt setro frontemque, polimque :

Quin & humilices septem, to tidemque recumbunt
 Cum moesto noctes, nec quisqua in affarier ægium
 Audet, in immensum quia pestem ex crescere cernunt.

Cap. III.

Iobus tot tantarumq; afflictionum oneri suscumbens ad tempus, natalem suum execratur diem, & cum Deo de vita accepta, conservataq; expostular.

Ille autem indomito ut patuit via prima dolori,
 Protinus immeritum Diris ultricibus ortum.
 Devovet, infando prorumpens talia questu :
 Ah ! pereat lux illa, meæ quæ exordia vitæ
 Prima dedit : nox & percet tam tristibus aëta
 Fatorum eventis, genetrix qua dicta misellum
 Progenuisse marem. Æternis lux illa tenebris
 Damnetur, supero nec eam Deus axe requirat ;
 Neu super auricomus splendescat lampade Titan.
 Pollutam infament lethalibus undiq; spectris
 Atrores Erebi, nubesq; horrentibus alis
 Incumbant, quæ corda metu mortalia summo
 Terrifcent, scelerum veluti furialibus acti
 Terrentur stimulis, queis lux invisa diei,
 Quosq; infelicis ceperunt tædia vitæ.
 Illa etiam magnæ nox umbris mersa sororis
 Effluat è fastis, è mensibus effluat anni :
 Sole dehinc nox illa vacet, tristiq; sub umbra
 Secubet æternum deserta ; neq; audiat hymnos,
 Festivosq; jocos, neu lætæ jubila linguae,
 Quin Diris sine fine sacram crudelibus omnes
 Devoveant, qui mole malorum, & turbine fortis,
 Adversæ oppressi, vitæ malefausta precantur,
 Iugiaq; integrant miseris lamenta querelis.

[Siderea]

Sideratam ingratæ, sub prima crepuscula, noctis,
 Condantur tenebris, notasque ea speret Olympo
 Incassum flammæ, nec cernat clara rubentis
 Auroræ eoo quæ mittit spicula tractu.

Quippe quod infaustæ non clauserit ostia vulvæ,
 Nec mala tot curasque oculis averterit olim.

Mene heu! materna conceptum extinguier alvo
 Non potuisse, animamve recenti efflare sub ortu?

Quid me obstetricis genua excepere calentem
 A vulvâ? cur ore avido nimis ubera suxi?

Namque sopor molli compostum membra foveret

Iam gremio, & placidâ fruerer per secula pace

Concilio Regum immistus, mundiq; Dynastis,

Qui fastus monumenta sui per tæsqua, ubi tritum

Nulla hominum calle monstrabat semita, celsas

Extruxeré arces & vasta palatia quondam;

Aut Procerum numero adscriptus, queis plurima, stabant

Dum regno incolumes, auro, argentoq; fluebant

Atria, regaliq; nitebant limina luxu:

Deniq; abortivo par, qui penetralibus alvi

Vix conceptus obit, vel par ego fœtibus, ævi

Limine mox primo defunctis luce, iacerem

Exanimis, uelut optato telluris amatæ

Inclusus thalamo; sævis ubi sueta rapinis

Gens parcit terrere pios; ubi fata quietas

Ostendunt fractis sedes fessisq; laborum

Innocuis; ubi vinceti agitant simul otia, vincis

Disruptis, neque vocem audit iam Verna severi

Exactoris. agit nullo hîc discrimine pauper

Divesque, obscuri genus, & diademate clari;

Imperia hic temnit securus herilia servus.

Quid lucem ærumnoso homini, quid pectora mæstis

Vsuram vitæ male gratae indulgeat æther?
 Qui mortem exoptant, nec adest, imisque latenter
 Thesaurum veluti terræve undæve latebris
 Scrutantur solerte oculo, tandemque sepulchro
 Invento exultant, ipsoq; in funere gaudent.
 Heu! quid vita viro, moles cui tanta malorum
 Interclusit iter, quem mille obtexit ab alto
 Dextra Dei jaculis? præmissi insuavia reddunt
 Fercula singultus, raucosque ad sidera tollo
 Mugitus, planctusque; & luctisonos ululatus,
 Non secus atque altis torrens de montibus actus
 Præcipitat, multoq; ruens immurmurat æstu.
 Quod metui, quod sæpè malum, ceu præscius olim
 Expavi, tulit una heu! illætabilis hora.
 Non ego securam jucunda per otia vitam
 Sopitamve alta dormitans pace peregi:
 At nihilo prævisa minus præcautaque longè
 Tempestas sævis miscrum caput obruit undis.

Cap. IIII.

Eliphazus Iobum arguens fracti animi, sicutque pietatis, justiam tueretur judiciorum
 Dei, & homines convincit iniquitatem.

Tunc Eliphaz tantis laxantem fræna querelis
 Sic Iobum aggreditur. Referant si mutua tandem
 Dicta mei mecum socii, tuné ægriùs illa
 Iob feres? tanto quis rerum cardine verbis
 Temperet? Is tuné es, tot qui palantibus olim
 Desuetum pietatis iter monstrare solebas,
 Enervisq; novas vires, nova robora dextris
 Addere? tuné inopi rerum, iam iamque labanti
 Accendisti animum dictis, aut poplite curvos
 Erexti? enversis nunc in contraria fatis,

Deficis, attactuq; iacet mens tertia primo.
 Hic pietatis honos? fidei hæc constantia? nonne
 Ut fluxis innixa bonis stetit hactenus omnis
 Spes tua, sic pietas; utq; expectatio, vitæ
 Sic gestæ integritas? mundi retrò acta revolve
 Seclâ memor. Vastæ quis prima ab origine terræ
 Insontum periit? quis fundo excisus ab imo
 Interiit de gente pia, rectique tenace?
 At verò incurvis subigunt qui dentibus arva
 Nequitiæ, & scelerum committunt noxia fulcis
 Semina, dignam equidem vidi hos sub tecta referre
 Sementi messem, & rigidæ mala grama lappæ.
 Quippe indignantis rapido ceu turbine lovæ
 Prostrati mox deficiunt, flatuq; Tonantis.
 Naribus emissâ pereunt. Quid dira lconis
 Profuerit vox alta fremens, raucusve leænæ
 Mugitus? catuli evulsis penitusq; refractis
 Dentibus occumbunt; prædæ & leo grandior exsors
 Occidit: impasti per inhospita tæsqua catelli
 Matris ab ubeibus depulsi pabula quærunt.
 Præterea furtim vox ad me arcana per umbram
 Missa polo venit, paulumq; his auribus hausit:
 Tempus erat, quo prima quies mortalibus ægris
 Incipit, & variis stipata insomnia visis
 Obiectat, subitò obstupui, & tremor undiq; mentem
 Perculit attonitam, gelidusq; per imam cucurrit
 Ossa pavor. Coram ecce incessu spiritus alto
 Transiit; arrexitq; omnes horrore capillos,
 Cœlestis species, quæ vultu & lumine nobis
 Ignoto penitus, miræ & sub imagine formæ
 Restitit, ac tenui divina orâcla susurro
 Auribus insinuans, voces erumpit in istas:

Immortale Dei, mortalis homuncio, Numen
 Iustitiam exquirat? Fictoris ob acria summi
 Lumina figmentum polluto a sanguine cretum
 Labe vacare putas? Sanctis non ille ministris
 Credit, & Aligerum liquidis apponere ultra
 Splendorem turmis, divinæque indolis auctum
 Immensum. Lucei quid perlevis Incola tecti
 Se iactet, bibulo cuius fundamina nutant
 Pulvere, quemque terunt avidi sub marmore vermes:
 Solis ab exortu, sine vindice, solis ad ipsum
 Occasum, crebro plagarum tunditur ictu,
 Et cœca æterno dein claudit lumina somno.
 Sic vitæ formæq; decus, sic gloria mundi
 Avolat, atq; homines sophiæ sine laude recedunt.

C A P: V.

*Eliphasrus ea pertexens, que modo exorsus erat de impiorum exitio, de quo admirabilis
 Dei sapientia, iustitia & potentia, Iobum ad fidem, patientiam, & resipiscientiam
 portauit.*

INUNC, & querula patronum voce require,
 Qui facilem advertens aurem dignetur amico
 Lamenta assensu. Quem casta in vota vocabis
 Sanctorum, patulas qui in iustis præbeat aures
 Suppliciis? Stultum perimit gravis impetus iræ,
 Invidaque excordem letho demittit Erinnys.
 Vidi egomet fatuum arborei qui stirpis ad instar
 Radicem altam ageret fibris per viscera terræ
 Diffusis: at vidi itidem mox tecta ruinæ
 Devota, & stupui. Proles quam liquit inertem,
 Präsidio deserta perit, teriturque severi
 Iudicis ante oculos, nec adest, qui morte, cadentem
 Eripiat: mediis acceptam è scutibus hostis

Devorat esurio messem; natiue relictas
 Horridus haurit opes sifienti gutture prædo.
 Non terræ subit è gremio seges âspra laborum,
 Nec fœcunda malis florescit pulvere sylva.
 Nascitur ad morbos & duræ incommoda vitæ
 Gens hominum infelix, vivis ut multa subinde
 Emicat è prunis scintilla volatq; per auras:
 Quòd si eadem, quæ te, duris me exercita fatis
 Vis premeret, Dominum supplex in vota vocarem,
 Äthercumq; meas ad Regem sponte referrem
 Res omnes; qui magna adeò mirandaq; solo
 Efficit imperii nutum miracula, quorum
 Nec mens indagare modum, nec acuta latentes
 Nosse valet causas, numerumve exponere fando.
 Ille polo latices, optatæ & flumina lymphæ
 In terræ mittit gremium, faciemq; per omnem
 Huc illuc vario diffundit tramite rivos
 Ille humilesq; inopesq; è terræ pulvere, in alto
 Componit folio, tetra & caligine sentes
 Tollit honoratæ celsa ad fastidia sedis:
 Ille astutorum, vice versa, adeò omne refutat
 Consilium; ut medio dextræ conamine cassæ
 Defiant. Cautorum artes velut artibus îsdem
 Cautior cludit: populi & mens cœca rebellis
 In præceps agitur. Manifesto in lumine pravi
 Impingunt tenebris, & cum sol clarus utraque
 Distat idem terra, palpant ceu noctis in umbra.
 Atqui inopem fero ab ense Deus, linguaq; nocentum
 Pestifera illæsum servat, tutumq; benignus
 Reddit ab infesti manibusque, armisque Tyranni.
 Sic tenui spes certa venit, fractisque labore
Calitùs auxilium datur, at formidine clauso.

Stat rictu impetas, nihil ausa vel hiscere contral.
 Felix! ô verè felix, quem conditor orbis
 Castigat patriis commissa ob crima virgis.
 Quare agè, ne mitis temnas pia verbora Patris:
 Vnus & idem infert plagam & simul obligat: idem
 Vulnerat atque manum medicam mox admovet idem.
 Te quoq; ter mersum ærumnarum terque profundis
 Fluctibus eripet, nec clades septima tanget.
 A letho, si dura fames, ab acinace, belli
 Si furit horrendi rabies, te, Iobe, redemptum
 Ille dabit: quin & viroso à verbere, lingua
 Dum ferit, opprobriis procul, alta in turre latebis:
 Nec te pernicies, nec clades ulla nocentum
 Debita flagitiis quatiet; sed lætus ovansque
 Ridebis, cum vasta dabit desertaque late
 Omnia Mars, aut dira fames; neque monstra fesarum
 Horresces. Tecum ipsa colent faxa obvia campis
 Æternum fœdus; consuetaq; bellua sylvis
 Mitescet posito paulatim corde feroci.
 Tum florere nova cernes tentoria pace:
 Tunc iterum deserta domus penetralia vifes
 Votorum compos, successuque omnia læto
 Curabis: tum multiplici plantaria fætu,
 Et prolem per secla tuam, sobolemque tuorum
 Auëtum iri aspicias, eeu lætis gramina rivis
 Luxuriant: tuq; ipse ævi maturus avito
 Succedes tumulo, qualis tibi tempore naësis
 Horrea larga subit maturi farris acervus.
 Hæc nos en longo per vestigavimus usu,
 Atque ita habere, animis sinceri agnovimus: hæc tu
 Accipe dicta, bonoq; tuo perspecta reconde.

C A P . VI .

Iobus Eliphazi criminationi respondens, exponit afflictionum suarum gravitatem; etiam de amicorum perfidia atque inhumanitate conqueritur; sicutque in eo de quo accusabatur, innocentiam aperte assertit.

Sic memorat, vocemque premit, deinceps talia Iobus:
 O si indignantis nostros quis lancibus æquis
 Expendat questusque graves, casusque stupendos,
 Quæis pressum (socii) miserum vidistis amicum !
 Innumeras etenim, quæ torquet pontus, arenas
 Ærumnarum ingens superaret pondere moles ;
 Hinc gemitu repressa gravi luctantia duco
 Atque absorpta malis verba, & vox faucibus hæret :
 Quippe artus depauperata imis stant fixa medullis
 Tela Dei, fugitque atrum mens saucia virus.
 Ipse Deus movet arma, Deus velut agmine facto
 Irruit, ancipiti quatiens formidine pectus.
 Numquid agris onager rudit ad nova gramina ? numquid
 Ad stabulum mugit taurus farragine plenum ?
 Num fatuum nullo sale tinctum arrideat ? ovi
 Aut quis in insipido sapor est albumine ? quondam
 Quæ renuit tetigisse animus, nunc tristia mensæ
 Ferclâ meæ, ingrati nunc sunt fastidia vicitus.
 Quis mihi quod toties petii, quis vota precessq;
 Annuat optanti ? ô utinam Rex ætheris altus
 Expectata diu donet, dextraq; cadentem
 Conterat exerta, mortiique opponat amatæ !
 Interea hæc misero superant solatia luctus,
 Dum morbi infandus sine more exæstuat ardor
 Visceribus, nec læsa dolenti Numinia parcunt ;
 Fida quod ætherii haud suppressi oracula Patris,
 Iustitiæve æquum filii fideique tenorem.

Sed

Sed mihi quæ tandem vires, quæ meta laborum,
 Ut durem, speremque ægram producere posse
 Iactatam tanto fatorum turbine vitam?
 Saxeâ mîne animo vis est, chalybæave membris
 Durities & quid præfidii, aut tutaminis usquam est
 Omnibus exhausto iam casibus, omnium egeno?
 Mæsto animi, fractoque malis vir fidus amico
 Mittit opem, ni iura Dei, cultumque relinquat
 Me tamen ipsi etiam iam fratres rebus in æctis
 Et consanguinei certant spe ludere vana,
 Ceu torrens de monte ruens, vel qualis aquarum
 Concitus cluvieâ decursu diffuit imber.
 Hyberna occultus glacie nigrescit, & alto
 Nix super incumbit cumulo, molemque recondit:
 Verùm ubi Phœbæa torri lampade mundus
 Cœperit, exemplò fluidus dissolvitur humor
 Omnis, & incassum sicco se quærit in alveo:
 In varios latè consueto a tramite rivos
 Effluit, in tenuesque facessit protinus auras.
 Qui Temæ deserta, soli qui tœsqua Sabæi
 Sole sub ardenti peragrant, hic dulce levamen
 Ne quicquam sitis expectant, puduitque dolosis
 Spem posuisse vadis; namq; ad siccata ubi ventum est
 Flumina, delusi, suffusique ora rubescunt.
 Officii haud aliter spes & solamina vestri:
 In nihilum nunc îsse queror, qui talibus æctum
 Casibus ah! duro nimium vidistis ocello,
 Et stupuistis. Habet tantus fera pectora terror:
 At quæ causa metus, Soci? dixine ego, ferte
 Dona mihi, loculis expromite munera vestris?
 Suppetiasve hostem contrâ populiq; furentis
 Assultus yoto optavi, precibusve petivi?

In melius eritati animis me recta docete,
 Error meum, si quis, monstrate, silebo.
 Maxima sermonis vis est, qui simplice vero
 Fundatus, rabida temnit convicia linguæ.
 Sed quid vestra iuvant sine pondere iurgia? litem
 De nuda institui duntaxat voce putatis?
 An sine vi, sine mente sonos, & inania flabra
 Creditis immersi tot fluctibus esse querelas?
 In me ceu caris, gens sæva, parentibus orbum
 Irruitis, durique epulas agitatis iniquas
 De socio. iam tandem oculis me quæso benignis
 Aspice. An vobis coram, qui me intus & extra,
 Nostis, falsa loquar? versas ad seriam mentes
 Fleetite. Iustitiae mihi adhuc, mea gloria constat:
 Num latitat fraus ore vafro? num recta palatum
 A pravis fano nescit dignoscere sensu?

C A P. VII.

Iobus converso ad Deum sermone, & redintegratis de calamitate sua querimonias, ad
 se tandem reddit, veniamque, & miseria sua levationem aliquam efflagitat.

STat sua cuique dies, & vitæ his certa sub oris
 Meta datur miseris mortalibus, utque diurnâ
 Conductis mercede viris, stata figitur hora.
 Vernula ceu longæ pertæsus lucis ad umbram
 Anxius adspirat noctis, requiemque laborum,
 Qualiter aut pactis, qui præstat munia nummis
 Finem operis spe lenta, atque ore expectat anhelo,
 Sic quasi sorte datum tardis sub mensibus ævum
 Exigo perpetuis curarum fluctibus actus:
 Ipsaq; nox requiem concedere sueta, labores
 Fert mihi continuos, ac morbi duplicat æstum.
 Luce obitâ, ingrato si fors compono cubili

Langueñtes

Languentes artus, mox in quo, quando resurgam?

Quando erit, ut roseis tenebras aurora quadrigis

Vecta fuget? tantis mihi mens vel solis ad ortum

Excruciata malis, cura iactatur inani.

Vermibus induitur ceu veste, & Pulveris atri

Ramentis tota horreficit caro, ruptaque foedis

Solvitur ulceribus cutis, & liquefacta fatiscit.

Textoris radio, celeri qui stamina cursu

Percurrit, levior vita gloria fluxa

Avolat, & nullis reparanda absumitur annis.

Quod vitae hic agitur, par, ô Pater, esse memento

Ventorum flabris, rapido quæ turbine perflant

Terasque, tractusque maris, coelique meatus

Aëreos. Extincti oculos non pristina pascent

Gaudia, nec reducem posthac mortalia cernent

Lumina; quin tuus ipse oculus, si a morte requirat,

Non tamen inveniet. Ceu deficit æthere nubes,

Atque leues disiecta procul se purgat in auras:

Sic quem dura semel cæco mors condidit antro,

Non ille ætherias evadet rursus ad oras,

Non sedes, non tecta redux deserta reviset,

Nec locus ipse suum noscet post fata colonum.

Ergo ego nec vocum parcus, nec fræna labellis

Iniectus, plenis, animi quæ dictat amaror,

Effundo buccis, meritisque assurgo querelis.

Numquid ego indomitum pelagus non molibus ullis

Arcendum, aut balæna, salis mirabile monstrum,

Vt circùm posito ceu vallo ac mænibus altis,

Imperio vinclisque premas me & carcere frænes?

Si dixi accendet cùm serus lumina vesper,

Solamen mihi sponda dadit, luctumque cubile

Leniet, horrificis celeratim insomnia vissis

Objicis, & vigili conturbas pectora spectris.
 Mens tantis cruciata malis, tot saucia curis,
 Informis lethi nodo mutaverit ægram
 Ulro animam, fractisque adeo mortem ossibus ipsam
 Prætulerit. Cœli ah tædet convexa tueri
 Tot pressum ætumnis; neque enim per secula vivam.
 Parce, ô parce potens hominum rerumq; Repertor,
 Nec misero usuram vitæ mihi longius, ore,
 Indulge. Quid namque diebus vaniùs hisce
 Qui mihi adhuc superant? quidve est mortalis, honore
 Quem tanto afficias, cui mentem intendere creber.
 Digneris? Patriâ quem deniq; solis ab ortu
 Quotidiè curâ invisas, examine justo
 Explorans animi latebras, cæcosque recessus?
 Quando aliorum à me deflæctes lumina? quando
 Absistes, mihi dum liceat glutire faliyam?
 Peccavi, fateor, quid agam? quo iniusta piabo
 Ausa modo, ô Custos hominum? cur me tibi signum
 Fixisti, infesta quo mittas spicula dextra,
 Ut fierem gravis ipse mihi? cur pristina vitæ
 Non aboles errata meæ, meritasq; remittis
 Peccati pœnas? mox namq; in pulvere pulvis
 Decumbam, neq; me invenies, si forte requiras.

C. P. VIII.

Bildadus, Jobi sermonibus acerbissime reprehensis, justissimam Dei afferit, Jobum quo timi-
 minis, cum promissionibus ad resipiscientiam revocat, proposita numbratili impiorum,
 certa vero et stabili piorum felicitate.

TAlia perstebat memorans; cui talia contrâ;
 Bildadus, quo tandem hæc usq; effaberis amenis;
 Quidve dolens rabido ore fremis, ceu murmura;
 Ponto indignantis? fas & sacra iuris.

(Cauri
Subverteret.

Subvertet vis magna Dei ? pessumne tonantis
 Dextra dabit, iustis quod sanxit legibus, æquum ?
 Non ita, si nuper quidquam committere gnati
 Hunc contra haud veriti, iustis ob crima poenis
 Addixit miseros. Sin tu autem impensis omni
 Mane Deum supplex quæris, per vota precatus,
 Si purus, scelerisq; expers, si es pectori rectus,
 Illicet ille tui studio evigilabit, et ædes
 Quas sine fraude coles, florenti pace beabit :
 Immo perexiguum fuerit sors prima futuræ
 Collata, immenso tibi quæ divinius auctu
 Ex crescet : generis tanta est opulentia sancti.
 Consule seclorum super his monumenta priorum ;
 Vestigiaq; animo seniorum facta parentum ;
 Hesterni nos namq; sumus, nec patribus olim
 Gestorum gnari. Superis quos degimus oris
 Sunt velut umbra dies, rapidis quæ provolat alis.
 Illi te erudiant, illi tibi vera loquentur,
 Certaq; de proment solerti oracula corde.
 An sine limosa se uligine iuncus in altum
 Subiicit ? an sine aquis adoleverit ulÿa palustris ?
 Dura viret, ecce manu nondum decepta, repente
 Vere novo ante alias arescit funditus herbas :
 Impia non aliter marcescit semita turbæ
 Oblitæ legumq; Dei, cultusq; potentis.
 Expectata hominis qui fraudes arte colorat,
 Spes perit omnis, et eventu frustratur inani.
 Ille velut tenui, quam finxit aranea tigno
 Sublimis, fudit telæ, fragiliq; recurvus
 Stat domui incumbens : domus inclinata ruinam
 Cum sonitu trahit, incassum prensante labantes
 Iuncturas Domino. Ille carvis succosus ayitis

Apricisq; viret, riguis ceu consita ripis
 Arbos, quæ teneris supra hortum brachia ramis
 Diffundens, altas radicum ad flumina fibras
 Implicat, et vivis extructa palatia saxis
 Desuper umbrifero sublimis vertice spectat :
 At ferro simul institerint crebraq; bipenni.
 Eruere agricolæ, radicis omnis ab alto
 Vulta solo, atq; evicta frequenti verbere præceps
 Corruit : excilam non ipsa agnoverit ultrâ
 Terra parens, solitæ superat nec trama figuræ.
 En quò lætitia, et simulatæ gloria gentis
 Omnis abit; melior peregrino è stirpe resurget,
 Desertoq; ingens florescit pulvere silva.
 Quippe nec imm unem sceleris fastidit Olympi
 Regnator, neq; labe impurum et sordibus atfum
 Sustentat dextra. Quin te si iuris & æqui
 Ritè tenax fueris, iamiam erget, Ille tuumq;
 Os risu implebit, lætisq; resolvit ovanti
 Labra modis: contra osores, ceu tegmine, velat
 Dedecore, evertitq; hominum tentoria nequam.

Cap. IX.

Jobus hic Dei justitiam, sapientiam, atque potentiam pleno ore prædicat, & quidem mag-
 nificentius quam fecerat modo Bildadus. Inde verò ad Tbesim rediens, adversario-
 rum refutat sententiam, de repente malorum exitio, de que felici bonorum statu :
 tandemque sua conscientia testimonio fatus ad Denm adversus ipso provocat.

Vix ea fatus erat, cæpit cùm talia Iobus,
 Vera equidem novi & fateor quæ edifferis, esse.
 Mortali quis namq; hominum de sanguine, magno
 Collatus cum rege poli, cum Iudice mundi
 Iustus erit ? vanis si quis temerarius ausis
 Cernere iudicio, litemque intendere contra

Fidat.

Fidat, is obiectis non unum e mille refellat.
 Quippe Deus sapiensque animo est & viribus unus.
 Immensis. Quisquamne illum mortalibus armis.
 Impunè invadat? scelus hoc bene cesserit ulli?
 Ille vel eductos ad cœli sidera montes
 Eruit incautis (res visu mira) colonis,
 Infensusque malis fundo subvertit ab imo;
 Ille manu validâ terræ fundamina vastæ
 Concutit, acq; altis rescratum è sedibus orbem
 Convellit: motu attonitæ tremuere columnæ.
 Illius imperio currum roseosq; iugales.
 Sistit, & atrato sol vultum obnubit amictu.
 Ille poli nitidos tenebris obsignat ocellos,
 Solus & ætherij pandit tentoria mundi,
 Solus & æquorei calcat vada salsa profundi.
 Arcturum ille sonantem, atrumq; Oriona nimbis
 Condidit; ac Pliadas, gratissima puppis astra,
 Quique sub Austrinis latitant penetralibus ignes:
 Deniq; magna facit rerum miracula, nulli
 Indaganda hominum, numero carentia certo.
 Nam neq; quam multæ species, neq; nomina quæsint:
 Est numerus. Feret ecce Deus vestigia coram,
 Nec tamen ipsum oculis cernam mortalibus. Omnia
 Humani intuitus aciem, si transit acutam
 Quantumvis fallit. Si in prædam abrepta capessit,
 Reddere quis cogat, curvè, aiat, talia faxis?
 Nemo adeo est vel mente sagax, vel robore prestans,
 Decretam queat ut magni iram auertere l o v a b.
 Aspice ut ille hominum vano turgentia fastu
 Gorda domat sævo imperio, elatique superbos.
 Patronos ultrice manu detrudit ad orcum;
 Ergo quid illi amens respanseim? aut irrita iactem

In Dominum frustrâ selectis iurgia verbis ?
 Non ego, sim quamvis iustus, contraria dictis
 Dicta, Dei referam; sed flexo poplite supplex
 Exposcam vitiis offenso a iudice pacem.
 Vix tamen, ut dederit facilem clamoribus aurem
 Ille meis, credam vota exaudiisse vocatum.
 Immanis toties me pulsus turbine vindex
 Conterit, impunè & decumanis vulnera plagis
 Ingeminans, animæ revocandis flatibus horam
 Denegat, ærumnisque, cibo velut, implet amaris
 Infelix pectus, repetito ac verbere sævit.
 Si vires specto, validæ si robora dextræ,
 Fortior ecquis eo ? si ius, vadimonia quis mî
 Constituat, causamve iuvet ? si me astero iustum,
 Arguor ore nocens, si culpæ & fraudis inanem,
 Integrumque animi, mea me mox lingua malignum
 Prodet iners, nec ritè animam norim ipse, peractæ
 Pænitet ah vitæ ! verum magis omnibus unum
 Angit, agitque ægram mentem ad lamenta; subinde
 Quod solum, insontemque simul terrestribus oris
 Absumit vis sæva Dei discrimine nullo;
 Namque reos scelerum nec opina ubi morte flagellat
 Mortales, una insontum fera vulnera ridet.
 Aspice, terrarum concedit sceptra tyranno,
 Susque habitis qui deque bonorum legibus, ora
 Iudicis obvelat, fasque omne & iura refigit;
 Hæc nisi cuncta unus magni gerat Arbiter orbis,
 Quisnam igitur ? Sed, enim quam sint vice, gaudia, versâ
 Fluxa pii generis, quam lætæ evanida sortis
 Prosperitas, nostra exemplo sit vita; tot antè
 Auæta bonis, tot iamque malorum afflcta procellis.
 Veloci, hæc inter, citius cursore, dierum

Momenta auffigiunt non vitæ experta secundæ
 Fortunam, & celeri spumas salis ære ruentem
 Prævertunt puppim, prævertuntque acrè volantem
 In prædas aquilam. Querulis si dixero, parcam
 Vocibus, ærumnae oblitus, positisque repente
 Irarum stimulis, vires, ac prisca resumam
 Gaudia, continuò curæque æstusque dolorum
 Ingenti pavida m quassant formidine mentem.
 Qui namque à tantis purgatum fôrdibus iri
 Me sperem, Rex magne poli, quando ante tribunal
 Ipse tuum fraudisque reus, scelerisque nefandi
 Arcessor? fôstrâ est equidem quodcunque laboris
 Impendo toties in causa & iure tuendo.
 Abluerit nivis unda meæ contagia pestis,
 Smegmaque mundarit palmas licet, illicò merges.
 Cœnosam caput in foveam. Me attingere vestes
 Ipsæ horrent limo fœdatum membra tenaci:
 Non Ille humanæ cretus de sanguine gentis,
 Qualis ego, ut tanto responsem mutua Regi,
 Experiaturque foro, res & decidere sperem:
 Nemo etiam medius nos inter, nemo sequester
 Qui litem dirimat, iustoque examine penset:
 Sed tamen amoveat modo virgam & verbera dura,
 Nec maiestatis venerandæ exterrat horror:
 Tum pulsa intrepidus fabor formidine, namque
 Obiectæ toties mens haud sibi consciâ labis!

Cap: X.

Remonat hic Iobus querimoniam suam; qua cum Deo expositas de afflictionum
 rnum magnitudine, petisque ut vel tantillum sibi licet respirare.

Tædia me dudum tot tempestatibus actæ
 Ceperunt vitæ, Arbitrio questusque, doloresque

Ire suo planetusque sinam, quod cordis amaror,
 Quo morbi instigat vis indefessa loquentem.
 Alloquar ipse Deum, tanta qui mole malorum
 Sævit inexpletum. Quid me, Pater optime, dannes
 Ut solum memora, & quo tandem criminis læsus,
 Quidve dolens in eas tantæ certamina litis?
 Tot iuvat immeritum, caput obiectare periclis
 Alme sator? dextræ tuæ, sophiæque stupendum
 Aversaris opus? male sanæ an prava catervæ
 Consilia exemplo sacro illustrare voluptas?
 Anne etiam tibi more hominum sunt carnæ fraudi
 Lumina, quaque acie cernit mortalis, eadem
 Cernis & ipse? brevem tun' vitam in certa dierum
 Distinctam annorumque agitas momenta, caduci
 Nos qualem? ut sine fine meum tormenta per omnia
 In scelus inquiras, summa & vi ferre sub auras,
 Si qua tego satagas? scis me dispendia fraudum
 Non petiisse, pedes non recto a tramite legum
 Flexisse: Et quisque interea est, qui vindicis instar
 Prestdò adsit, crebroque tuæ me verbere dextræ
 Eripiat? tantâne, orbis Rex maxime, servum
 Arte laboratum formasti, & pollice circum
 Finxi adeò artifici, ut quæ vivum dextra crearit,
 Nunc eadem absorptum perimat? memori, oro, revolve
 Mente quod argillam veluti me è pulvere vili
 Fecisti, moxque in cumulum non multa moratus
 Pulvereum, tristi defunctum morte reduces.
 Nonne velut fusum tua me lac ventre liquavit
 Materno manus, & ceu pressa coagula casei
 Densavit? non pelle olim, non carne tenellum
 Vestiit, ac nervis compactosque ossibus artus
 Firmavit? mihi tu vitam, vitæque beatæ

Commoda largus opum indulsti, patriâq; revisens
 Conservasti animam tot per discrimina, curâ.
 At nihilo tamen ista minus, Deus alme, reposta
 Corde diu latuere tuo, sine Numinc namq;
 Quæ tolero haud illata scio, si forsitan in te
 Peccavi, servasti oculo id quæsitor acuto,
 Nec mea lustrali purgasti crimina lympha.
 Si vitam scelere obstrictam, si fraudidus egi.
 Væh mihi ! sin iustum contra, labisq; carentem,
 Non tamen idcirco caput altius effero, tantis
 Opprobriis satur. ipse vide, pessum ipse ruentes
 Aspice res, casusque meos. cuncta esse liquebit
 Ut refero. Impasti tu quippe immane Leonis
 More furens arcta me circum indagine clausum
 Venaris , duplicansque modis mea vulnera miris
 Indignantem auges renouatis testibus iram
 Vnius in miseri exitium. tormenta dolorum
 Alternis sese ingeminant, ac sæva malorum
 Obsidit legio , telisque horrentibus urget.
 Heu ! cur nam ex utero passurum talia matris
 Eduxi ? ô utinam nulli visendus, ibidem
 Expirasset ! utinam ad tumulum mox inde fuisset
 Instar abortivi elatvs ! restantia vitæ
 Intervalla brevis spatiū cùm terminet horæ,
 Quin cessas, paulumque tuæ , Rex, desinis iræ ?
 Dum paullum recreer, viresque effeta resumant
 Membra, priusquam adeam coeca irremeabilis antri
 Limina, fœta situ, tenebroſi & imagine lethi
 Horrida, quæ nox, quæ nubes, quæ noctis & umbra
 Vndique Cimmeria obvolvit caligine, & ordo
 Nullus ubi, lux nulla, ubi sunt, mera nubila, lychni.

C A P. XI.

Sophar, damnatis Iobi sermonibus, potentissimam atque impervestigabilem Dei sapientiam celebrat, Iobumque propositis amplissimis promissionibus, bortatur, ut supplici penitensque ad Deum confugiat, qui bonos prosperat, malos vero exterminas.

TAlibus incensus Sophar Namatita querelis,
 Flammato has contrá prorumpit pectore voces :
 Ergone tanta tibi, ut solitum, sine fine volabunt
 Verba, nec occurret quisquam?num garrulus ore
 lustus erit, causamque loquax evincet ? ad ista
 Quis sileat commenta ? tuos te impunè sodales
 Ludificantem adeò suffundet nemo rubore?
 Ausus es alloquiis nimium turgentibus ipsum
 Sic mundi Dominum aggredier. Purissima vitæ
 Est series, coramque tuis ego mundus ocellis.
 At verò ô utinam stellato è fornice vocem
 Edat, & eloquio recludat labra tonanti
 Te contra ! o sophiæ reseret sacraria divæ,
 Quò tandem acceptis graviores criminæ plagas
 Commeruisse tua agnoscas, multumque remitti
 De poena admissi sceleris. Cæco ne recessus
 Numinis æterni penetres, aut alta supremi
 Vestiges oculo mortali arcana Dynastæ ?
 Altior ille altis cœlo labentibus astris,
 Quid facias ? imo longe què profundior orco est,
 Qui capias animo ? qui vili in pulvere repens
 Illo pervenias ? tanti sapientia Regis
 Terrarum extremis profert se longius oris,
 Latius & pelagi terras lambentibus undis.
 Si rerum invertat faciem, cursumque suëtum
 Naturæ, si cuncta locum concludat in unum
 Quæ distincta prius ; si dissita colligit idem,

Quis

Quis quæso impediet, quis contra nitier ausit?
 En cœcas hominum mentes & inania corda
 Qui novit penitus, curuæque inania gentis
 Ausa videt, non ille admissa piacula iustis
 Lancibus expendet, plectetque, ut mentis egenus
 Et vœcors sapere incipiat, moresque feroceſ
 Ponat homo, agresti licet ortu ut pullus onagri.
 Verùm agè, ſume animos etiamnum, & pectore ab imo
 Præteritæ commiſſa dolens vitæ, ocyus ambas
 Suppliciter cum voce manus ad ſidera tende;
 Dein peperit quæcunque malis dextra artibus, ultrò
 Restituas, residere domi non paſſus iniquo
 Parta dolo. Tum lætum erectus ad æthera vultum
 Incedes, expersque ſitu liberque pavore.
 Tum mala tot, tantosque obliuiscere labores
 Exhaustos: Lapsique velut de montibus unda
 Torrentis ſicco exareſcit protinus alveo,
 Sic veterum memor effigies ſenſusque malorum
 Illicò vanefcet, ſeclumque orietur ovant
 Splendidius Phœbo, medium cum traicit axem
 Decreta ætherio ponens diſcrimina mundo.
 Ipſe autem Eois ſurgentī è montibus astro
 Par eris, atque mali ſecurum certa fovebit
 Spes animum, figeſque altis tentoria feffis
 Munita, & nulla trepidus formidine, molli
 In lecto placidum duces per membra ſoporem.
 Certatim aſſurgent populi tibi, & ora reflexo
 Poplite ſubmiſſi poſcent. Contra, impia ſontum
 Lumina defiſcent, nec erit ſuper ulla pericli
 Iam fuga: dumque volunt ſperantque ingentia, lethum
 Cuncta ſupveniens fruſtratur vota repente.

C A P. XII.

Jobus, reprobans amicorum arrogantia & fastu, Axioma ipsorum refellit, docens & suo ipsius exemplo & conmuni. experientia, bonis plerumque male esse in hac vita, & malis bene; neque id tamen adversari sapientissima Dei providentia, de qua hic longè melius disseret quam illi fecerant.

Dixerat. Usque quem contra talibus Heros
Ingreditur. Populus vos soli scilicet estis,
Scilicet & sophiae vobiscum fama peribit.
Verum & cor nobis rerumque scientia longo
Explorata usu, nec mentis acumine vobis
Sum minor. In crasso quis quamlibet aere natus
Non eadem capiat, pleno non praedicit ore?
Sed tamen (infandum !) vobis miser usque ego & usque
Ludor, ut infidus quem afflictum ridet amicus,
Audit at in dubiis clamantem rebus Olympi
Regnator: Vir ludibrio est sincerus & expers
Flagitii, colit una Dei qui Numinia mente
Innocua: quin & gradiens per lubrica, iamque
Lapsurus, tremulis dum fert vestigia plantis
Temnitur infelix securâ a gente nocentum
Ceu titio ambitus, defectaque lumine tæda.
Hæc inter placidâ sed enim tentoria pace
Prædonum florent; qui que iram immanibus ausis
Irritant Domini, iucunda per otia vitam
Felices peragunt, his cœli copia pleno
Inque manus cornu quæ poscunt omnia fundit.
Consule iumenta, & cœlo genus omne volantum,
Telluremque roga, & pelago genus omne natantum,
Cumque his humano sermones confere ritu,
Cuncta hæc te erudient, te quæque ita habere docebunt.
Quis nisi mentis inops nescit, dextrâ unius istud

Arbitrioque

Arbitrioque Dei fieri? quis nescit ubi vis
 Terrarum ætheria quod vitæ vescitur aura,
 Huius ab imperio pendere, & eum penes esse
 Non aliud, humani generis spirabile lumen?
 Nonne auris purgata probat, quæ gratia verbis,
 Quod vitium insit, uti vitiorum immune palatum
 Quoslibet explorat gustu tentante sapores?
 Magna quidem est senibus rerum sapientia, magna
 Longinquum annorum spatio prudentia constat.
 At penes illum unum sophiz stat vera perennis
 Gloria, et immensum robur, rebusque gerendis
 Consilium solers, gnavæ & vis entheæ mentis.
 Ille quis instauret, Domini quæ dextra furentis
 Destruxit? quis claustra domus, quis carceris arcti
 Quas clausit, referare fortes & vincula fidat?
 Si fontes cohibet, vel aquas in nubibus altis
 Suspensas tenet, exemplò frugesque, solique
 Arescit facies. Si rursum mittat aqua*ī*
 Cœlitus immensum glomeratis imbribus agmen,
 Mox pluviis sata lœta undis hominumque labores
 Diluviat, fundoque solum subvertit ab imo.
 Vis ingens illi, & non enarrabile textum est
 Cœlestis clypei. Nutu illius omnia passim
 Existunt. Errans, erroris & author ab uno
 Ætherii pendet divino Numinis Regis.
 Ille animos, mentemque orbis sapientibus omnem
 Eripit. Ille duces populi, qui regia vastæ
 Sceptra regunt terræ, celsorum & corda Tyrannum
 Infatuat, quin mundi etiam Rectoribus aufert
 Imperium, vinclō, quo plebs consticta, soluto,
 Funibus & lumbos duro sub carcere vincit.
 Ille suis Proceres spoliatos viribus, hosti

Deserit in prædam, populique immensa potenteris
 Robora convellit. Facunda ille ora disertis
 Obstruit, ac sanæ longævis munera mentis
 Judiciumque adimit; quoties generosa pudendis
 Corda virum aspergit maculis, Zonamque Potentum
 Solvit honorificam: tenebris demersa revelat,
 Lethalesque umbras in luminis exerit auras.
 Ille modò exauget populos, modò destruit auctos:
 Ille modò in varias terrarum disiicit oras,
 Disiectosque iterum in sedem modò contrahit unam:
 Quinetiam excelsis Idem primoribus Orbis
 Immani succensus ab ira expectorat omne
 Consilium, atque vagos deserta per avia, tritum
 Nulla ubi calle hominum monstrant vestigia, sævus
 Dispellit: mediis palpant sine luce tenebris,
 Et passu huc illuc miseri titubante feruntur,
 Languida ceu nimio percussi tempora Baccho.

CAP. XIII.

Iobus, taxata iterum Amicorum arrogantia, & inhumanitate, refutatisque eorum criminationibus, negat se de sua apud Deum salute unquam desperasse: deinde depresso Dei terribilium potentiam maiestatemque, ipsummet statuit Indicem totius Controversie; et tandem ad sua infirmitatis & misericordie exaggerationem redit.

HÆc oculis ego cuncta meis, hæc auribus hausí
 Percepique animo. Quæ vos novistis, & ipse
 Novi equidem, haud ullo vestrum minor His sed o-
 Fert animus cœli Dominum terræque potentem (missis
 Affari, & notas audire ac reddere voces.
 Vos quippe artifici mendacia fingere lingua
 (Triste Sodalitum) docti, circumque latenti
 Fraude venire pios. Medici vos estis ad unum
 Infidi, ignarique omnes. Vtinam ora libellis

Iam

Iam tandem inie^{to} quasi fr^æno clausa prematis!
 Id sophiz^æ magnum vobis foret omnibus instar.
 Multa tegit sapiens prudenter, multa tacendo.
 Quare agendum haud duræ pandantur questibus aures,
 Atque animis faciles quæ dicam advertite vestrīs.
 Vos ne dolis effata Dei, vos ne alta Tonantis
 Iura strophis tanta confictis arte tueri
 Fas erit? anne novis tam iusti Iudicis ergo
 Criminibus terrere virum, cui crima cordi
 Nulla, decet? vestrone egeat Rex maximus orbis
 Auxilio, causæque impar habeatur agendæ?
 Has apagè infandas tutandi Numinis artes.
 Si vos ille dolis velum prætendere gnaris
 Scrutari aggreditur, si per vestigat acuto
 Corda oculo, an bene vertat? an ipsum illudere (Inepti)
 Luditur ut mortalis homo, sperasti lœvam?
 Scilicet immanis vos rite redarguat ille.
 Flagitii, si quem falso, sub iuris amictu,
 (Divinæ ut fiat præstandæ a crimine salvæ
 Iustitiae studio) sceleris damnare paratis
 Immeritum, non tanti animos & pectora turbat
 Maiestas Regis? non formidabile Numen,
 Cum tonat, abruptisq; ingens micat ignibus orbis,
 Terrorem incutiat? Fastu quodcunque superbo.
 Iactatis, cinis est, putriq; hæc condita limo.
 Membra lutum referunt. Nunc labris parcite, & ipsa
 Quo res cunq; cadat, dudum meditata profabor.
 Cur rabido impatiens divellam dente lacertos?
 Quidve animæ optandam furiata mente salutem
 Projiciam? En, perimat me quamvis, omnis in illo.
 Spes erit. Ore tamen gressus verace tuebor
 Usque meos summo vel coram Iudice, dextram.

Ille salutiferam mihi, sat scio, ab æthere pôrget
 Ne perdar; iustæ tanta est fiducia causæ.
 Iuris at obtentu qui fraudem & noxiâ vitæ
 Facta tegit, non ille Dei præsentia viset
 Lumina. Nunc igitur mea dicta audite faventes,
 Quæque fero placidas, quæso, demittite in aures,
 In ius ire paro fidenti pectore, litem
 Digero, meque foro iustum fore quolibet ausim
 Credere. Quis vestrûm, ô socii, iam litiget unâ
 Nobiscum? me namque dolor non pauca volentem
 Dicere conficeret, si causam lingua silendo
 Prodiderit. Verùm interea duo o Arbiter orbis
 Deprecor; inde tuum sistar citus ante tribunal
 Impavidusq;: manus paulùm suspende potentis
 Verbera, queis adeò lacerantur membra, nec ultrâ
 Metuus horrendo consternat turbine terror.
 Deinde voca, & responsa dabo, aut loquar ipse, loquentem
 Tu pòst excipies. Quot sint, agé, crima vitæ
 Exactæ, lapsusque doce delictaque, leges
 Queis violasse tuas iure arguar? heu! quid amicum
 Subtrahis aspectum, vultusque aversa recondis
 Lumina? quid me hostem veluti tanto impete sævus
 Persequeris? foliumne levi quod flamine raptat
 Aura teres? æstusve tuæ sic sæviet iræ
 In stipulam, quæ sponte ad flamمام admota, repente
 Vixit? en calamo me contra vindice mille
 Scribis amarores, commissorumque iuventæ
 Fraudis ut hæredem pœnas expendere cogis.
 Quippe pedes arcta constrictum compede servas,
 Atque iter omne notans tibi nequâ elabar, ad usque
 Plantarum articulos iræ vestigia figis.
 At tuus interea stipulæ foliive caduci

Par famulus senio exeditur putredinis instar,
Aut triti, quem blatta vorax consumit, amictus.

Cap. X I I I.

Iobus hic totus est in deploranda humana vita brevitate, et miseria, modo in genere,
modo habita peculiari miserrimi sustentatione, de quo modestè cum Deo expositu-
lat, ne ad conmiserationem ipsum flectat.

Sanguine fœmineo cretum brevis excipit ævi
Terminus angusti, & curis mordacibus angunt
Mille hominem ærumnæ, gravior quas ira subinde
Infligit tua. Vitali vix Luce potitus
Mortalis, subito ceu flos succiditur, umbra
Ceu levis avolat haud stabilem sortitus honorem:
Tantæne ergo miser curæ est tibi homuncio, divi
Hunc super ut sacros intendas luminis orbes
Magne sator rerum, solerti & singula censor
Acta viri observes oculo, mecumq; severus
Iudicio certes? quis mundum è semine præstet
Immundo? vitii nemo est & criminis expers.
Quum sua cuique dies, numerataque tempora mensium
Annorumque sient angustis clausa caducæ
Limitibus vitæ, quos vtrà haud tendere fas sit:
Parce ferire novis famulum, Pater optime, flagris,
Parce, precor, cæptum donec perficerit ævi
Curriculum, ut pacto qui munia fungitur ære.
Fætibus arboreis superat vel stirpe recisæ
Spes vitæ: inde novus longo haud post tempore surgit
Surculus, et læto florescit caule propago.
Arida consenuit quamvis sub pulvere radix,
Pulvereq; extinctus iaceat tibi truncus, odore
Fœcundo irriagnæ mox suavè regerminat vndæ,
Atque novâ ceu planta recens revirescere fronde

Cernitur ad natis protendens brachiagemmis.
 Ast vitâ simul excescit, simul atra subivit
 Regna homo, in æternam vitali lumine noctem
 Cassus, ubi est? ubinam defunctus morte locorum
 Invenias? ut aquis solito abscedentibus alveo
 Siccatum arescit flumen; sic cuius in auras
 Lux abiit, gelidoque iacet sub marmore corpus,
 Non ille has tumulo surget redivivus in oras,
 Cæca nec excutient lethæum lumina somnum,
 Aurea dum tacito volvuntur sidera mundo.
 O utinam procul ore tuo sub mole sepulchri
 Depressus, tantæ donec deferveat iræ
 Flamma tuæ, latitem, præfixaque temporâ ponas
 Nos quibus invisas memor, & bona gaudia reddas?
 Num quid homo infernis remeabit vivus ab oris,
 Quem semel atra dies tulit, immersitque tenebris?
 Militiæne omnes vana expectabo per annos
 Spe requiem, milero dum tu mihi summa ruentis
 Fila legas vitæ, meq; hinc magè id omnibus unum
 Optantem votis, ad te, & tua regna reducas
 Mitior, atq; manus opus immortale requiras?
 Tu gressus mihi quosq; notas et singula vindex
 Gestæ, nec ullius commissi debita differs.
 Supplicia. in loculis velut obsignata recondis
 Crimina, et iratus sceleri scelus assuis altum
 In cumulum. ut rapido quassatus flumine pessum
 Mons datur, atq; imis rupes è sedibus ingens
 Mota ruit, lapides ut duros sæpe cadendo
 Vnda cavat, pulvisq; agri congestus aquarum
 Eluvie plantas & terræ germina sternit;
 Irrita sic hominum tenues vanescere in auras
 Spes & vota facis longum expectata, manusque

Vis immensa tuae mortalibus usque miscellis
 Prævaler, atq; modis mutatos lumina miris.
 Ablegat. Gnatos magnarum an dives in auro
 Rivus opum, contrâve gravem patientur egehi
 Paupertatem, ignominiamque ea cura caducum
 Non tangit patrem: tantum his dum vivit in oris,
 Mille ægros cruciant artus tormenta dolentem
 Mille animum vexant curæ, molesque malorum.

CAP. XV.

Elipazim, asperrima insrepatione premissa, Iobum cum insipientia, cum protervia in
 Deum arcessit, non aliter interpretans qua ille pro sui defensione protulerat, quæcum si
 manifestum Dei contemptum pra se ferret, et inani tñ æræ auctoritas opinione animæ
 malceret. Deinde verò justissima severitas divina iudicia in sceleratos quoque
 graphicè describit, et in Iobum non obscurè deterget.

Vix ea fatum Eliphas irato pectore Iobum
 Aggreditur, duris insultans vocibus ægro.
 Ergone vir sapiens euri ludibria verbis
 Iactabit rabidis, ventoso et folle receptas
 Reddet iners auras? fas quenquam iurgia dictis
 Irrita vaniloquis in vulgus spargere, & aures
 Futilibus sine more piis obtundere nugis?
 Tu sacrum evertis væsano corde timorem
 Numinis ætherii, tu summo debita ferre
 Vota Deo renuis, proprio et tua proditur ore
 Improbitas. Tua nam te lingua, haud nostra, miselle,
 Dum turbæ pellacis amas linguasque, dolosque,
 Damnat, et ipsa reum peragunt tua lobe, labella.
 Tune hominum princeps primæva ob origine mundi
 Hausisti ætherias vitæ auras? tune creatus
 Ante ipsos colles, ductosq; ad sidera montes?
 Tene unum de gente hominum penetralia cœli

Intrare indigetem, divinæque abdita mentis
 Nosce arcana deus voluit? reliquisque negata
 Omnibus, in te uno fixit sapientia Iedem?
 Immo ecquid scis ipse, tuos quod iure sodales
 Effugisse feras? censem' tibi pervia soli,
 Quæ nos prætereant? en, en tibi canus, & ævo
 Heic proiectus adest, qui natu grandior ipso
 Patre tuo. Tun' blanda Dei solamina temnis
 Quæ tulimus? maiusve premis quid pectorc clausum,
 Quo tibi mens adeò rapitur transversa? superbi
 Quid sic collimant oculi? quid turgidus effers
 Indignantem animum, torvoq; furentia vultu
 Lumina, supremum cœli terræq; lacefens
 Regnatorem âspris impuri vocibus oris?
 Mortali quâ stirpe satus sit purus, & expers
 Flagitii? quis fæmineo de sanguine veram
 Iustitiae laudem meritò sibi vendicet? ipsis
 Cœlicolis Deus ecce suis sanctisq; Ministris
 Non credit; coramq; illo non sidera cœli
 Munda satis: quâ mundus erit, quâ sordibus ergo
 Liber, homo invisus, fætensq; et inutile pondus
 Telluris, qui mente avida, & quasi gutture sicco
 Omne genus scelerum babit, ut babit arida lympham
 Terra. O ne pigeat te nunc sermonibus aures
 Attentas adhibere meis. te nota docebo,
 Quæq; oculis vidi exponam cuncta ordine, quæq;
 Narravere sophi, nec celavere, vetustis.
 Accepta a patribus: queis unis summa potestas
 Concessa in populos et florentissima regna.
 Terrarum, quiq; invicto se pectorc & armis
 Tutati externum straverunt funditus hostem.
 Perpetuo innumeris hominum gens impia curis

Excrutiata.

Excruciata gemit, superis dum fluit auctoris,
 Ceu mulier summos parituz experta dolores,
 Vitamq; in luctu trahit & squalore, nefanda
 Ob scelera; annorumq; truci stat fixa tyranno
 Meta brevis. Gravis attonitas circumsonat aures
 Terrorum strepitus, mediaq; in pace cruentus
 Opprimit incautum nec quidquam tale timentem
 Vastator. Non ille, nova ceu luce fugatis
 Mœrorum tenebris, remeare ad pristina vitæ
 Gaudia speret inops: quin & cervicibus ensis
 Imminet assidue mortemq; intentat amaram.
 Nudus, incis, rabidaq; famis compressus orexi
 Quæritat erro vagus panem per strata viarum,
 Fatalisq; diem sibi mox instare, rependat
 Qua scelerum pœnas, novit. Crudelis ubique
 Luctus, ubiq; pavor, & plurima mortis imago
 Terrificant sine fine animum; forsq; omnia versans.
 Prævalet afflito, rex ut fortissimus hosti
 Ante expectatum positis stat in agmine castris:
 Quippe Deum contrá stolidis temerarius ausis
 Sustulit ille manum, obfirmato & pectore cœli.
 Immortale petit Numen mortalibus armis.
 Tortum illi omnipotens immanni percitus ira
 Irruet in collum, & clypei septemplicis orbes
 Perrumpet iaculis. multo ut cava lumina pingui
 Turgescat, licet alta strigas super ilia ducat,
 Excisafsq; urbes desertaq; limina dives
 Extruat, & lapidum cumulos in regia vertat
 Atria; non auri componet multa cupiti
 Pondera, nec stabili constabit parta tenore
 Copia, non vanos, queis se iam iactat, honores.
 Latius extender titulosq; & stemmata gentis.

Omnia pendebunt opera interrupta, nec unquam
 Se miser è tantis tenebrarum & sortis iniquæ
 Casibus expediet. Teneros ferat flamma vireti
 Torrebit ramos, iaculataq; abiore Tonantis
 Flamma dispergent, male lusus inanibus umbris
 Non hæc ille sibi deberi præmia sperat, aut quæ
 Ut cadat ante diem, nec brachia fronde virescant.
 Ocyor horrifico tempestas turbine cœlo
 Immissa abripiet uvas, cœu vitis, acerbas
 Illius; atque oleæ flores ut decutit Auster:
 Sic ubi divinæ vis implacabilis irat
 Incubuit semel, actutum nomenq; decusque,
 Progeniesq; perit, scelerata et gloria turbæ.
 Namq; hominum, sua qui specie pietatis inumbrant
 Flagitia, infamem tenebris manus impia vitam
 Incomitata trahet: nec non tentoria donis
 Corruptorum Ulrix absumet flamma, nocenti
 Qui concepta animo sclera enituntur, et alto
 Quotidiè infandas concinnant pectore fraudes.

C A P. XVI.

Iobus de injuria sibi ab amicis facta conquestus, agnoscit magnitudinem miseria sibi di-
 vinitus infulta, sed negat tamen, gravissima imprecatione adhibita, se eorum sceler-
 rum esse conscientem, quæ ipsi aperte adeo imputaverunt amici.

Hæc vix ediderat, cum sic incepit Iobus;
 Quid mihi multiplici, toties audita, loquela
 Ingeminas, Eliphaze? aures quid tundis inani
 Alloquio! Paracleti estis mihi quisq; molesti
 Ventosis qui finis erit, quæ debita verbis
 Meta? quis indomitas tantus dolor excitat iras,
 Ut gravido infandas eryctes pectore voces?
 Numnam ipse innocuum prævo damnantibus ore

Vterer

Vterer eloquiis, in vosq; indigna vicissim; q; h; audire
 Per varios eadem si vos fortuna labores
 Iactaret, mala congererem, motoq; cedentum
 Riderem ærumnas capite, et dispendia durus?
 Immo equidem apposito potius sermone labantes
 Fulcirem socios, et dictis lenibus, ultrò
 Commiserans ægri casus solarer amici.
 Sed quid agam? aut quid iam misero mihi deniq; restat?
 Eloquar, an sileam tanto in discrimine rerum?
 Si loquar, vsq; tamen gravi & vsque exercita luctu
 Mens refugit, nullumq; ferunt lamenta levamen.
 Sin taceo, quid & inde mihi decedit acerbo
 De morbo? innumeris quassatum pectora curis
 Lassatumque premunt sævi tormenta doloris.
 Omnibus orbatus gnatis dudum, omnibus unà.
 Desertus famulis, te devastante penates.
 Iova meos, solis vitam in magalibus æger
 Exhaustusque agito. Rugæ, quibus undiq; vultum
 Fœdasti, ductis veluti per pallida sulcis
 Ora, meæ testes sunt & quasi stigmata cladis;
 Testis & ipsa cutis siccatae protinus æstu
 Mœrorum assiduo macies. furor Omnipotentis.
 Collatis veluti me aduersum in prælia signis.
 Irruit, atq; modis discerpit tabida miris
 Membra: ferox sævis apri de more furentis
 Dentibus infrendet, crebrisq; ardentia flammis
 Lumina terget, atroxq; in inermem vibrat, ut hostis.
 Nec satis: En patulis inhiantes faucibus ægras
 Gens inimica genas probroso verbere cædunt,
 Coniunctisque animis simul agglomerantur & armis.
 Vnius in miseri exitium. quin me Arbiter Orbis
 Irarum insolitos volvens sub pectora fluctus

Sontibus

Sontibus ad prædam exposuit, durisque nocentum
 Obiectum manibus vaga per dispendia duxit.
 Felix nuper eram, lætusq; per ocia vitam
 Ducebam, rapido cum me ceu turbine stratum
 Attrivit, prensaque ferus cervice minutim
 Allisit, metamq; sibi, quo spicula dextrâ
 Mitteret infestâ posuit. circùm agmina sæva
 Stant iaculatorum, renesque atq; intima telis
 Viscera diffindunt, funduntque per atria stricto
 Ense fel evulsum, nullis flectenda precantis
 Suppliciis. Cladem cladi, & nova vulnera priscis
 Addit, & assiduis lacerat languentia plagis
 Membra Deus, milesque velut fortissimus, in me
 Incurrens validi manifestat robora brachî.
 Sed quid ego tantis iactatus casibus egi?
 Immundo Cilicum tabentes tristior artus
 Vestitu involvi, decorisque oblitus aviti,
 Et cinere, & turpi fœdavi pulvere frontem.
 Spurcaluto veluti lachrymis mihi lumina squalent
 Perpetuis, lethique umbræ morientibus hærent
 Palpebris: hæcque infelix dudum omnia, Iova
 Sic volente, fero, quamquam vis impia palmis
 Nulla meis, puraq; Deum prece castus adorem:
 Quod si vana loquor, si fusi sanguinis unquam
 Iure reus peragor, ne tu, ô iustissima tellus
 Conde sinu, placida nec clamans audiar aure.
 Sidereis fidus vitæ est mihi testis in oris,
 Testis et ipse Deus, vigili qui lumine cuncta
 Conspicit. O socii, facundi ô Rethores, illò
 Mens animi grauibus iamdudum saucia curis
 Stillantes oculorum orbes collineat. ô si
 Fas homini sit marte pari contendere tecum

Rex superum, humano ut qui oretus sanguine, amico
 Non dubitat certare suo! numerata caducæ
 Nam vitæ momenta instant, & terminus ævo
 Præscriptus; iamiamque viam lethalibus umbris
 Horrendam, nulli unde datur remeare, capesso.

C. A. P. X. VII.

Tobus confirmationem causa sua gravissima reprobatione pertexens, Eliphazum ad
 Dei ipsius tribunal provocat. Deinde amicos ad respicientiam bortatus, miseria sua
 deplorationem redintegrat, campq; flebili propositu lamentacione concludit.

HAlitus ipse graui confectum membra dolore
 Destituit, vitæque vigor iamiam omnis in auras
 Avolat, ætatisque paratum in flore sepulchrum est:
 Quidam socii (peream si ficta repono)
 Illudunt misero, ridentq; immane cachinnis
 Continuis. Non ullum oculis, non pectore somnum
 Accipio, sannis adeò divexor amaris.
 Fac, Pater alme, datis vadibus nostrumque duorum
 Nomine, communem quis litem terminet æquo
 Iure, quis ille autem, quis erit? mihi pignoris ergo
 Ille manum pacto complodat feedere. Cœcas
 Quippe his commeritâ, novi, caligine mentes
 Obtœxi, hoc iustum testatus Numinis iram
 Ob scelera; idcirco non attollentur in altum,
 Sed causâ, ut meruere cadent. Pellacia amictis
 Quisquis adulandi studio mendacia fingit,
 Illius horrendo gnatorum lumina fatigantur
 Deficient. Verum interea per compita, vulgi
 Ludibrium fio, vitiosæ & fabula turbæ.
 Lumina item tanto dum mens mihi fluctuat æstu
 Calligant, neq; iam corpus, sed corporis umbram
 Gestu miser, trepidoque stupent hæc pectore quotquot;

Nec mundi impietas, nec ficti credulus error
 Praescripto avertit sacro sanctæ à tramite legis.
 At nihil tamen ora minus feret armaq; iustus
 In simulatorem, contráq; audentior ibit.
 Monstratum sibi iustus iter carpitque, tenetq;
 Mordicus, intentent quantumvis omnia mortem
 Præsentem; viresq; novas acquirit eundo
 Qui manibus, qui mente pius. Resipiscite tandem
 O socii, inque viam sanæque ad munia mentis
 Confesso ingenuè, spretoque errore redite.
 Vos inter siquidem sapiens mihi nemo repertus,
 Nemo qui appositis soletur vocibus ægrum.
 Hei mihi! quām celeri vitæ momenta volatu
 Aufugere? brevis spes longas horula in auras
 Abstulit aërias, jam totas lumina noctes,
 Sol quasi nocte solum collustret lampade, ducunt
 Insomnes, mage nec fruor ortæ munere lucis,
 Quām verso quando atra polo terram umbra tenebris
 Obruit. amissæ subeat spes siqua salutis,
 Frustrè est: una mihi superat domus atra, sepulchrum:
 Sternoque in tenebris thalamum, tumuloq; latenti
 Dico, Pater meus es; vosque ô, materque, sororq;
 Vermiculi. Quæ jam milero tot funera passo
 Spes reliqua est: quisquamne olim volventibus annis
 Florentem aspiciet votisq; à morte potitum?
 Vætæ sepulchrali mecum hæc demissa sub antro
 Descendent, pariterque in pulvere cassa quiescent.

Pulvris decipiens super hos ducit curas
allum strinximus **CAP. XVIII.**

Bildadus, Iobe acriter reprobo loquacitatis, arrogantis, atque impavidia, impro-
borum clades et exsuum elegantiter describit.

TAlia fatus erat, cæpit cum talia Bildad,
Quem quæso dabitis finem Iobe, ore loquendi?
Discite iam tandem iustis expendere gnari
Lancibus hac quæ dicta tenus discussaque utrinque,
Noster ut ad certum referatur sermo tenorem.
Quid brutis similes primum spectantibus orbem
Nos tibi, Iobe, tuisq; adeò sordemus ocellis?
Fare agedum, cunctas qui sic effundis habenas
Irarum, atque animam furiata mente misellam
Dilaceras, terræne Orbis, te propter, habetias
Deseret omnipotens, consuetoq; ordine rerum
Everso, stabiles convellet sedibus imis
Saxorum moles, actosque ad sidera montes?
Nunc ergo hæc animo (res est non parva) repone
Ritè memor. Vitiis gaudentum extinguitur omnis
Splendor, honorq; et opes, & prælæ insignia gentis
Stemmata, nec longum superat scintilla favillæ.
Quinetiam sine luce domus, sine honore penates
Nequam hominis clausi circum nigrantibus umbris
Calligant, oleiq; absumptam alimenta lucernam
Destituunt, solitis defectum viribus arctus
Cogit in angustum callis, pessumq; maligno
Consilio ruit ipse suo. Vicitigia reti
Implicat, & qua tendit iter cunq; ambulat altum
In cassem, laqueumque inopinus calce prehendit.
Horridus in iaculis, telisque minacibus acer
Invadit prædo: latitatq; infida doloso

Pulvere decipula, & quà quà via ducit, eunti
 Stant nEXi funes, terrorum hunc agmina mille
 Exagitant, tergoque dato in diversa vagari
 Palahtem subigunt. Iuvenili robore castum
 Conficit atra fames, infernisq; undiq; Diris
 Armata obseSSIoNem comes ad lacus adstat Erynnis. **T**
 Devorat implexos ramosis nexibus artus,
 Devorat infamis fæva inclemencia lethi;
 Spesq; domus, sobolisque; et, queis se iactat honorum
 Mox omnis rapido cœli lumine pulsa peribit,
 Ad Regemq; adigent terrorum fata merentem :
 Incolet horror atrox crebris tentoria furtis
 Extructa, & multo commissas sulpre flammas
 Vista voment. Fibras radicum arescere cernas upis,
 Infernè, sursumq; atie frondentia cædi
 Brachia. Viventum superis cita devolat oris
 Fama mali sic commeriti, acq; oblivia nomen idat
 Lethæa expungens. Vitali lumine functum
 Nemo recordatur. Depulsus luce tenebris
 Mergitur æternis, patrio et procul exulat arvo.
 Non illi soboles, non illi filius, ore
 Qui patrem referat, scrive è stirpe nepotes :
 Nullus ei supereft eversis sedibus hæres.
 Tanta hæc posteritas olim ventura stupebit
 Excidia, & lustris genitos præsentibus ingens
 Terror habet, miseri spectantes funera fontis.
 Scilicet hæc sedes, hæc sunt devota nocenti
 Tecta, Dei summum renuenti agnoscere Numen.

CAP.

Iobus damnata iterum Amicorum inhumanitate, exaggeratisq; calamitatibus sibi dū
minicūs inflctis, ad commiserationem ipsos portatur, & fidei, spicq; sua in Dominiq;
zione allata, ab infestatione sui debortatur.

IObus ad hæc, quo me usq; ægrum fractumq; dolore
Excruciare novo iuvat, et sermonibus aspris
Atterere? en decies ignominiaque probrisq;
Insontem afficitis, laxaq; pudoris habena
In me hostili animo ut peregrini insurgitis. Esto,
Erravi, mecum maneat meus error. Iniqua
Quod si ore infido convitia spargere certum est.
In socium, et casus grandire opprobria nostri.
Discite vi quanta res fundo everterit imo
Omnipotens sine more meas, utq; undiq; iactis
Retibus in laqueos me mira induxit arte.
Vis inimica furit clamantem adversus, & auræ
Omnia discerpunt, ac nubibus irrita donant
Lamenta. Haud quisquam est, qui quod peto, quodq; re-
Gutturam iam toties rauco ius reddier æquum (posco
Postulet. Hinc atque hinc glomeratis undiq; turmis
Anfractus sepsit Deus, occultosque recessus,
Et tenebris callem gradienti involvit opacis.
Nominis ille mei famam super æthera noti
Abstulit, & claro nudavit stemmate frontem:
Aridam uti fossor plantam radicibus imis
Strenuus ablaqueat, circumfossamq; revellit,
Mecum ille haud aliter furiali percitus æstu
Egit, & evulsæ penitus velut arboris omnem
Spem tulit, infestisq; ut in hostem sæviit armis.
Quinetiam assidue hæc magna stipante caterya

Sternit iter, tenditque furens tentoria circum.
 Fratres ille meos a me carosque propinquos
 Et socios, notosque procul crudelior egit.
 Namque ex quo infensi me contra effebuit ardor
 Numinis, en patro coniuncti sanguine mecum
 Cognati, affinesque oculis se quisque repente
 Subtraxere meis; afficti & longa sodalis
 (O dolor) antiquos cepere oblia amicos.
 Jamque ego vel famulis, ancillisque aduena vilis
 Ducor, ut exterrum vultu aversantur iniquo.
 Si vernam appello, precibus si invito benignis,
 Responsum surda nil secius abnegat aure.
 Quin animæ gravis aura meæ, gravis halitus oris
 Vxori est, dilecta licet per pignora, gnatos,
 Per connubia nostra orem dulcesque hymenæos.
 Ipsi me pueri, & quos fama obscura recondit,
 Despiciunt, quiesque inferior velut, ore pudorem
 Testante, assurgo, probris sannisque pudendis
 Excipiunt, grato, & fungentem munere rident.
 Quid quod et alta animi quibus olim arcana suēram
 Credere, fraterno quos sumi complexus amore,
 Me fugiunt, odiisque onerant, telisq; refracta
 Pace, petunt, lævis ut cernunt omnia fatis
 In peius ruere & retrò sublapsa reterri.
 Ossa cuti sine carne meæ sine viribus hærent,
 Nec nisi gingivis toto mihi corpore quidquam
 Iam sanum superat. Tandem ergo ô parcite amico,
 Et miserecite ei, quem summi Iudicis ultrix
 Dextra ferit. Cur nam Domini de more sodalem
 In miserum furitis? mentes satiare cruentas
 Non potis est absumpta caro, non squallida fœdo
 Membra situ plagiisque? Utinam dicentis ab ore

Fusa meo descripta forent impressaque fido
 Verba libro! ô utinam ferro sculpantur acuto,
 Aut plumbo, aut lapidi longum mansura per ævum! pxv
 Vivit enim novi, Vindex, Authorque salutis
 Ille meæ, et terris stabit post fata superstes.
 Quin licet erosa cute fluxum hoc corporis olim
 Excisum fuerit simulachrum, in carne videbo
 Hac Dominum ipse meum nihilominus, atq; tuebor
 Hisce illum haud aliis oculis: quanquam intima renum
 Interea tristis consumit viscera morbus.
 Verius ergo foret vos dicere, cur ita lobum
 Persequimur, dictisque adeo vexamus amaris
 Consortem? pensis num iusto examine cunctis
 Me solido causam paret fundamine nixam
 Rite agere, atque æqua pugnam de lite subisse:
 Proinde Dei iam nunc vobis fero ab ense timete,
 Ense furor tantus scelerum plectendus, ut esse,
 Qui meritas repeatat pœnas a fonte, sciatis.

C A P. X X.

Sophar responsandi occasione ex verbis Iobi arrepta, in eo totus est, ut doceat, improbos
 post brevem rerum prosperarum letitiam, repente deisci, ac tandem male perire, id est
 postulante summa Dei justitia.

Sic ait. inde Sophar Namatites talia contrà
 Subiicit. Ista memor mecum dum mente revolvo
 Quæ minitare tuis flammato pectore Amicis,
 Iobe, reis veluti conflati criminis altum.
 In cœli, terræq; Deum, tibi pauca referre
 Vrgeor, et veros festino expromere cordis.
 Offensi motus. Tot tantaq; crimina, terres.
 Quæs socios, et probra tuis mî obiecta querelis.
 Audio; sed fraudis mens non sibi consciente

Suggerit

Suggerit infandis quæ fas opponere dictis.
 Tene fugit quod longo exploratum omnibus usu est,
 Ex quo olim mundi Genitor mortalibus ægris
 Arva colenda dedit? Nimirum infida vetustis
 Haud repeti à seclis sceleratæ gaudia gentis;
 Nec simulatoris, qui fictis impia sacris
 Prætexit, fluidam longum consistere posse
 Lætitiam, vanosq; tumet, quibus ille, triumphos.
 Alta poli quamvis adeat fastigia fama,
 Pulset & astriferos elato vertice circlōs
 Fraudis amans, tamen haud longo pòst tempore fædi
 Stercoris ille sui æternum de more peribit.
 Vicini attonitis mirati mentibus omnia.
 In peius, retróq; gravi sublapsa ruina
 Conclamant, ubi nunc gazis quem vidimus amplis
 Florentem modò & veloci ut vaga somnia cursu
 Diffugiunt, sic vita hominis sic gloria nequam
 Avolat, & nocturna velut dilabitur umbra.
 Nulli abitus, nulli vestigia cœca patescunt.
 Non illum vltrà oculus, non quos conserverat agros,
 Exhausta aspicient post fata. Immò illius olim
 Posteritas miseranda gregis vel pauperis auram
 Captabit, quæq; ille manu per vimque dolumq;
 Cœpit, ad extremum cogentur reddere palmæ.
 Adde quòd et teneræ commissa piâcla iuventæ.
 Ossa luent iugi morborum exesa dolore,
 Innumeræq; ægrum morte adventante sequentur
 Ærumnæ ad tumulum, cippoque abdentur eodem.
 Dulcescat licet ore malum, velut esca palato
 Apprime arridens, retinet quam lingua remansam
 Sæpius, & grato recreantem labra sapore;
 Attamen inversum fuerit simul, atq; receptum

Pectoris in latebras, fel sordidox aspidis ianis
 Visceribus. quas sorpsit opes, modo gutture crudas
 Evomet: in ictuque Deus ventre eruet omnes.
 Deinde ipsum, patulo quasi suxerit ore colubri
 Pestiferum in venas virus, quasi noxia tactu
 Vipera lethali miserum percuterit ictu,
 Auferet atra dies, et funere merget acerbo.
 Non ultrà aërii mellis manantia succo
 Flumina, butyrove amnes et lacte fluentes
 Aspiciet: contraq; alieno parta labore
 Necdum absorpta, brevi subigetur reddere iusta
 Mensura, haud opibus multum lætatus inquis.
 Quippe inopes attrivit atrox, & sorte paterna
 Exuit oppressos quā vi quā fraude nefandi
 Prædonis ritu, quasque haud extruxerat ædes
 Diripuit: quumq; ipse nihil sibi duxerit esse
 Ad ventrem implendum satis ingluviemque voracem,
 Irrequietus aget vitæ restantia lustra,
 Nec longo optatis gaudēbit tempore gazis:
 Nil reliqui, quod mandat, erit: quin ocyus omnis
 Effluet, in caslūm sēclis speranda futuris
 Pristina prosperitas. Cum satque superq; beatum
 Secredet, summoq; evectum culmine rerum,
 Ecce superveniet confestim angorq; dolorque,
 Et scelerata manus turmatim invadet inermem.
 Si ventrem farcire cibo per fasque nefasq;
 Quæsito accurat, divinæ protinus iræ
 In caput, inque dapes summo pluit ignis olympe.
 Ferrea si versò devitat spicula tergo,
 Illicet adductus fugientem atq; eminus arcus
 Æneus infesto transfigit vulnere telum:
 Epharetra simul eripitur, simul altius iectas

Transadigit costas; effuso et felle coruscum
 Prodit ab exanimis confosso corpore pilum.
 Quid multa? æternis agitatum horroribus ævum;
 Exigit impicas, densusq; obscura tenebris,
 Caligo incumbit latebris rectisq; nocentis;
 Humano sine flatu ardens, sine follibus ultro
 Accensa, impuris maculatum pectora nœvis
 Flamma vorat: teriturq; pari (res certa) ruinâ
 Qui laribus superat gnatusve, hæresve relictis.
 Insidias, scelerumq; dolos, admissaque furtâ
 Si qua tegat, reteget quod conspicit omnia cœlum;
 Ipsaque iam tellus ceu facta e matre noverca
 Instabit contrâ, Dominiq; ubi ferbit ira,
 Proventus redditusque domus, divesq; supellex
 Destuet, ut rapidus montano flumine torrens.
 Hæc quondam se digna ferent a Iudice fontes
 Præmia, et hæc cœlo merces decreta scelestis,
 Blasphema qui voce Deum cœlumque lassunt.

C. A. P. XXI.

Iebus blanda prefatione usus, avicinans propositionem de infelici improborum statu
 confutat, neq; avaria ad perpetuam evenire, cum se pote contrariò prosperebit vivant, placide
 moriantur, et sibolem opibus abundantem relinquant, ex quo inferi se jure ipsorum
 consolationes, responsionesq; rejicere, tanquam vanas, et à viritate alienas.

Dixerat. Vixius contrâ sic reddidit Heros:
 Attentas adhibete meis sermonibus aures:
 Hoc ego, non aliud posco solamen; & æquo
 Ferte sodalem animo, verbis dum debita vestris.
 Expediam; sannis dein me de more solutis
 Excipite. Anne mihi rem cum mortalibus esse:
 Creditis? ipse Deus, Deus ecce horrenda misellum
 Infamulum armamoyet; qui non arctata dolore

Mens

Mens tanto affidnis singulibus illa pulsat illi a quo eget
 Me me o tandem oculis, socii, spectare benigna
 Attoriti, premite ora manu, & compescite labra:
 Ipse meas equidem quoties cum mente recordor
 Casusq; et annasq; animi exhaustosq; labores,
 Horresco, et subitus totos tremor occupat artus.
 Interea lætam cur alta in pace nocentes
 Felicemq; agitant vitam? cur cana senescit asinus?
 Cur opibus, gaziisque Arabum turba impia pollet?
 Aspice, stat multos clavis secura per annos
 Progenies, longâq; vident succedore stirpe
 Natorum Natos, & qui nascuntur ab illis.
 Præterea sine lite domos, sine marte quieti
 Tecta colunt, laribusq; pavor procul exulat omnis,
 Nec super insonuit flagris Deus, ecce maritam
 Taurus init vaccam, nec nisi semen iniquo
 Effundet genitale sui bos tempore partus
 Completo fætum edit heros, neq; morbida aborta
 Emissi vario per prata nitentia flore
 Lætantes saliunt pueri luduntq; petulci
 More ouium, pugnæq; cincti simulachra per herbam,
 Vocem alacres tollunt cælo cœu tympana, dulcem
 Cœu citharam, et festis genialia ad organa latè
 Cantibus exultant: deinde ævi suaviter aeti
 Munere defuneti placidis poit fata quiescunt
 Sedibus, & magno tuimhi donantur honores,
 Experti exiguos aut vita aut morte dolores,
 Hi tamen ore Deum sic ipsum affarct ausi
 Sacrilego. Procul à nobis, procul esto: tu autem
 Non gustu capimus, non cognitione via sumus.
 Quis Deus, ut legis mandata invisa severe
 Præstemus? quid casta opus est per vos a precorsq;

Poscere opem & infanda haec blaterant impunes. Sed ipse
 Non equidem, idcirco peneq; istos arbitror esse. Ó amici
 Prosperitate frui stabili: neq; iniqua nocentum
 Consilia arrident. Asenim lux auræ quando
 Destituit, sonores? quando obtuit horridæ nimbus? pluia
 Tempestas? quoniam es irato à Iudicantibus. Hoc
 Præmia flagitiis capiunt condigna? per orbis
 Ecquando varias disjectos cernimus oras
 Ceu paleæ ghumas, volucris quas concita gyro
 Aura rapit? quoties Nati scelerata parentis
 Facta luunt? quoties pater ipse ob: criminis poenas
 Dat meritas, sævæq; manus fera verbena sentit?
 Ecquando madidis jam jam periturus ocellis
 Pernititem videt illi suam? quotiesve furore
 Spumantem pateram commotu Numinis haurit?
 Desertæ quæ cura domus, quæ cura relictæ
 Post se prolis eum tangat iam lumine cassum,
 Immunisq; mali decurso tramite vitæ libum nati oculis
 Nunc agè, mortali quisquamne è semine cretus
 Omnipotentem Orbis Dominum qui celsa gubernat
 Templa poli, sapere edoceat, rerumque rueri
 Imperium? quemq; ganta hominum deinceps accepit?
 Ecce tibi è binis pariter prævisve, piisve,
 Succedunt vni feliciter omnia; magnis
 Floret opum gaziis, placidamq; per otia vitam
 Dives agit, post latus obit, plenusq; dierum
 Multo illi assidue redunt muletralia lacte
 Plena domum, & pingui crassescunt ossa medullæ.
 Alter at infando longum trahit æger amaram
 In luctu lachrimisq; animam, nec opima secundæ
 Fercula gustavit mensa, tandemque misellam
 Perduxus vitam fatis concedit iniquis.

Verum ut dissimili, superis dum vivitur oris;
 Conditione sicut, simili post funera sorte
 Æquantur tumulo, et vermis simul oblegit ambo.
 Ecce autem motusq; animi commentaq; vestri,
 Quæ contrâ struitis, sat nota. Hæc namque malignâ
 Mussantes memini vos nuper dicere linguâ,
 Tectum augustum, ingens centum sublime columnis
 Principis, atq; auro postes spoliisq; superbis
 Fulgentes vbi nunc? vbi nunc tentoria sontum
 Aurataq; trabes, veterum decora alta parentum?
 Quin vero hæc gressos (missa jam protinus omni
 Lite) viatores super his, peregrèque reversos
 Percontati estis? signa hi certissima namque
 Quærenti illorum modò quæ mihi dicta dedissent:
 Nempe quod adversos, cum fors gravis omnia versat,
 Impius exitovans casus, cœliq; furentis
 Lethifera evadit non ideo pectore tela.
 Ecquis eum vitæ coram ausit nequiter actæ
 Arguere? aut justas, impunè ob criminâ pœnas
 Exigat? ad manes postquam his concessit ab oris,
 Lætitiae, rerumq; fatus, lucisque, sepulchro
 Conditur in molli, tumuloq; quiescit avito:
 Dulcescunt illi glebæ, vallesq; videntes
 Ad bustum & longo post se trahit ordine cuncto
 Semine mortali genitos, communis ut olim
 Lethi eadem innumeris calcata est semita turmis,
 Ergo quid insulsis ægrum mulcere loqueliſ
 Tentatis? quid vana adeò solamina prosunt,
 Et responsa sonis nimium differta sinistris.

CAP. XXII.

Eliphas in hoc tertio congressu absurdia quadam ex Iohanni dicitur: perperam interpretatus colligens, aperte ipsum accusat, ne inhumaniter, amare, crudeliter, inimicè & impiè, auctoritate sua et opibus abusum. Itaque propositis tuis iudicis Dei adversus impios, tunc benedictionibus erga piros ad resipiscientiam ipsum bortatur.

HÆc ubi dicta: Eliphas commoto ita pectori fatur;
 Mortaline satu cretum conducere reris
 Posse Deo? sapiens animi sibi proderit ipsi,
 Non Domino, si recta sapit: quid magnus Olympi
 Terrarumque Parens, nutu qui sidera torquet,
 Inde voluptatis capiat, quod purus et expers
 Tu tibi sis vitii? quid eum juvet, obsecro rectum
 Si tua justitiae tristis vestigia calle? D
 Tene reum solumque facit, litemque severus
 Intentat metuens sibi ne furialibus ausis
 Officias? apage! exuperat numerumq; modumque
 Improbitas tua, et effusis grassatur habenis
 Fas omne abrumpens, tu capto pignore lœvus
 Oppressisti inopes nullo discrimine fratres,
 Et miserum lacera vix tectum veste popellum
 Nudasti. Peregit tot cœli incommoda passi
 Totque viæ non fonte sitim, non pane furentem
 Hospitis esuriem modico tua copia, lobe,
 Leniit. Interea Domino patuere potenti
 Arva tua, et dites tecum considere regno
 Iussisti. At censu spoliatae paupere vota
 Frustratus viduæ, orbatis patre brachia durus
 Trivisti, sobolem nil commiseratus egentem.
 Iure ergo & laquei te circum et retia cingunt
 Incautum, subitusq; ægros, pavore occupat artus.
 Horrendæ ex oculis tenebræ cœlumque diemque

Palpanti

Palpanti eripiunt, decumano et gurgite mersum
 Obruit agmen aquæ. Tu fors hæc pectora demens
 Volvebas: Qui celsa colit tentoria cœli
 Astriferasq; super sublimi vertice sphæras
 Eminet, ætherio quî tam procul axe remota
 Noscat? inaccessis qui cernat clausa tenebris?
 Interjectæ aciem divini & lumina visus
 Obtundunt nubes, quarum sub tegmine denso
 Abditus, his quid agant mortalia pectora in oris
 Nescit, et excelsos securus obambulat orbes.
 At verò (ô nostris nunquam flectende loqueli)
 An tibi seclorum non obseruata priorum
 Semita, quam trivere mali technisque nocentes?
 Nempe hos, castigante Deo sic crimina solum
 Abtulit ante diem crudeli et strage peremis.
 Vis cœli: pessumq; solo fundamen ab imo
 Spesq; domus ruit, effuso velut agmine torrens
 Fertur in arva furens. Causam petis? ore profano.
 Ausi illi ætherium sic compellare Parentem
 Insani: Procul à nobis, procul esto. Sed illis
 Quid quæso, Omnipotens blaterent quò talia, fecit?
 Innumeris non ille bonis opibusq; superba
 Quamlibet ingratæ replerat tecta catervæ?
 Ergo quid indecorisq; adeò injustæq; cohortis
 Consilia à nostris sic discordantia laudem?
 Immo animo procul illa meo, procul ore recedant:
 Flagitiis meritas solventem sanguine pœnas,
 Sontem insons oculo læto aspicit, omne tanto
 Exultans, miserosq; pio vir corde nepotes
 Ridet, ubi res qualq; videt vitamq; bonorum
 Liberam ab excidio florere, omnesq; vicissim
 Flagitiosæ hominum turbæ et tam indigna loquutæ

Rælliq;as.

Reliquias penitus flammis cœlestibus urit.
 Quare agere, mitte mactum, male amicas mitte querelas,
 Cumq; Deo assuescas, veniam pacemq; per aras
 Exquirens; hinc certa salus, hinc larga redibit
 Copia. Fac memori legum præcepta capessas
 Mente, olim Dominus sacro quæ tradidit ore,
 Sensibus atq; imis cœlestia dicta responde.
 Si præcibus, si corde Deum scelus omne peroso
 Indeses placare studes meliora secutus:
 Continuò priscamq; decus, vitæq; refundet
 Gaudia præteritæ. Laribus procul exulet omnis
 Improbitasque, dolusq; tuis, jus regnet & æquum:
 Tunc auri immanem, Domino tribuente, beatus
 Sub pedibus tellure premes vim, pulveris instar,
 Atq; polo eductæ rupis de more recondes
 Congesta in cumulos obrizi immensa metalli
 Pondera. Tunc cunctis qui solus sufficit, aurum
 Ipse erit argentumq; tuum, roburq; perenne;
 Inq; uno tum, Iobe, Deo lætabere mentem,
 Sublimesq; hilaris tolles ad sidera vultus.
 Placatus facili te orantem exaudiet aure,
 Tuq; illi plena persolves debita acerrâ
 Vota. Ratum faciet puro quod pectorc cunq;
 Decernes, pulsaque atræ caliginis umbra,
 Prævia lux grato perfundet lumine callem,
 Felicemque dabit successum rebus agendis.
 Cum fastu tumidos, opibusque et honore superbos
 Dejectum it celso Dominus de culmine sontes,
 Tum lætus positis, dices, mœroribus alto
 Me locat in solio favor & clementia Patris
 Ætherii. Nam fractum animos humiliq; tenentem
 Ora modo obtutuque lubens defendit, & ipsis

Ille tui (haud dubium) studio tum parcer inquis,
 Quos fœdis scelerum purgata a fôrdibus, olim
 Eripet supplex meritis tua dextra flagellis.

CAP. XXIII.

Iobus de sua calamitatis magnitudine panca prefatu, ad Dei ipsum tribunal rursus
 provocat, equitate cause fatus, et certo conscientia sua testimonio. Deinde acqui-
 escere se testatur in liberrima potestissimaque Dei administratione; ita tamen ut
 non possit non per turbas hoc misera rerum suarum statu, mirabundus qui fias, ut
 in tantis malis tandem possit miseram vitam trahere.

IObus ad hæc querula respondit talia voce:
 En rursum ad tristes etiamnum inflectere sensus
 Verba adigor; veterisq; mali lamenta subinde
 Erumpunt magis atq; magis, vincente querelas
 Vulnera, quod læsis præcordia ad intima venis
 Infixum latet. O utinam quis pandat apertum
 Dux mihi fidus iter divini ad limina Regis!
 Hic equidem ad solium tam sancti judicis ultrò
 Impavidus sistar causam tot crimina contrà
 Acturus, plenis rationum hic pondera buccis
 Attulero, præsensque sciām quæ mutua reddat
 Dicta meis, quid līte super pronunciet ille.
 Mene potens Genitor non æqua in prælia poscat,
 Contendatq; una telis cælestibus ægro
 Cum fainulo, invictæ confisus robore dextræ?
 Non ita: quin potius magnarum pondere prelio
 Æruinnarum animos, vires, roburque ministret.
 Heic pietatis amans, objecti heic criminis expers
 Causam læsus aget; speremq; hoc Iudice, fraudum
 Absolvi æternum. Sed quò vestigia vertam?
 Antrorum si abeo Phæbææ ubi lampadis ortus
 Astra fugat, frustra est: si post dein retrorsum;

Quā ponto ali pedes, Titan demergit anhelos, busul) in aell
In caslūm heic etiam rimantem lulerit error. sol aibed 200
Ad lœvam si pergo, ubi agit miranda, nec illie igq illoquid
Prætereuntem oculus capiet; si denique dextrum
Spectat ad Austrum acies, simul heic indagine vanā
Non visenda Dei mortales quærimus ora.

Hoc tamen hoc rebus superat solamen in arctis,
Perspectos quod ut ille tenet moresque viasque,
Quæque dolens patior; sic postquam singula vitæ
Gesta recognorit, nitido mox purior auro
Fornace egrediar. rebus in aell divi vestigia Patris I
Sollicito pressi pede; nec malus error, amorq;
De cuius à legum præscripto tramite gressum gib adro
Deflexit: non sacra Dei mandata rebelli signum iniquum
Detrectavi animo curvas cum sonde secutus hopp, onal
Nequitia salebras. Epulis præ dulcibus, ipsa
Præ vita, vitæque bonis memori omnia corde
Condita divini seryavi oracula Verbi.
Sed quid ego hæc autem nequicquam ingrata revolvō?
Si capit arma Deus, si bellum inferre pararit
Mortali; stetq; hæc diuæ sententia menti,
Ecquis ei de gente hominum, superumq; resistat;
Inceptoq; adigat positis desistere telis.
Quod sibi decrevit faciendum haud multa moratus
Exequitur, quodq; immanni, in me percitus ira
Consuluit, pro jure suo, pro robore dextræ
Efficiet; penes illum hujus non pauca tenoris.
Ergo vel intuitu tam magni Numinis vno
Terreor, et vigili perpendens omnia cura
Horresco, anticipi nientem formidine pressus.
Quippe animum sine fine ægrum liquefecit amaris
Sollicitudinibus; Deus ingentique stupore

Pectoris

Pectoris imam̄ mei perfudit viscera, tantiſ
Mærorum in tenebris quod adhuc mihi vita ſupersit,
Inque dies grāſante malo languentia cefſet
Lumina ſemianimis leth æa obvolvere nube.

Cap. XXXIII.

Docet bic Iobus adeo occultam eſſe iudiciorum Dei rationem, ne de ea nemo quidquam
ſtatuerit poffit, cum tot improborum generibus alii quidvis malorum per totam vi-
cam impunè perpetrent, alii vero pœnas repente luāne.

Qvi rerum Genitor pœnas devota nocentum
Tempora non omni miseros celarit ab evo
Mortales, quum ſancta virūm dilectaue cœlo
Progenies, quæ ritè Deum novitque, colitque,
Iudicia in ſeros nescit dilata ſcelestos?
Limitem agri removet vicini, armentaque raptat,
Raptaue furtivo pafcit gens impia fæno
Impunè, à stabulis aſinum vel pauperis orbi
Avertunt, viduæq; inopis pro pignore (ne quid
Intentatum uſquam ſcelerisve dolive ſupersit)
Accipiunt taurum: nec non de calle viarum
Distractos tenues, pulsosq; occulta subire
Antra metu ſubigunt, cæcisq; latere cavernis.
Quin omnis cultusque Dei, jurisq; piorum
Immemores, onagrorum inſtar deſerta per avia
Aggrediuntur opus, primisq; cadentibus astris
Gnaviter illicitas quærunt per inhospita prædas
Tefqua, latrociniis affueti et vivere rapto.
Prædoni, puerisq; escam viduata colono
Dant loca; agrisque iidem furaci gramine latè
Non ſua falce metunt, frugesq; et dulcia vitis
Munera ſurripiunt quæ vi, quæ fraude clienti.

Vestibus hæc interspolati atque omnium egeni
 Pernoctant in opes gelidi sub forniciis axe,
 Nec leve brumali nudatis frigore tegmen
 Suppetit. Algentes ponunt in pulvere costas,
 Pertusique altis lapsa de montibus unda
 Saxa petunt ulnis, specubusque abduntur opacis.
 Hæc foris ausa manus scelerata : domique vicissim
 Matri ab iiberibus teneros (miserabile visu)
 Pupillos rapiunt ; ablato & pignori amictu
 Pauperis extremo sine veste, elcaque vagari
 Per loca sola sinunt operas, in messibus usi
 Queis fuerant, vacuas, jejuno et ventre remittunt.
 Quique oleum eliciunt pacta mercede tapetis
 Inter olivarum series, qui que ipsa racemis
 Haud locis ac jussi tumidis spumantia calcant
 Prela, siti pereunt, armis technisque nocentum
 Vrbs oppressa gemit, latè et plo atibus auras
 Implet: atq; omnes quos dira morte tyranni
 Tollunt voce una inclamat, precibusque reposcunt
 Vindictam assiduis ; nec Rex tamen ætheris altus
 Tantorum opponit scelerum se iumanibus ausis.
 Defensi tenebris et dono noctis opacæ
 Flagitiosa cohors hominum, queis nomina mille,
 Mille nocendi artes, lucem magis omnibus vnam
 Odere, ignarique viæ quam signat Olimpo
 Mundi oculus, loca cœca legunt, silvæque latebras.
 Pars surgente die, cum vix orientia solis
 Cernere tela datur, stratis exurgit, egentes
 Ut jugulet ; pars sole parat sua furtæ cadente.
 Sedulus observat creperæ confinia noctis
 Mæchi oculus, dicitque, oculus me nullus, opinor,
 Conspiciet, laruaque genas incedit opertus.

Nocte fudit quas manè domos & tecta notarat
 Effractor, refugitque hominum fulmina, lucis
 Nescius: auroræ sunt his exordia primæ
 Lethalis velut umbra. Simul fax aurea Phæbi
 Nativos retegit depulsa nocte colores,
 Illicet horrendæ torrentur imagine mortis,
 Ne sua furtæ dies veriti ferat alma per auras.
 Huc illucque leves fluitant, velut undula quovis
 Pulla Noto; forsque exitio devota perrenni
 Non iterum vitis flor. scit more putatæ.
 Sorbet ut ariditas, ut solis flamma nivales
 Solvit aquas æstate nova; sic protinus omnes
 Ærufcatores lethi domus atra, sepulchrum
 Abripit incautos, capiuntque oblivia fontis
 Matricem. Fit grata brevi suavisque sub antro
 Vermibus esca avidis, non præscæ gloria famæ,
 Nec longum memoratur honos: siccæ arboris instar
 Succisæque imis radicibus oxyus omnis
 Impius arec humi, subitoque infrangitur ictu.
 Quippe ferox sterilem, thalami quæ præmia novit
 Nulla, terit, viduamq; malus male tractat egentem.
 Quietiam excelsa per vim de sede potentes
 Dejicit, infestisque adeò premit undique telis,
 Ut vitæ sibi quicunque suæ, vitæq; suorum
 Diffidat. Nihilo interea minus omnia votis
 Respondent. Deus huic amplas, queis nititur amens.
 Fundit opes, tenditque oculos in commoda fontum:
 At verò ut modicù: summa ad fastigia surgant,
 Mox lapsu grauiore ruunt; nulloque relicto
 Hærede, è celso detrusos culmine cunctos
 Vidimus, et superis excisos funditus oris,
 Ceu minime spicæ suprema cacumina nisu.

Effracta intoreunt. Nunc eja agè, dicite, numne
Vana canam? eloquii queis me falsi arguat actor
Aut dicta in nihilum referat, verbisq; refellat?

C A P. XXV.

Summam Despotentiam, majestatemque hic prædicat Bildadus, ut ex comparatione il-
lis Iobum innocentiam suam afferentes reprobendas.

Sic ait. Huic Bildad Suchites pauca vicissim
Ore refert. Mundi imperium rerumque potestas
Summa Deum penes est, et formidabilis orbi
Majestas. Ille unus agit securus Olympi
Sedibus excelsis, placidèq; immensa gubernat
Templa poli. Innumeras numero comprehendere turmas
Quis potis est, magno Patris quæ adjussa paratæ
Agmine stant circum? quem non super aurea Iovæ
Lux surgit? quem non radiis illustrat amicis?
Ergo agè quî tibi justus erit cum Numinе tanto
Collatus mortalis homo? quî a crimine purus
Quem peperit malè pura nurus? si scandimus orbes
Ætherios, lunamq; Deo (quæ prima vagantes
Occurrit stellas inter) componere mens est,
Protinus hæc terris lucem obscurata negabit,
Ipsa nec astriferæ coram illo sidera spheræ
Munda forent. Qui mundus homo; qui vermis? et ortus
Semine ab humano qui verme abjectior imo est.

C A P. XXVI

Iobus Bildad sermone ironice rejecto ostendit se aquè atque illum Dei potentiam sapientiamq; nosse, ut qui longè magnificenter deis differas, quam feceras Bildadus.

Hæc ille. Iratis cui Iobus talia verbis
Subjicit. Egregiè tu cassum robore opisq;
Scilicet expertem juvisti, effætaque morbo

Brachia

Brachia firmasti. Tu rectum scilicet unus: plibet oīsq; mi
 Ante alios sapiens, homini (Bildade) ministras
 Consilium stolido, reliquisque ignota recludis
 Arcana, & latè cœlorum oracula pandis.
 At verò hæc cuiusam sophiæ documenta dedisti,
 Cujus et egressa est anima ex te, iterumque revixit
 Eloquiis monitisq; tuis? cœlestia parcis;
 Quid mihi regna Dei nartas et robora verbis?
 Stelliferæ non ille domus tantum atria celsa
 Temperat: en liquidis etiam quodcunque sub undis
 Vitæ exors latitat; quodcunque et munere ibidem
 Vitaï fruitur dextra pollente creavit.
 Nuda patent cava busta Deo, nec Tartara fontum.
 Devota exitio divini Numinis acres.
 Effugiunt oculos, intentaque lumina fallunt.
 Ille Aquilonari conversos cardine cœlos
 In vacua extendit, terræque immobile mira
 Arte super nihilum suspendit in aëre pondus.
 Ille cavis pluvias in nubibus alligat undas,
 Constrictasque tenet vinclis, ne nubila mole
 Findantur, pessumq; effusis imbribus orbem.
 Diluvient, solii retinetque arctatq; patentem
 Ille superficiem, pulchroque ut tegmine, passis.
 Nubibus hinc illinc cœli per inania velat.
 Ille vadis posuit fines et claustra marinis
 Non peritura, diem Phæbus dum ducit Eoo,
 Alternisq; polum condit nox atra tenebris.
 Cœlorum sine more tremunt nutantq; columnæ
 Increpitante Deo quassæque immanè stupescunt.
 Ille unus vasti findit resonantia ponti
 Äquora vi dextræ tollentemq; altius undas
 Oceanum nutu mulcet solerte, superbos

Imperio vincisq; premens, et carcere fluctus?
 Illius ætherios ornavit Spiritus orbes,
 Extruxitq; Manus sinuosum marmoris anguem,
 Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore Pontus.
 Ecce viarum hæc pauca Dei atq; extrema potentis
 Indicia, hæc dñe virtutis symbola, cuius
 Ad nos vix tenuis famæ perlabitur aura.
 Æterni quis mente Patris, penes omnia quem sunt,
 Concipiatur vires? quis fortis robora dextræ,
 Nomenq; ut tonitru quod totum personat orbem.

C A P. XXVII.

Nobis de fide et integritate sua, deque amicorum injuria paucis praefatus, ostendet banc
 esse unam temerarii ipsorum judicis de se causam, quod afflictiones non ex utendi modo,
 sed ex numero et magnitudine metantur. Deinde hac data occasione agit speciem
 de afflictionibus et penitiorum, ne quod de corum prosperitate dixerat, perpetu-
 um se id statuere, falso existimat.

Sic memorat, querulisq; ultra sermonibus ægrum
 Permulcere animum, fidosque expromere sensus
 Progreditur. Cœli Numen quod secula degit
 Æterna attestor; juris licet ille tuendi
 Arma modumque mei mihi subtrahat, atq; misellum
 Ærumnarum undis immerget pectus amaris,
 Nil sceleris tamen ore meo, nil criminis iri
 Prolatum, neque farta dolis mendacia linguam
 Dicturam, hæc dum membra reget mea spiritus almo
 Flamine, vitales dum carpam naribus auras.
 Absit uti ventosa adeò et male sana loquentes
 Iusticem, quæ magna volant, quæ impunè minantur
 Insonti exitium, dum vivam, non erit unquam
 Vanus ut ipse meam, causa illius, integritatem
 Dissimilem verumq; negem, me fassus iniquum

Constanti

Constanti firmata gradu vestigia, segumus iacti
 Praescriptas tenere vias semperque tenebunt,
 Suscepto haud unquam flexura a tramite gressus
 Nec mea me, ætherii dum vescar luminis aura,
 Arguet admissi sceleris, labisq; probrosæ
 Dedeceore afficiet mens fraudis nescia corde.
 Qui me aded hostili, ut facitis vos, inq; merentem
 Persequitur; quicunque odiis me exercet acerbis,
 Sons ille ante alios sit oportet et impius omnes.
 Spes super ecqua homini, placitis qui obtendit opacam
 Flagitiis nebulam, partisque incumbit avarus
 Diuitiis, animam cùm invito extraxerit ultrix
 Vis Dei? in aduersis facilis exaudiet aure
 Clamantem, flentemque Deus, pessumque ruentem?
 Numquid is æterni, quem temperat antea, Regis
 Nomine se pascet, supplex et sedulus omni
 Tempore te, Pater alme, haud cassa in vota vocabit?
 Divinæ miranda manus, audite, docebo
 Vos opera, arcanâque Dei quæ mente reposta
 A seclis retegam. Verum hæc quando omnia longo
 Cernitis ipsi vsu, quid sic vanescitis ore
 Irrisi, et stolida me adversus voce tonatis?
 Ecce, repertores scelerum hæc divinitus omnes
 Sors manet, hæcq; ferent plim sibi certa tyranni
 Præmia, delictis supremo à ludoce tantis
 Decreta. In numero si gnatorum agmine mensam
 Cingat progenies, cunctos tamen ocyus ensis
 Hauriet, et lævo demerget funere ferrum.
 Si qui autem extincta maneant de gente nepotes,
 Rancidulo ne pane quidem restantia, gnati,
 Pignora crudelem satiabunt ventris orexin.
 Quod si etiam acceptis pars cladibus ulla supersit,

Æthere vix cassi terræ infodientur amarae;
 Nec numero, nec honore, peremptos morte nec ipsæ
 Deslebunt viduæ fælices funere tali.
 Impius argenti cumulos si pulveris instar
 Aggerat, et multo intextas sibi comparat auro
 Innumeræ vestes, fulgenti et murice pictæ
 Stragula, quæ cœni vilescant more lutoſi,
 Has Deus et vestes, aulæaq; transferet omnia
 Ad vitæ melioris herum, partasq; dolosis
 Artibus argenti moles vir sanctior olim
 Dividet, et solum spoliis gaudebit opimis.
 Ardua siqua sibi solidoque palatia saxo
 Struxerit, æternum quasi duratura, caducam
 Illa casam referent tincæ, vel qualia vili
 Congesta è stipula custos umbracula condit.
 Qui nuper locuples, pulchri qui nuper et ampli
 Hæredi Dominus, mox nudus inopsq; jacebit;
 Nemo illum excipiet, nemo miserescit egeni;
 Languentes huc orbus opis torquebit et illuc
 Frustrâ oculos. Terrorum acies, velut unda, repente
 Obruit incautum, mortemq; infesta minatur
 Præsentem misero: coeca illum nocte per umbram,
 Cuncta ubi dulcis habet terris animalia somnus,
 Surripiet turbo, brumalisque impetus Euri
 Sedibus ejiciet patriis. Fera spicula sævus
 Mittit in adversum vindex, neq; parcet acuta.
 Quærenti incassum fugiendo evadere tela,
 Explodetque manu percuntem, et sibila tollet.

Cap.

Cap. XXVIII.

Iobus per comparationem humana sapientia cum divina, est credidit quodam hæc præ illa ad mirabilis sit, et hominibus quantumvis sagacibus, rerum humanaum peritissimis imperveftigabilis. Quod argumentum eo fuisse trattare videtur, ut doctores hanc efta aeternam erroris amicorum causam, quod cum ignorant occultam illam Dei sapientiam ita tamen de calamitatis fæca causa disponeat, ac si omnia Sapientia Dei arcana fidei penitus nostra argu perpcepta haberent.

Austris lateat quamvis sub viscera terræ
Argentum venis, atq; auri fulva metallæ,
Arte tamen solerti hominum comperta, fodinisq;
Eruta mortales dextræ recoquuntur in usus.
Ferrum etiam ex altis terræ penetralibus arte
Elicitur, formamq; æris lapis igne liquatus
Induit. horrendis quin et (res nota) tenebris
Impiger innata vel solo lumine mentis
Lucem infert mortalis homo, specuumque penetrat
Intima, et abductos atra caligine lethi
Altè vftigat lapides. Si fluminis alveo
Deserto, pulsisq; sua de sede colonis
Diluvio, in terras hac torrens amnis et illuc
Difluat haud pedibus vadentum pervius, haustas
Gnavoriter immisso illò siphonibus undas
Deducunt alio artifices, siccantque latebras.
Terra est fæcundæ Cereris quæ læta supernè
Munera fert, fundoque eadem suffossa profundo
Sulphureum exhalat glomeratis nubibus ignem.
Inde sibi effodiuntq; operæ poliuntque nitentes
Saphiros, aurumque alto de pulvere tractum.
Non illò pertingit avis, non lumina milvi
Obtutu quamvis multum pollentia vivo.
Non ipsi hæc catuli loca calcavere ferarum,
Nec leo per coecos fixit vftigia calles.

Mittit homo in cautes et saxa immania dextram,
 Subvertitq; i mo montes a stirpe r evulsos.
 Ille etiam excisa rivos & flumina rupe
 Diffundit: cauto ille oculo pretiosa sub altis
 Omnia cernit aquis, objecta et mole coercens
 Torrentes fluvios, in apertam abscondita profert:
 Suntque opera humani hæc non contemnenda cerebri.
 At Patris ætherii mens et sapientia rerum
 Cœlestum quibus è latebris, quibus obsecro, venis. A
 Elicienda? ubi vitæ habitat Prudentia rectrix? A
 Illius immensum cognovit nemo valorem,
 Nec certè his usq; superis reperitur in oris.
 Non latet illa meis penetralibus, inquit Abyffusq;
 Nec mecum in liquidis errat sub gurgite regnis
 Pontus ait, reboatq; auri non ulla reposti
 Vis æquat Sophiæ pretium, neque pondera summa
 Selecti argenti: non est pensanda metallis
 Quæ tibi fundit Ophir. Sapphiri honor aureus illi. A
 Cedit, Onyxque micans, et fulvæ copia massæ.
 Non adamas, non aspra ex auro pocula mundo
 Hanc redimere: nihil est quod pulchra corallia laudes,
 Gemmasque; ipsa nihil quoque et huc collata patentis
 Conchea bacca maris, Nilove allata smaragdus:
 Deniq; ut hoc uno comprehendam singula verbo,
 Illa vel obrizo longè est pretiosior auro.
 Nunc agè, qui tanto præstatis acumine mentis,
 Vnde cedò adveniat sapientia, ubi e locorum
 Vera suæ posuit rerum prudentia sedes?
 Illa sinu Patris latitans mortalia fallit
 Lumina terrenis viventum in finibus; acres
 Fallit et alitum visus per inane volantum.
 Immo etiam tenuis vix famæ adlabitur aura

Illius

Illius ad nos, orcus aiglethumq; facit ut
 Vnus iter Sophis Dcuis & vestigia sacrae
 Humanis ignota animis, habitaculaq; novit
 Æterna. Ille unus, vastum qui condidit Orbem,
 Orbis ad extremas circumfert lumen metas,
 Cernet et astriferi quicquid sub vertice regni est.
 Cum quondam aëriis aptaret pondera ventis,
 Ne maria ac terras secum, cœliq; profundi
 Tecta ferant rapidi: justis cum appenderit undas
 Lancibus æquoreas, demensumque imbrisbus æquum
 Poneret, à divo riguus quod pendeat humor
 Imperio; cùm et fulminibus signaret apertum
 Flammarumq; globis per cœli nubila callem;
 Iam tum solus eam vidit, visumque probavit;
 Illius ad pulchram conformans singula normam,
 Sacrumque hoc homini documentum tradidit ore,
 Corde timere Deum puro sapientia prima est,
 Et vetitum fugisse malum Prudentia summa.

CAP. XXIX.

Iobus ante calta vita prosperitatem exceptans, cum pluribus verbi delectib; non nihil
 etiam de integritate sua arque innocencia intermissione.

Dixerat. Et tristi sic orsum perficit ore.
 O utinam in melius mutato Numinis, menses
 Præteritos, viræque dies feliciter actæ
 Rex superum referat mihi! cùm procul omnibus ipsum
 Ille malis, procul ærumnis, sacra undique tectum
 Ægide servaret, circum et frontemq; laresque,
 Fœderis usque memor facti, splendesceret alman
 Lampade; quæque pedum ferrent vestigia plantæ,
 Panderet optatum mediis mihi lumen in umbris.
 Qualis eram viridante aro, cùm renique domumq;

Ille meam aspiceret propriis, blandoq; foveret
 Numinis afflatu præsens: cum ad iussa paratis
 Vnde stipabar gnatis, fidisq; ministris,
 Et circumfluitante pedes surasq; lavarem
 Butiro, pinguesq; olei mihi funderet amnes
 Ipsa silex, regno incolumi, cum denique regis
 Os habitumq; gerens gradirens spectabilis urbe
 Ad portam, dare jura meis ubi civibus æqua
 Consuēram, aut folio plateæ per strata sederem.
 Tum juvenum mihi turba genas suffusa rubore
 Cedebant viso, vultusq; et lumina veste
 Condebant; tum decrepitos assurgere canos
 Cernere erat, plantisque senes adstare sedenti
 Sub tremulis. Tacita intenti tunc ora tenebant
 Terrarum Domini, et digitis labra compescabant.
 Quinetiam siccis Procerum vox muta potentum
 Faucibus hærebat, suppresso & lingua palato.
 Quæ me auris famamque mei super æthera noti
 Nominis audierat, felicem terque quaterque
 Dicebat. quique olim oculus moresque viasq;
 Viderat, insigni pietatem laude ferebat.
 Quippe malis quoties pressos, durisque petentes
 Casibus auxilium juvi? quot patribus orbos,
 Vindice quot nullo defensos rebus in arctis
 Afferui? extremis quoties servata periclis
 Iamq; aliter paritura manus mihi fausta precata est?
 Conjugis amissi deflentem funera cari
 Ad cantum quoties converso in gaudia luctu
 Excivi viduam? speciosæ cycladis instar
 Iustitia induitus gradiebar, et illa vicissim
 Me cincta æternum diuinæ laudis honorem
 Conciliavit: amor juris mihi regia palla,

Et

Et diadema sacrum. Miseris pro lamine cæcis,
 Pro pede sape fui claudis, pro patre catervæ
 Exhausti census. Gnavoque examine litem
 Scivi ipse ignotam. Fabricantum prava molares
 Diffregi, tortasq; avidis è faucibus ulti
 Eripui dextra furtorum vindice prædas.
 His ego nequicquam confisus talia mecum
 Infelix tacito volvebam pectore : felix
 Extrema in proprio deponam flamina nido,
 Et pelagi innumeræ longæva æquabit arenas
 Annorum series : radix mea, ut arboris oras
 Fontis ad irriguas expostæ : hæretq; supernæ
 Roscidus in ramis lætum fiorentibus humor.
 Quotidiè mihi crescit honos, nova gloria crescit,
 In manibusque novas vires sibi sufficit arcus.
 Flexanimo nuper cuncti dicentis ab ore
 Pendebant taciti, atq; arrestis auribus haustum
 Consilium grato laudabant murmure nostrum ;
 Nec quisquam ex omni, quantus sit cunque, senatus
 Excipere alternis potuit mea verba loqueli;
 Usque adeò dulci ceu stillans plurima melle
 Mulcebat placidis animos oratio dictis.
 Quisq; mea, ut pluvias cunctantes hortus, hianti
 Orc expectabant monita, et mihi guttura, utales
 Ad vespertinam, pandebant arida, lympham.
 Si ridere animus, lætamq; expurgere frontem
 Fors tulerat, missa paulum gravitate, jocatum
 Credebat nemo quasi tantum ad seria factum ;
 Nemo mei id popter turbabat lumina vultus.
 Deniq; si quando mihi visum invisere amicos,
 Sublimi ante alios quoscumque in sede locabat
 Protinus, et magni me regis more tenetam,

Qui

Qui cīrūm armato stipatus milite turmas
Erigit, et dictis innocentia pectora mulcet.

Cap. XXX. da 1. matongioli. scilicet

*Iobus ex comparatione pristina felicitatis sua presente describit infelicitatem, contum-
 tum et abjectionem, in qua immorenter apud omnes erat, maxime apud vilissimos
 quosque & abjectissimos.*

Talis eram regnō dum stabam nuper avito
 Dives & incolmis; nunc fatis omnia postquam
 Et ruere in pejus cæpta, et sublapsa referri,
 Mutata est rerum facies; jamque ecce minores
 Me natu juvines patientem talia rident, ainstri subiecto
 Quorum ego vel patres pridem florentibus annis
 Servando pecori sprevi semper admittere nostris
 Cum canibus: juuenum quid enim me fortia dextris
 Robora, quidve senum vitiis effœta senectus,
 (Quis etiam cano prudentia defuit ævo,)
 Iuvisset loca senta situ, perq; auia mundi
 Lustra, meras inter tenebras, inopesque, famisq;
 Compressi rabie errabant, virgulta secundum
 Carpentes halimi salsa ex uligine stirpes,
 Iuniperique focis radicem imponere sueti,
 Quò caleant nudo gelidi sub vertice cœli,
 Aut rabida ingrato satient abdomina vietu.
 Vrbe, domo extorres, profugique, & noxia furum
 Turba velut, diris populi clamoribus acti
 Sedibus è patriis, torrentum in vallibus, inque
 Abstrusis terræ latebris saxisque labantes
 Vix habuere casas. Inter dumeta gregatim
 Vrticasq; inter compuncti insuetā rudebant
 Insulsum, stolidumque genus, sine nomine plebes,

Quique

Quique mage immundo quem calcant, pulvere viles.
 His ego nunc rerum tot post dispendia fio
 Nænia, et appositus fœcunda ad pocula sermo.
 Me vitant fugiuntque, odiis me quisque nefandis
 Infaustum velut auspicium execrantur, et ora
 Projectâ haud puduit toties fœdare salivâ.
 Nempe ex quo omnipotens nervum mihi solvit et arcum,
 Afflixitque malis, mox omnis fræna pudoris
 Excussi, haud ultrâ nostri formidine vultus
 Tanguntur. Petulanti etiam per compita risu
 Vix prima egressi teneræ cunabula vitæ
 Ad dextram insurgunt pueri, raptimq; prehensum
 Dejectumq; premunt pedibus, per tergaq; tritam
 Perniciëi mea culcat iter lasciva juventus.
 Nec satis. Occluduntq; vias, atq; omnia latè,
 Nequà iter, effugiumque foret mihi, claustra locorum
 Oblidunt, duplicantque malis mala, cladibus ægrè
 Exhaustisque novas addunt, jam jamque cädentem
 Vi summa impellunt; nec habent, quo talia patrent,
 Adjutore opus; avulsa ceu sepe, ruentes
 Quà data porta ruunt turmatim, eversaque læti
 Per loca se æquorei devolvunt gurgitis instar.
 Vndique terrorum facies, gravis undique summi
 Imminet exitii metus, et magis omnibus uiam
 Dilectam mihi sævâ animam formidine terret,
 Insequiturq; ater turbo velut, omnia flabris
 Involvens; vitæq; salus jam pristina fugit,
 Ceu nubes celeri quæ pulsa evanuit Euro.
 Ergo malis tot victa, in meq; effusa liquefecit
 Vis animæ, ærumnaque dies majoribus instant
 Passibus, & de nocte, queis cùm blanda relaxat
 Corda hominum, curasque fugat, jam tum dolor ingens

L

Æstuat

Aestuat, et teneras ossa intima ad usque medullas
 Pertundit; plusq; æquo agitata arteria febri
 Aëgra per immensum grassanti viscera, pulsus
 Vrget inequales. Quin morbi et tanta subinde
 In miserum sævit rabies, ut plurima tetræ.
 Ulceribus manans sanies turparit amictus,
 Ingenuum immutans maculoso sanguine lumen:
 Ac veluti angusto collum constringitur ore
 Iucertum tunicæ, sic me Deus undique cinctum
 Comprimit. In cœnum projectus membra lutosum,
 Pulveris immundi cinerisq; ego sordibus atris
 Assimilor. Quodque his gravius, quas suffero, plagiis,
 Ad te vociferor toties, sanctissime; castis
 Cum precibus, Pater, et dura tamen aure vocantem
 Negligis, utque ad stem supplex, a supplice flectis
 Lumina. Crudelis mihi jam tu factus acerba
 In me odia exerces divinæ et robora dextræ;
 Sublatumque levi veluti per inania gyro,
 Ventoque impositum rapis, & compage soluta
 Nervorum, effetisque relaxas viribus artus.
 Imminet, experior, vitæ suprema caducæ
 Hora mihi, jam jamque horrendi ad tecta sepulchri
 Omnibus, ætherias qui in terris carpimus auras,
 Invisenda, vocor: dextram non mittit löva.
 In tumulum, ad vitæ ut, defunctos luce reducat
 Lumina, in adversis quanquam fractisq; vocarint
 Rebus opem cœli submisso pectore quondam.
 Pauperis afflictas non res ego, mæstaq; luxi
 Funera? non duris miserorum in casibus altum.
 Ingemui largis humectans fletibus ora?
 At læta interea speranti tristia quæq;
 Obveniunt, luceisq; excors dum præstolor almas,

Improvisa nigris subitò nox ad volat alis.
 Hei mihi ! continuis jamdudum viscera flammis
 Torrentur, requiemque negat vis actior omnem.
 Prævenit nac læya dies exercita duris
 Fatorum eventis, aterque, haud ætheris æstu
 Haud Phœbi nimis velut ignibus ora perustus
 Ambulo, et exhaustum plagis circumfero corpus.
 Ecce etiam in medio lamenta incondita cætu
 Edo miser, raucusque ferit vaga sidera clamor,
 Qualem per Lybyæ fundunt deserta dracones,
 Aut quantos v'luiæ malè amico gutture pulli
 Congeminant questus, posuit cutis atra colorem
 Nativum, morbique ardor cava torruit ossa.
 Ipsa quoque in lessum cithara et lachrimabile murmur
 Nunc abit, illatosq; gemunt mea nablia casus.

Cap. XXXI.

lobus antealtæ vita sua velut catalogum contexens, integratorem, innocentiamq; suam
 copiosè exponit, singula fere percurrent utriusque tabula legis mandata et officia,
 que studiosè à se esse prestata diris arque imprecationibus confirmat; et quidem ea
 fine, ut et calamoratis sua indignitatem exagget, et antiorum criminationes aperte
 refellat.

Attamen immunis scelerum neq; conscia fraudis
 Mens cum oculis castum, testor, mea fædus inirat,
 Turpia ne videant, ne lustrent prava. Cupitæ
 Quid namque impuro spectassem lumine vultum
 Virginis? à summo quæ Iudice præmia mæchis
 Debita, quæ fontes maneat fors novimus; ingens
 Scilicet exitium stygiisq; horrenda caminis
 Supplicia infami cœlis devora catervæ.
 Ecce autem vigili qui conspicit omnia ocello,
 Non vitæ videt ille meæ callemque, viasq; buas, ilqmula

Comprenditque pedum numero vestigia certo?
 Si mundi illecebris mens vanis capta recessit
 Tramite de recto, si festinavit ad artes
 Planta malas, vetitamque viam pede pressit avaro;
 Me Deus æqualis appensum examinet, oro,
 Lancibus, atq; expers quam sit mea criminis vita
 Condiscat. De calle vagus per devia si pes
 Deflexit; si vana oculi simulachra secutus
 Est animus, donisque manus, vel sanguine dextra
 Deturpata fuit; quos en consecimus agros
 Advena possessor teneat, sataque omnia prædo
 Devoret et segetesque evulsæ ac gramina ab ima
 Radice æternum pereant. Si Fœmina pectus
 Illicito male casta meum pellexit amore,
 Si laqueos, si rete vater prolimine amici
 Disposui; molat ipsa aliis mea, fœdere rupto,
 Cara tori consors, prostetq; ut nobile scortum.
 Grande hoc namque nefas foret, et plectenda severo
 Iudicio improbitas, quæ me velut ignis ab alto
 Missus, ad interitum mox consumpsisset, agrorumq;
 Eradicasset proventum funditus omnem.
 En famuli si quando mei, si jura ministri,
 Ancillæve, ubi lis mecum incidit ulla, superbus
 Despexi: quid namque in jus si vaderet una
 Omnipotens, facerem? quid ve illius ante tribunal,
 Si vita discat quæsitor gesta, referrem?
 Qui me utero finxit, nonne idem finxit & illum
 Extruxitque ambos vitali semine in alvo?
 Anxia si tenuis frustravi vota popelli,
 Et conversa in me viduarum lumina durus
 Confeci, aut solus congesta opsonia cellis
 Absumpsit, haud orbo decisâ hinc parte puello;

(Hic)

(Hic quippe à teneris, ceu patris in ædibus, annis
 Accrevit mecum ; viduæque ego egentis ab ipsa
 Dux matrice fui superas vix missus in oras.)
 Si quem inopem, nudumque acriis per frigora brumæ
 Adspexi pereuntem oculis immittibus asper,
 Nec super injeciâ defendi a frigore ueste ;
 Ni renes lumbique mihi sunt fausta precati
 Nudorum, multo pecoris qui vellere nostri
 Incalueret. Manus si quando parentibus orbum
 Oppressit mea juridicis quodd habere paratos
 Me scirem in portis, vitæ, actorumque patronos ;
 E lumbo scapula ipsa humero mihi decidat ultrò,
 Luxaque contractis solvantur brachia nodis.
 Exitium mihi namque et inevitabile dextræ
 Diuinæ telum, stolidæ quo crima gentis
 Castigat Deus, ingenti fuit usque pauori.
 Si quam ego fulgenti posui spem vanus in auro,
 Dixique obrizæ, mea tu fiducia, massæ.
 Si fortè in cumulos adeo crescentibus altos
 Divitiiis nimium mens est lætata caducis,
 Incubuit que opibus fallaci pollice partis :
 Si rosei aspectus solis, si splendida lunæ
 Cornua cingentis cœli convexa negatum
 Lege Dei ad cultum me clâm illexere ; pudenda
 Siqua os, siqua manus dedit oscula, pignus honoris
 Idolo exhibiti ; certè hoc capitale fuisset
 Flagitium, et rigida damnandum Iudicis urna,
 Quod Dominum qui templa poli colit alta, negasset
 O foris si clade mei, si casibus unquam
 Exultavi animo rebus lætatus acerbis :
 Quando oris ne plectra quidem sum passus in hostem
 Peccare, aduersæ animæ non fanda precari.

Lassa philoxeniz si turba domestica nostræ
 Sæpius officiis non dixerit, ec quod edendi
 Tempus erit, vacuum sicut quo opsonia ventrem?
 (Non ego namque foris gelidi sub fornice cœli
 Sustinui in nudo peregrinum pulvere noctem
 Transigere: atq; meæ patuerunt ostia villæ
 Omnibus hæc nostras juxta tendentibus ædes.)
 Turpia præteritæ si quando égo crimina vitæ
 Gentis hypocriticæ celavi more, sinuque
 Impius occului delicta latentia cœco,
 Dispeream. Quod gessi olim nomenque decusq;
 (Nota cano) multis terrorem millibus & si
 Inferret, minimum nihilominus ipse verebar
 De plebe offendisse, intentusq; ora tenebam,
 Præque metu gressum privato hanc limine movi.
 O si me facili ludex bonus audiat aure!
 Hic mihi quippe scopus, justæ hæc est meta querelæ,
 Ut Deus alloquiis responset mutua nostris,
 Atque afficta mihi fido notet omnia libro
 Actor, eum nisi gestem humeris, ut cara solemus,
 Sublimem, cedarisque instat cava tempora circum
 Annectam capiti; gestæ nisi singula vitæ
 Sponte Deo recitem vestigia, primus et ipse
 Iudicis ad solium fidenti pectore vadam,
 Iure reus peragam, si denique ut omnia paucis
 Complectar, meus inclamat me fundus, et arvi
 Flent porcæ; si fructum, operis mercede negatâ,
 Absumpsi, aut dominos, justosque, ut prædo, colonos
 Enecui; infœcunda seges latè horreat alpîs
 Triticeo pro farre rubis, surgatque vice hordei
 Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ.
 Sic ait, et presso finem dedit ore loquendi.

Elius partim Iobo, partim etiam Amicis graviter succensus, quod utringū peccari videat, loquendi occasionem sibi jam silensio illorum oblatum arripit, et ab excusatione oris exponit fusius cum disputationis modum et formam, qua est usum, cum abunda orationis necessitatem.

Tum demum focii tres Iobi, Eliphasque, Sopharque, Bildadusq; Suhita, labris ad talia clausis
 Desivere loqui, nil quicquam tendere contrā
 Dignati, quod nempe suo justissimus ille
 Iudicio sibi semper, & expers criminis esset.
 Hoc Elius Buzita genus, Baracheleq; patre
 Natus, Arameæ claro de sanguine gentis.
 Non tulit, irarumq; omnes effudit habenas.
 In Iobum primò, quia se præ Numine summo
 Afferere haud dubitet iustumq; & labis inanem.
 Nec minus in ternos etiam Iobi inde sodales
 Insurgit flammato animo, tam turpiter ausos
 Condemnare virum, quem ceu ratione carentes
 Haetenus haud ullo rationum pondere possent
 Vincere, & appositis memorata refellere verbis.
 Ille diu tacitusq; Iobum, si pluria dictis
 Fors paret addere, trespque itidem expectarat amicos,
 Omnibus inferior natu quod is esset et usu;
 At tribus ut nullum vidi superesse (tacente
 Iam Iobo) sociis responsum, has pectore voces
 Edidit irarum flagranti percitus æstu.
 Quum grandes senio, cani quum sitis ab annis,
 Ipse autem iuvenis, tacui, linguamq; repressi
 Haetenus, offendæ veritus depromere mentis.
 Sensa meæ coram senibus: dixiq; loquantur
 Annos, quos longa dies, quos cana senectus
 Et sapere & dignas docuit proferre loquelas.

[Nunc]

Nunc sedenim experior nil mentis acumina posse
 In nobis, nihil ingenium sine Numine Patris
 Ætherii, qui corda movet, qui flamine sacro
 Dat sapere. Haud semper qui clari nomine, rectis
 Consiliis pollent; nec cani ætate, quod æquum est
 Sat sapiunt. Nonnulla igitur me audite loquentem;
 Et notos liceat mihi tandem exponere sensus,
 Quando habitis dudum iam tot sermonibus, ipse
 Temporis impendi tantum, & quæsita labore
 Hinc inde arrestis rationum auctoraria cepi
 Auribus. Ecce autem cunctis examine pensis
 Æquato, in miserum quæ declamastis amicum,
 Iudice me, vestrum nemo est qui criminis illum
 Arguat appositi, nemo, qui mutua Iobo
 Pro re verba ferat. Nihil est, mihi credite, lingua
 Ista quod insultanti adeò iactetis in auras,
 Nos veram attigimus sophiam, primamque malorum
 Tantorum labem: magni Deus arbiter orbis,
 Non homo sic meritum telis cœlestibus illum
 Insequitur pravæ commissa ob crima vitæ.
 Ille quidem adversus me iratae haud spicula linguae
 Distrinxit, fateor, neque item vestigia vestri
 Conflictus male tuta sequar, prædicta subire
 Dum lamenta paro. Iam tum formidine mira
 Attoniti pressis omnes mutescere labris,
 Nec quidquam fari ulterius, quasi voce loquaces
 Destituente. Diu patiens, frustraque moratus
 Conticui, opperiens doctæ responsa coronæ.
 Cuncti autem perculsi animos, vietiq; pudore
 Stant muti, nihil adversus iam dicta valentes
 Hiscere, dicam igitur iam tandem pauca virili
 Pro parte, atq; animi quæ sit sententia pandam

Cor mihi per multo gravidam sermone coarctat
 Spiritus, effervetq; mero ceu plena recenti
 Cupa, novive utres, quorum ni clausa relaxes
 Spiramenta, brevi effuso vinaria musto
 Cella natet. Loquar ergo, datur dum copia, mentem
 Quo paulum recreer, meditataq; pectore dudum
 Pregnanti effundam, ac labris effabor apertis
 Quæ latuere diu compresso cordis in antro.
 Nullius ad nutum componam verba, sed ore
 Vera pio referam; nulli pellacia vano.
 Palponum ritu affingam cognomina: veras
 Immutare tremo voces, ne me illicet instar
 Turbinis abripiat patrantem talia **FACTOR.**

C A P. XXXIII.

Elias à prefatione incipiens, quædam Iobi dicta repetit, eaq; minus dextrè interpretans pluribus refellit. Deniq; verò ipsum vel ad respondendum, si quid habeat, vel ad assenè audiendum quod præterea dicturus sit, invitat.

Ergo agendum placidis sermones auribus hauri
 Iobe meos, capiasq; animo dicenda sereno.
 Præmeditata diu, et quasi prægustata palato
 Expediam, mentiq; adeò sententia quæ sit
 Non dubiæ, eloquiis sincero pectore fusis
 Exponam: fraus nulla labris, fallacia verbis
 Nulla meis. Quin & mortali urgeris ab hoste
 Mortalis. Divina Patris, qui temperat orbem,
 Dextra eadem me teque, ut nosti, effinxit, & auras
 Aetherias idem divi dedit halitus oris.
 Quare agè, verborum me contra aciem instrue, siquid
 Responsi superat, coramque in prælia prodi.
 Tecum ego nunc paribus vice summi & nomine Iovæ

M

Congrediar

Congrediar telis, sum massa etiam ipse lutosa
 Decilus. Non ulla mei vis acrior oris
 Terrorem incutiet : nec te super ardua duro
 Pondere dextra cadet. Verum quid pluribus usus ?
 Auribus ipse meis tales cum murmure voces
 Iactantem audivi : sceleris sum purus, & expers
 Flagitii, sum mente pius, neque pectore labes
 Vlla meo ; irrumpt tamen ille, ansamque requirit
 Quà sòntemq; hostemque velut me conterat. Arcto
 Ille pedes cippo Vindex inclusit, & omnes
 Intentis oculis, quà quà vestigia flecto,
 Observat gressus. Sed enim ut tibi paucula reddam,
 Quis justum te, lobe, pium quis censcat istis
 Vocibus utentem ? nescis mortalibus unum
 Omnibus immortalem Orbis præstare Parentem ?
 Tantane te generis tenuit fiducia vani,
 Cœlicolūm ut magno demens contendere Regi
 Non dubites ? cui namque suæ Deus omnia mentis
 Consilia, arcanaq; vias, & facta revelat ?
 Multa semelque, iterumque monet, loquiturque subinde,
 Nec tamen ad divæ repetita oracula vocis
 Advertunt homines animum. Per somnia fessos
 Cum fovet alta quies ; per noctis spectra grauatos
 Cum somno in thalamis posuerunt mollibus artus,
 Tum surdam retegit miseris mortalibus aurem,
 Castigatque malos, et prauis debita factis
 Supplicia obsignans, decretas imprimit altis
 Mentibus ærumnas ; ut sancto corda dolore
 Compuncti, salebras vitiosæ et devia vitæ
 Ocyus evitent, animique elata superbi
 Flamina compescant ; ne forte aut peste perempti
 Mergantur foveis, aut sævo viscera ferro

Trajecti pereant. Quòd si nil proficit istis
 Omnipotens monitis; tum morbo protinus ægrum
 Increpat immisso, tristique affixa cubili
 Membra dolorificis pertentat & ossa flagellis
 Intima. Tum panem stomachus fastidit orexi
 Dejecta, & tetrico bellaria respuit ore.
 Inde caro ex oculis macie confecta suprema
 Deficit, & non visa prius, jam corpore toto
 Ossa extant; moxque ad tumulum, lethalis & umbræ
 Regnum anima approparet. Verum si nuncius adsit
 Interpres Dei multis è millibus unus,
 Qui vera ægrotō juris sacraria pandat,
 Rectamque erranti non vano hortamine monstret
 Ad meliora viam: Deus & miserebitur ægri
 Ilicet, & redimi, subeat ne triste sepulchrum,
 Mandabit; dicetque, satis pro criminе factum est
 Iam mihi, cōmissique lytrum, gratumque piamen
 Inveni sceleris. Tali recreata redibit
 Voce caro, priscusque vigor, viresque tenellis
 Quales in pueris, quales juvenilibus annis.
 Ille Deum supplex orat, sacrisque litatis
 Conciliat: Deus illum audit, mentemque recenti
 Lætitia exhilarat, vultusque dat alma videre
 Lumina, tecta prius, meritoquē aversa scelestis
 Omnibus. Haud fictis deflenti crimina guttis
 Iustitiam reddit, sanctæq; exordia vitæ.
 Ergo ubi convaluit, sævis quasi faucibus Orci
 Erutus, exemplò socios adit, atq; salutis
 Rite memor, magnaq; hominum spectante caterva,
 Peccavi, inclamat, fasque omne & jura sacrarum
 Perverti legum, nec mi mea profuit unquam
 Improbitas. At enim iam factus mitior, Orco

Me Deus asseruit, jussitq; potirier alnum
 Lumen ab integro. Bis terq; hæc omnia præstat
 Pro solita bonitate Deus, sicq; arguit acti
 Mortalem sceleris, rursum ut bonus eruat ima
 E fovea miserum, terreniq; Orbis amico
 Lumine, mærorum post tristia nubila donet.
 Nunc agendum missis, quibus æthera questibus implet,
 Respice ad hæc, res est non parva, audique, fileque,
 Et loquar. Interea siquid tibi suspetit ore
 Dicendum, eloquere, & nostris agè mutua dictis
 Redde metu posito. Te justificare lubenter
 Ipse velim, causamq; pii tutarier æquam:
 Sin minus: aure meam facili quæsò accipe menteim:
 Orc favens, sophiæ te veræ arcana docebo.

C A P. XXX III.

Elius post prefationem summa plenam gravitatis, repetit accusationis sua capita, eaq;
 refutat à justitia & operibus Dei, unicuiq; secundum opera redditiss. Deinde præ-
 missa ad resipiscientiam bortatione, petit à Deo nr paenit lobum edo Elius, rectius de ip-
 so et sentire in posterum et loqui discat.

Hæc ubi dicta, Elius, verso sermone coronam
 Ad circumstantem, vos ô, qui pectora, rerum
 Gnata, inquit, geritis, faciles audite loquentem,
 Quæq; habeo dicenda animis advertite vestris.
 Auris namque probat verba & dijudicat, escam
 Qualiter oblatam sapis exploratque palatum.
 Ergo agendum chari, nos inter agamus amici
 Ex æquo, et justa pendentes omnia lance,
 Quid legi conforme, bonum quid fasq; sciamus.
 Nam lobum has memini nuper fudisse loquelas,
 Sum pius, immunisq; doli, sum justus, & expers
 Criminis; & nil jura minus mihi debita cœlum

Abnegat.

Abnegat, infandis adeò dum cladibus ægrum
 Obruit. In causam ipse meam quid mentiar ore
 Falsiloquo? tela aspra Deus plagasque nocentes
 Innocuo inflxit tergo, et sine crimine plector.
 Hæc ille. Et quisquam toto reperitur in Orbe
 Terrarum lobo similis, qui vana propinat
 Verba suis, & ad instar aquæ ludibria vulgi
 Haurit iners, qui que et comitem se jungit iniquis,
 Et vetitum sectatur iter gressusq; malorum,
 Prolatisq; amens horrendum hoc insuper addit;
 Fixa quid in Domini pressis vestigia signis
 Me posuisse juvat sacra per compendia divi
 Tramitis? O Legum gnari, cordataque turba,
 Qui rerum æquata libratis pondera lance,
 His nonnulla super placidi me audite ferentem.
 Absit ut omnipotens, qui nutu sceptra gubernat
 Terræque, tractusq; maris, cœliq; profundi,
 Quamlibet exiguae temeretur criminis labis,
 Aut minus ex æquo quid perpetrasse putetur.
 Ille suum reddit cuique, et sine fraude rependit
 Præmia; quæque homines animo sectantur hiante,
 Illa ferunt, tribuente Deo, qui legibus æquis
 Omnia, nec temerè quidquam cœlove, solove
 Exequitur, nedum ut sancti jus inque merentis
 Pervertat. Quis eum, cœli cui sidera parent
 Angeliciq; Chori, terræ præfecerit Orbi?
 Quis, cedò, vasti alias jecit fundamina mundi,
 Constructamq; suo unius molem ore gubernat?
 Si Deus intentis adeò exploraret ocellis
 Corda hominum, ut poscis, penitusq; adverteret ora,
 Protinus hinc alio revocatâ flaminis aurâ
 Vitalis, cuncti expirent, in humumq; revertant

Corpora. Siquid habes mentis sanæ, ista benignis
 Auribus hauri, animoque, haud sunt temnenda, reponē?
 Numquid is imperium terræ mereatur & Axis,
 Cui fas exosum, cui jus, quibus æqua Regentum
 Fulta stat in populos subiectaque regna potestas?
 Numve iniustitiae damnabit homunculus ipsum
 Iustitiae Authorem? num regi dicere quamvis
 Terreno, ô Nequam! num prisco stemmate claris
 O pravi! liceat? Domino qui criminis ergo
 Affingi invidiam par sit, qui cuncta coercet
 Pollenti imperio? non ille excelsa potentum
 Suspicit ora Ducum & pariterque opulentus, inopsq;
 Illi agitur nullo semper discrimine, cunctos
 Ut qui una de massa homines formavit, eisque
 Humanæ indulget ceu visum est commoda vitæ.
 Momento intereunt, unaque heu nocte moventur
 Sedibus ingentes populi. Sine viribus ecce
 Corruit humanis solioq; Tyrannus avito
 Vi cœli eiicitur, mora nulla, nec ista tenore
 Aut certa ratione carent. Circumspicit omnes
 Quippe vias hominum Deus, & vestigia mente
 Observat vigili, Scelerum fabricator opacas
 Captat, & incassum latebras cœlestia lovæ
 Lumina non tenebræ, non mortis imagine cœcta
 Infames fugiunt umbræ: neq; durius ille
 Asperiusq; imponet onus quam facta reposcant
 Peccantum, ut merito nimium quis jure rigorem
 Exprobrare Deo possit, litemq; movere.
 Hinc nulla præeunte, homini, quæ cognita, causæ
 Cognitione, alios opibusque & honore potentes
 Conterit, immundoque alios è pulvere sumptos
 Sublimi locat in solio; sicque ille nocentum

Facta recognoscit, spectandaque prodit in auras.
 Quin ipsis etiam tenebris, quibus ante latebant
 In lucem versis, misteros castigat amaris
 Suppliciis, magnoque hominum persæpe theatro,
 Ut meruere dolis, collisos perdit ad unum,
 Scilicet æterni quod cultu Numinis omni
 Abjecto, sacra iura Dei sp̄revere rebelles;
 Signataisque vias, & sumimi iussa Magistri.
 Præmia tantorum scelerum manus impia tandem
 Hæc habet; oppressæ per eos ad sidera turbæ
 Clamor it, & crebris pulsat mugitibus aures
 Ætherii Patris, qui vocem & vota gementum
 Exaudit. Quis, pacem illo donante, tumultum
 Inferat, & tristi permisceat omnia bello?
 Sin placida infensus vitiis averterit ora,
 Quæ gens, quisve hominum mortali semine cretus
 Placata aspiciet? vitæ ille & mortis in omnes
 Ius habet, & pro iure vetat ne turbâ nocentum
 Gaudet imperio, aut laqueis simulator iniquis
 Constringat populum. Nunc ergo lite remota,
 Offensum sic Iobe para mollire Parentem;
 Dura quidem sed iusta fero: non amplius amens
 Vincula disrumpam; tu me, quæ scire necesse est,
 Quæq; latent, Pater alme, doce: si ob crimina pœnis
 Tot mulctor, vitæ doleo commissa, nec ultrâ
 Peccare est animus: sic te, sic farier æquum est.
 Arbitrione tuo fontes ad digna reposcat
 Supplicia Omnipotens? tuve aversabere, magnus
 Quæ mundi Dominus de te olim sanciit æquo
 Iudicio? pœnis ne modum finemque statutis
 Præscribes? ego' ista probem? Si suppetit ore
 Responsum, eloquere. At rerum legumque peritus;

Sat

Sat scio, qui que sapit, pleno omnibus annuet ore
 Auditis, mecumque feret te, Iobe, loquutum
 Inscitè, et sine mente sonos sparsisse dolentes.
 O Pater, ô cæli Genitor, communia propter
 Cum pravis responsa Iobum lustraminis aspî
 Subiicias flammis, oro, resipiscere donec
 Condiscat, tumidum & superatâ mente remittat
 Flatum animi : namque ille scelus sceleri adiicit altum
 In cumulum, plauditque manu nos inter, et ore
 Plurima væsano in Domminum dicitur jactat.

Cap. XXXV.

Pergit Elias absurdâ quedam ex Iobi dictis perperâm collectâ refellere, argumentis à
 summa Dei maiestate deductis ; utpote cuius nemo neque iusticiâ prodeesse, neque inju-
 sticiâ obesse possit : atq; hinc anfam fibi arripit horrandis Iobum, ut jam rectius judi-
 cer, et in Denno speret.

TAlia perstabat memorans, sicque insuper idem
 Progreditur. Ratione putas constare loqueland,
 Quâ miser ætherio te fers mage Numinè justum,
 Dicisque, integritas quid vitæ profuit actæ ?
 Quidve lucri hinc capio, scelerum præ labe ? querenti
 Hæc ego jam paucis placidum tibi, Iobe, tuisq;
 Responsum expediam sociis. Cœli aspice molem,
 Aspice sublimi suspensas æthere nubes,
 Præq; ima quantum tellure ea machina, disce,
 Promineat, quantumque Deus qui celsior illa est ?
 Si pecces, quæ tu inde Deo dispendia summo
 Attuleris ? si multiplici fœcunda stolone
 Crimina frondescant, quid ei tamen illa, quid orbis
 Rectori officiant ? sin contra iustus et expers
 Flagitii fueris, tua quid pietasq; fidesq;
 Contulerit lucri Domino ? quid ceperit ille

De

De manibus, te dante, tuis & mortalibus ægris,
 Tu qualis, nocet impetas, iisdemque vicissim,
 Non Domino, prodeste solet mens conscientia recti,
 Quæque agili Astrææ sequitur vestigia planta.
 Sæpe quidem tenues clamant sub fasce superbi
 Imperii, vocemq; ob duri infesta Tyranni
 Brachia commissis tollunt ad sidera crebris
 Lamentis, gemituque & fœmineo ululatu;
 Nemo sed in tanto rerum discrimine, dicit,
 Conditur. O ubi loya, meus, qui carmina nostra
 Psallere dat, vultusque sui fulgore tenebras
 Irradiat, læto permutans tristia cantu;
 Qui nos præque feris agri, præque aëris alti
 Alitibus sapere edocuit, rerumque latentes
 Nosse vias, causasque & atroci idcirco potentum
 Attriti fastu clamant, geminantque per auras
 Murmura flebilia, at facilem plangentibus aurem
 Iure negat Dominus; nec enim male sana dolosi
 Vota precesque hominis, dura aut lamenta patent
 Aure trahit, neque damna nepoti illata moratur
 Omnipotens. Quanto ergo minus te exaudiet, ore
 Dicentem impuro, tibi nusquam occurrere, nusquam
 Certa satis divæ ac moderantis singula mentis
 Spectari in terris vestigia. Talibus eja
 Iam missis, te ritè tuasq; examine coram
 Pende vias justo, culpamque; ac Iudicis iras
 Supplicibus supera votis, Dominumque tenacem
 Promissi expecta. Nihil est præ crimine poena,
 Nil præ flagitiis tot, plaga inficta merenti
 Numine ab irato nuper tibi; multaq; vitæ
 Dissimulat delicta tuæ, mecum ergo sodales
 Dicite vaniloquis fundit temeraria labris
 Jobus, & infandas cumulat sine mente querelas.

H

Elius adhibita rursum gravis profatione, summam Dei tuerit potentiam, bonitatem, iustitiam & misericordiam, ut quae Iobus deterere visus erat suis querimonis. Sermonem vero ad Iobum accommodat, ut tandem comparatione sua inscrisse & infirmatis cum infinita Dei notitia & potentia, se se illi rotum summisse discat, & misericordiam illius quam benvolentem implorare.

Hec fatus, placido suscepit ita perficit ore
Sermonem. Expecta paulum, & me recta monente
Hortantemque audi, quo rem tibi apertius omnem.
Sedulus exponam; mihi enim non pauca tuendae
Iustitiae, causaeque Dei dicenda supersunt.
Cuncta autem primâ repetens ab origine pandam
Quæ dudum comperta habeo; sancti q; Parentis
Expediam rata jura mei. Mendacia nulla,
Nullus erit verbis fucus, pigmentave docto
Peniculo falsum celantia: cordis & oris
Integri affectum sermo testabitur omnis
Certantis tecum ætherio pro Rege sodalis.
En Deo immensis sit quamvis viribus unus;
Vnus & invicta virtute & robore cordis
Pollear, haud quenquam generis de stirpe caduca
Despicit humani; sed nexibus undique fœdis
Peccati implicitos; vitiorum & pondere segnes.
Non longum patitur vita luce potiri.
Pauperis è contrâ jus afflictæq; catervæ
Afferit; innocuo nec vultus lumina amici
Subtrahit à coetu. Tales cum regibus alto
Collocat in solio, summumq; ad culmen honoris.
Evectos vmbone tegit per secula divo,
Ne quis eos, patria quos visum attollere dextra,
Deiiciat. Quod si arcta liget vestigia compes;

Si gravibus fuerint tetro sub carcere stricti
 Funibus, anteactæ tum gesta latentia vitæ
 Obiicit ante oculos, admissaque crimina monstrat
 Invaluisse mora: surdis dum vellicat aurem
 Recta monens, sua detque obliquo absistere fraudum
 Tramite. Si dictis parent, si iussa Tonantis
 Corde pio faciunt; mox verso in gaudia luctu,
 Longævam peragunt nullo discrimine vitam:
 Sin minus; in gladios, & morti tela parata
 Ut meruerit, ruerit; sophiæq; & mentis egentes
 Auferet incautos subiti inclemens lethi.
 Qui namque infandis fallaci pectore faciunt
 Inducunt vitiis, & crimina noxia juris
 Obtentu velant, immanem Numinis iram
 Offensi cumulant: nec enim cum funibus illos
 Constringit Deus, exclamant, veniamq; per auras
 Exquirunt. Teneræ idcirco sub flore juventæ
 Infames inter pueros, mollesque cinædos
 Effundent animas, æternâ & lumina nocte
 Claudentur. Vice versa inopi, fractoq; salutem
 Quam petit, axe Deus mittit, atq; aure prehensum
 Admonet officii, latè solamine curas
 Mæroresq; levans, & duræ incommoda vita.
 Quinetiam haud ficto si flêsses crima cordæ,
 Te velut è salebris & diri faucibrs orci
 In latam planamq; viam duxisset, & alta
 Pace lares, mensam dapibusq; beasset opimis.
 At vero anfractus sontum ut legis, impia gentis
 Iudicia infidæ laudans, sic ritè tenèris
 Iudicio sontum, remanetque immota, severus
 Quam de te statuit Iudex sententia. Flagrans
 Æstuat ira Dei: cave, ô cave lobe, flagellis

Ne te ille obtritum perireat. Non gaza, nec ingens
 Vis auri merita dabit unquam à morte redemptum.
 Num cumulos spectabit opum? num splendida gentis
 Stemmatum? non fulvum, cui parent cuncta, metallum
 Igne repurgatum, non fortis robora dextræ.
 Quidquam heie proficiant. Noctis ne rumpere quietem
 Anxius inquirens, cur te, tantosq; per orbem
 Evertat populos & florentissima regna.
 Ad stolida illa, tuus quæ tristi è pectori mector
 Expressit, ne verte animum. Deus omnibus unus.
 Vi dextræ, invictisque animi virtutibus anteit.
 Quis par consiliis dandis, quis laudibus illi
 Contendat sophiæ? Domino quis certior index
 Monstravit quod carpat iter, rectique suætum
 Præscripsit callem? quis denique criminis ausit
 Arguere æternum cœli terræque Monarcham?
 Ergo agedum, his tandem missis, miranda memento
 Pangere facta Dei, magnum quæ sparsa per Orbem
 Terrarum haud dubio mortales lumine lustrant,
 Conspiciuntque stupente animo licet eminùs omnes.
 Maximus ille opifex teruti est: ille omnia folijs
 Immotis regit imperiis, hecque per via menti
 Humanæ est caniti Majestas Numinis. Ævum
 Degit ut æternum, sic divæ sœcula vitæ
 Annorum nequeunt numero comprehendier ullo.
 En liquido extenuat subtræctas & quore guttas
 Lympharum, & pluvias resolutis aëre nimbis
 Eliquat, è supero placide stillantibus axe
 Nubibus, & grato sata læta rigantibus imbre.
 Magna quis extensas capiat per inania nubes,
 Vibratasque altæ cava per tentoria sphæræ
 Cum sonitu ingenti flamas? fulgore corusco

Irradiat

Irradiat sursum nebulas, tenebrisq; deorsim
 Radices pelagi, terraeque extrema patentis
 Obnubit, populos per quas sæpe ille rebelles
 Castigat, tristes effundens æthere nimbos.
 Sæpe idem arentes misso prolixius imbre
 Fœcundat placatus agros, largasque ministrat
 Mortali mesles, & vitæ alimenta caducæ.
 Ille rubente volâ fulgur regit, utque feratur
 In nubem oppositam juber, & mox nuncius alto
 Cœli implet strepitu fragor & mugitibus Orbem,
 Dum calida in gelidam certat perrumpere nubes
 Æmula & irarum magnò velut acta furore.

Elias suscepit sermonem de admirandis Dei operibus per tenuis, varia hic describit
 Meteora, eorumq; omniū usum ex sapientissima Dei administratione explicat gratis
 adhibita cobortatione, ut Iobus comparatione immensa Dei potestia & sapientia re-
 nuntiatem suam agnoscat, neq; ultratum Deo congregari velle andeat.

Cor mihi, dum tacita mecum hæc ego mente revolvo
 Admiranda manus divinæ facta, subinde
 Palpitat, emotaque tremitur formidine fibra.
 Auribus ô patulis, vibrata tonitrua coelo
 Accipite, horrisonoque Deus quos mittit ab ore,
 Quosque sub ætherio mugitus dirigit axe.
 Ecce vel extremas jaenulatur fulgura ad oras
 Terrarum, candente manu, quæ protinus ingens
 Vox sequitur, rugiensque fragor, dum Iova tremendo
 Ore tonat, totumq; vagas per inane procellas
 Fulminaque & crebræ sinuosa volumina flammæ
 Contorquens, rauco quatit altum murmure cœlum.
 Magna ille humanique omnem superantia captum
 Ingenii, pollente facit miracula dextra.

Iussit? extemplo densum nivis agmen ab aulo
 Depluit, & molli tellurem vestit amictu.
 Nuic teuui Omnipotens agros rigat imbre virentes,
 Nunc rapido effundit largos cum turbine nimbos,
 Ac pluvio totum contristat flumine cœlum.
 Diffugit auctum consueta ad recta colonus,
 Dum sine more ruunt fetis è nubibus undæ,
 Disjectisque rubens latè micat ignibus æther.
 Intereaque suos, cessante opere, ordine servos
 Dinumerat, terris ut possit sole reducتو
 Exercere diem. Tunc & fera quæque repente
 Lustra petit, cœcosq; specus, & permanet antris.
 Illius imperio gravis è penetralibus Austri
 Tempestas oritur, frigusq; Aquilonis ab axe.
 Illius ad flatum subito rapidissima mundi
 Flumina concrescunt & erant quæ nuper in oras
 Effusa, angustis constringunt frigora claustris.
 Ille modo exhauit gravidas (dum aspergine prata
 Irrigat optatâ) nubes, cœlumq; fatigat:
 Fulmineas modò dædaleæ sola in ultima terræ
 Dispergit nebulas, displosæ & spicula flammæ.
 Illius hæc nutu in gyrum volvuntur, & omne id
 Quod præscripsit, agunt; seu castigare nocentes,
 Sive juvat siccas pluviis adaquare cupitis
 Canvalles, sterilesque agros; seu deniq; justo
 Gratificari. Echo nunc paulum lobe resistet,
 Arrectaque hauri mecum aure immensa potentis
 Facta Dei, memorique animo miracula pende.
 Tunc modum nosti aut seriem, qua nubila cœlo
 Disponat, lucemq; Deus splendescere, pulsa
 Nube, det ætheriam? tun' nosti ut lancibus æquis
 In medio appensæ se nubes aëre librent?

Num tibi nota, Deus quæ omniscius edit in astris
 Portenta? an caleant cur messis tempore vestes,
 Sintque oneri, austrinis, nosti, levè flantibus auris?
 Tunc Deo præsens, opifexque, ô amice, fuisti;
 Cum superas latè cœlorum expanderet arces
 Sidereoſque orbes, ſpeculi cum fusilis instar
 Splendenteſque ætherii molem firmaret olympi?
 Fare agè, ſiquid habes de tantis dicere rebus,
 Et ſimul edoceas queis compellare Tonantem
 Alloquiis par sit. Cœcis nos namque tenebris
 Præſtricti, ſœdaque gerentes conſcia labis
 Pectora, non illi confidimus hincere contrâ.
 Quòd ſi clam queritor, quis ei lamenta gementis
 Deferat? audentem majestas protinus oris
 Divini horrendo velut absorbabit hiatu.
 Adversi radios & tela nitentia folis
 Non ferimus rectis oculis, cum nubibus Euro
 Discussis cœlum purgavit ventus apertum,
 Aut Borea gelidi ſpirante à cardine mundi
 Exoritur rutilo lumen fulgentius auro:
 Qui Patris ætherii, ſolem qui condidit, ora
 Spectemus, lucemq; & formidabile Numen?
 Viribus immensis Deus eſt, vukuq; tremendo,
 Atque hominum longè ſuperat mens entheo captum.
 Robora ſi ſpectes, ſi recti & iuris amorem,
 Ille utroq; cluit, nec quenquam more Tyrannum
 Opprimit, aut pœnis ſine cauſa exercet amaris:
 Proptereaque timor tanto & reverentia Regi
 A genere humano debetur, honosque perennis.
 At vero haud cunctos, ſuperis quos conſpicit oris,
 Prudentes videt eſſe animo, rerumque peritos.

Dens ex inopinato apparet in nimbo, Iobum graviter reprehendit ut insipienter locatum; cumque velut in arenam provocans, ad censuratio sua & inscitia confessionem adigit, prolati horum argumentis ab operibus tunc Creationis, sum Administracionis universae, praeferim in Metam.

HÆc ille. Ignifero tam demum è fornice cœli
Omnipotens Genitor, rerum cui summa potestas.
Sic lobum aggreditur, nimboque affatur oborto;
Iste quis est, mea qui tenebris involvit opacis
Consilia, arcanaq; vias, legesq; verendas,
Qui vanis sine mente sonis & questibus auras
Verberat, exactamque canit sine criminè vitam?
Nunc agè, quando tibi tanta est certare voluptas
Cum Domino, accinctis descende in pælia lumbis
Miles uti, si qua est præsens in pectore virtus
Iobe tuo, mecumq; matum committe duello.
Te prior ipse rogabo, meæ sunt namque loquendi
Iam partes, tu, si quid habes, occurre vicissim,
Et mihi quod rogito, fac notum: Vbi nempe locorum
Sub prima enascentis eras cumabula mundi,
Cùm magna artificij acerem fundamina dextra
Terrenæ molis? dic, si quod mentis acumen
Restat adhuc sanæ, quis tanti corporis aptas
Mensuras posuit, super extenditq; rubricam
Latomus, & certa structuram æquavit amussi?
Da, quibus incumbant Orbis fundamina palis,
Et lapidem angelli quis primum, imumque locavit,
Maxima quo latæ solidatur machina terræ?
Immovbieras, cùm læta auroræ sidera primum
Concinere in nostras dulci modulamine laudes
Inciperent? ubi eras, cùm dilectissima Patris

Æterni

Æterni soboles, cœli quibus annuo regnum,
 Iubila voce dabant hilares testantia mentes?
 Indomiti quis vasta maris dic æquora, ab alvo
 Materna ætherias velut erumpentia in oras
 Oppositis clausit valvis, claustrisq; repressit,
 Ne sœcum rapido convellant gurgite mundum?
 Nonne ego, qui pelagi lymphis pro tegmine nubes
 Injeci, densaque salum caligine, parvos
 Qualiter infantes involvit fascia, cinxie
 Nonne ego? qui fines certo metasq; statuto
 Fluctibus apposui, tumidoq; repagula ponto?
 Et dixi, huc tantum venies, neve æstibus ultrâ
 Progrediare sino. Heic animos, heic pone furentes
 Oceane, horrisenos heic frangant littora fluctus.
 Fare etiam (ut cœli rursum ad convexa reflectas
 Lumina) tun' soli, vitalem ex quo hauseris auram,
 Exortus, obitusq; sui præcepta dedisti,
 Auroræq; locum ceu fixa lege notasti,
 Vnde tibi extremas magnum per inane prehendat
 Terrarum metas, roseis dum lutea bigis
 Trajicit ætherios orbes? ut noctis amatæ
 Defensos tenebris exorta luce latrones
 Excutiat terris, abigatque per avia mundi,
 Vique argillæ instar, figuli quæ pollice formas
 Induit innumeras, terra immutetur ad ortus
 Poebæos, capiatque novos à sole colores,
 Queis, pulchrâ veluti decorantur pascua veste;
 Denique ut officio lucis capiantur iniqui,
 Et vitæ infames spolientur lumine, fractis
 Viribus, & fastu depresso animisq; superbis.
 Rursus an abstrusos penetrasti imosque recessus
 Æquoris immensi? num cœca voraginis antra

O

Calcasti?

Calcasti? nigrae paret tibi janua mortis,
 Lethalisque umbræ sedes, & mænia Ditis?
 Tune soli mensus lati spatia ultima, nosti
 Extensis qua terra tenus se porrigit alis?
 Lucis ne hospitium, tenebris num regna dicata?
 Lustrasti, et propria velut in regione prehensas
 Solerti ipse manu ducas per nota viarum?
 Scilicet haec nosti lobæ, & cum condenseret Orbem?
 Diva manus, tumq; natus eras, multusque tuorum
 Annorum est numerus. Sedenim cedo numquid adisti?
 Thesauros nivis? in structas num grandine cellas?
 Inspexti aërias, lapidosa & nubila nimbi?
 Quæ seclerum in peñas & præmia justa recondo?
 An tibi nota via, in varias quæ dissilit æthræ?
 Lux partes, terramque super dispergitur Eurus?
 Ecquis aquæ ductum ruituro cœlitus imbræ?
 Dividit, aut nitidum designat in aëre callem?
 Per medias, flammis, nebulas? quis inhospita mundi?
 Tæsqua rigat pluviis? solam vacuamque colono?
 Quis lavit immissis terram alto è fornice bullis,
 Vt, quæ sicca prius, largo humectata liquore
 Luxuriet, campique herbis fragrantibus halent?
 Quis Pater est pluvialis aquæ? quis & aëre guttas?
 Stillantes genuit roris? da, cuius ab alvo?
 Prodierit glaciale gelu? quis nocte pruinam?
 Brumali gelidam, frigusq; arbusta perurens,
 Ac durescentem, lapidem velut, æquoris undam;
 Extima ubi vastæ facies concrescit Abyssi,
 Formauit? Pliadumne potes constringere vernalis?
 Delicias, hiemesve acrem cohibere rigorem,
 Vinclaq; Orionis, rapidum quibus attrahit Eurum,
 Solvere? num ardoris stellam proferre Coronæ?

Tempore.

Tempore ritè suo, nec non & ducere Plaustrum,
 Arcturumque vales & motus legesque polorum
 Lustrasti? monitissimis errantia cœlo
 Sidera perficiunt cursum, imperantq; latenti
 Adspectu terris? jussu ne excita vocantis
 Iobe tuo nubes effusis imbribus arva
 Proluet? emittes tu quilibet Orbis in oras
 Fulgura? fulmineæ capient tua justa sagittæ
 Quis sophiæ arcanis decorat præcordia, menti,
 Quis dedit & sapere, & rerum primordia nosse,
 Naturæq; vias? superi quis nubila mundi
 Enumerat sapiente animo? quis denique cœlo
 Suspensos gravidis prosternit nubibus utres,
 Ut latè imbriferis perfuso pulvere guttis
 Arentes æstuglebas tibi glutinet unda?

C. A. P. XXXIX.

Deus hic à generali rerum administratione ad specialiè quorundam animalium desponsans,
 Iobum tennitatis sua, aq; imbecilitatis summa convincit, ne qui inferioribus
 istis notisque animalibus curandi par non sit, quicquid aper omnibus & auctoritate faciliter
 Deus provideat.

Praedam ne immanii per deuia lustra leænæ,
 Quæ longo effetos senio vix promovet artus,
 Venari tibi cura datur? catuline furentis
 Ingluviem saturas rabidam, dum delitet altis
 Ad prædam specubus, depresso & corpore cœcas
 Insidias meditatur atrox? quis nam avia corvis
 Per rura impastis quæsitam comparat escam,
 Dum crocitant pulli jejuno ventre, Deumq; sis
 Inclamant, dubio alarum per prata volantes
 Remigio, & raucis poscentes pabula rostris.
 Rupicolæ capræ partum & statim temporagnaro

Observas animo ? vel quantos cerva labores
 Parturiens ferat ? an luna in cornua flexæ
 Momenta enumeras, quicis fœtum gestat in alvo
 Conceptum ? gravidinc uteri fera tormina nosti,
 Et quî se incurvans pariat, partusque dolores
 Cum fœtu ponat ? viden' ut vel tempore parvo
 Hinnuli agris miro solidati robore membra
 Invaleant, crescantque foris, nec ad ubera matris
 Egressi redeant ? quis aperto carcere Onagrum
 Indomitum emisit ? quis capto vincula solvit ?
 Ipse ego solus ei pro cœcto tœsqua colonis
 Nuda dedi, & sterilem innata falsugine terram.
 Vrbanos ridet strepitus, & liber ab omni
 Servitio, duri non audit iussa magistri.
 Ardua terrarum, vitides quibus anxius herbas
 Vestigat, stabulum sunt illi & pascua læta.
 Num tibi Rhinoceros cornu frontemque decorus
 Serviet, et privos per te mitescet in usus ?
 Præsepi cicut ille tuo stabitne, jugove
 Cum bove junctus agros unco sulcabit aratro,
 Porcasque à tergo rastris confringet inertes ?
 Tunc illi, magno quòd præstet robore, fidas
 Credulus ? illi operas, mœsisq; impune labores
 Committes ? tua sperato cum fœnore reddet
 Semina, maturas referet sub horrea fruges ?
 Nunc age, & ad pictas oculos converte volucres.
 Stellatis tua numne manus vestivit ovantem
 Pavonem plumis ? num Struthio (Iobe) camelus
 A te habet alarumque decus, pennasque superbæ,
 Quòdq; sua in Libycis linquit securior oris
 Ova, fovenda ipsis, quibus occultantur, arenis,
 Nec pedibus tritum iri hominum, nec calce ferarum

Errantum meminit? duræ de more novercæ
 Duriter illa suos, quasi non sua pignora, pullos
 Tractat, & incassum partus perfuncta labore
 Nil metuit miseræ per tanta pericula proli:
 Quippe illi sophiamque Deus geniumq; negavit
 Providum, & humanis concessas mentibus artes.
 Ipsa tamen pernix pedibus, pernixq; volatu
 Fertur in aërios campos sublimis, & acrem
 Ridet equumq; equitemque, & cursu præterit ambo.
 Tunc ferocem animis, fortemque ad prælia finxit
 Alipedem? fremitune jubas, collumq; tonitru
 Induis? huncve, locustæ instar, terrore fugari
 Posse putas vano? patulis en naribus ignem
 Terrificum volvens generoso pectore fumat,
 Telluremq; cavat pedibus, quassatq; patentes
 Quadrupedantē sono campos, gestiq; minaci
 Ob vires animo. Mavortia fertur in arma,
 Fertur in occursum telorum hostisq; pavorem
 Impavidus rider; suntq; illi prælia ludus.
 Tantus amor pugnæ, tantæ est victoria curæ.
 Armorum temnit strepitus; necq; territus ensis
 Vibrantis specie revocat vestigia. Sævam
 Non pharetram sonitu, non hastam aut pila tremiscit.
 Emicat, arrectisque fremit cervicibus, irâ
 Terribilis, cursuque citos dum provocat Euros
 Effossum deglutit humum. Si rauca cruentum
 Buccina dat bello signum, vel si tuba, nescit
 Stare loco, pugnæq; avidus vix classica Martis
 Insonuisse putat. litui ad vocem exilit, auras
 Hinnitu complens, horrentiaque eminus arma
 Fulmineumque Ducum tonitru, fremitusq; potentum
 Olfacit. Hæc pecoris laus est & robur equini.

Tunc etiam Accipitrem celeri petere astra volatu
 Edocuisti, alasq; calentem expandere ad Austrum?
 Imperiis excita tuis Iovis ales in auras
 Pennarum rapido per inania nubila motu
 Evolat ætherias, sublimi & vertice petræ
 Extruit hospitium, prærupta eductaque cœlo
 Saxa colens arcesque, cupitam unde eminùs escam
 Scrutetur, prædamq; oculis exploret acutis,
 Ac prævisa, suam quæ fuso sanguine pascat
 Pullitatem, alitibus sectetur funera pennis.
 Ecquid ad hæc (Deus inquit) ais? sacro & insuper ore
 Sic lobum increpitat: Dominum ne, ardentia torti
 Qui regit astra manu, quisquam, dum litigat unâ,
 Erudiet? si mecum ultrà contendere mens est,
 Fare agè, & objectis nunc sodes mutua redde.
 Dixerat. Huic lobus breviter sic insit amaro
 Pectore. Mene, hominem vilem, Pater optime, mene
 Responsare Deo? jam jam ultrà ego pressa tenebo
 Labra manu: semel atq; iterum male sana locutum
 Me fateor, culpæq; pudet, pudet usq; furoris
 Heu tanti! nihil auditis miser amplius addam.

C A P. XL.

Dens lobum ex vimbo rufus compellans, & velut ad novum certamen excitans, reprehendit graviter quod in Iustitia sua & integritate tuenda immodicu[m] fuisset. Deinde illum magis magis in superioris argumenti fide confirmat, & anticipat eum suam potestatem, proposito periliustri illius exemplo, afferit.

HÆc ubi dicta, Deus rufum per nubila vocem
 Edit, & increpitans pauidum compellat lobum.
 Nunc agè, si qua tibi est generofa in pectore virtus,
 Ense latus, lumbosq; armis ad prælia cinge
 Bellator veluti; jamq; ad responsa parator

sanT

Reddenda

Reddenda ore pio cunctis quæ te ipse rogabo;
 Iudiciumne miser speras dissolvere, & ut sis
 Iustior, injustum statues me impunè? lacerti
 Suntne tibi, ut loyæ qui temperat omnia, fortess?
 Terrifica tun' voce tonas, dextraque rubenti,
 Ut facio, rapidæ jacularis spicula flammæ?
 Veste nitens pulchra formosos in due cultus,
 Regaliq; habitu, divino atq; ore verendus
 Iudicis æterni sacrum conscende tribunal.
 Immanes animi disperge hinc inde furores,
 Fastuq; elatos tumido præcordia torvis
 Mortales oculis, si quid potes, aspice, & Orco
 Sic meritos demitte; oculis, inquam, aspice torvis
 Elatos, omnemque abigas ad nigra superbum
 Tartara. Gaudentem vitiis, ubicunque locorum
 Invenias, contunde gregem, pariterq; sub alto
 Pulvere conde malos; conde ora, omnemque nocentum
 Pro scelere æternis famam constringe tenebris.
 Tunc equidem te, Iobe, tua pollente fatebor
 Servatum dextra, tollamq; ad sidera laude.
 Nunc autem pede ut ipse tuo te ritè deinceps
 Metiri, finesq; intra consistere discas,
 Ad nostræ monumenta manus restantia gnavos
 Verte oculos aciemque & sanæ lumina mentis.
 Contuere anguimanum turrito corpore Barrum,
 Quem tecum his pariter feci considere terris.
 Ille feras quamvis miranda corporis alti
 Mole omnes superet, quæ devia lustra pererrant;
 Non tamen ex rapto reliquarum more ferarum
 Vivit, at irriguas, ceu bos, depascitur herbas.
 Maxima vis lumbis, roburq; patentibus alyi.
 Grande latet sinibus; nec non ingentis & instar.

Eductam

Eductam cedri celeri quatit impete caudam.
 In varios abeunt ramos, contextaque fibris
 Vincla Cremasteres. Tubulos imitantur ahenos
 Ossa cava, et ferroque horrent, & vectibus artus.
 Scilicet hæc, inter magni miracula mundi
 Bellua divi operis caput est specimenque stupendum.
 Procera, qui fecit eum, promuside latus
 Ense velut stricto armavit ad prælia nares.
 At nihilo tamen ille minus, quæ gramina passim
 Proveniunt altis terrarum in montibus, hisce
 Vescitur, infestus nulli, & contentus abundè
 Sorte sua, victuq; dato. Quin ludit ibidem
 Sepositu pecus omne metu, saliuntque catelli.
 Frondosi nemoris recubat sub tegmine; ripas
 Quærit arundineas, ramorumque abditur umbra
 Fœcundas inter salices torrentis ad oras.
 Si quando ingreditur violenti fluminis alveum,
 Stringit aquas, frangitque sua, velut objice posto,
 Mole, maris fluctus. Iordanem crederet omnem
 Faucibus admotum se posse haurire. Quis illum
 Venator capiat sine fraude, altasque latente
 Tendicula nares & rostrum insigne terebret?

CAP. XLI.

Deus proposito hic altero potentissime administrationis sua exemplo, videlicet Leviathan, descriptioni illius plurimum insistit, ut & Iobo ex nobis omnibus ostendas quæ
 reverenda sit & tremenda Conditoris majestas & potentia.

A Spice nunc aliud visu mirabile monstrum,
 Balænam, immani verrentem pectore marmor.
 Tune trahes mediis incautam è fluctibus hamo,
 Fune vel immerso linguae? tun' naribus indas

Transfixis

Transfixis juncum? tu spinæ suspide malas
 Pertundas? num victa preces geminabit, & ore
 Blandiloquo veniam supplex vitamque reposcat?
 Tecumne æternum domitatrix bellua fœdus
 Icet, & imperium famulari lege subibit
 Iobe tuum, cunctos vitæ ut tibi serviat annos
 Mancipium veluti? ludesne ea, ut alite parvo,
 Apponesq; levi devinctam func puellis?
 Hac super instituent epularum lauta sodales,
 Venumve exponent dissectam in membra propolis?
 Tune forare vales impactis altius uncis
 Terga feræ, frontemq; dolosa involvere nassâ?
 Injice ei, sodes, bellator strenue dextram,
 Injice, at actutum fato perimendus acerbo
 Non tanti ulterius perges meminisse duelli.
 En quicunq; parat technisve armisve furentem
 Aggredier, vana spe mentem cludit hiantem,
 Soloq; aspectu monstrosi concidet oris.
 Nemo licet triplici cingatur pectora ferro,
 Corde ferox adeò est, vel dextræ robore præstans,
 Impunè ut valeat vastum expurgiscere Cetum.
 Quis se ergo impavidus me coram fistat, & armis
 Audeat imparibus mecum contendere demens?
 Mene prior juvit, collato aut munere quisquam
 Prævenit, condigna datis cui præmia reddam?
 Quin mea solius sunt quæ tu cunque sub alto
 Contemplare polo, quâ quâ vaga lumina flectas.
 At nunc fert animus, quando huc oratio nostra
 Devenit tandem, Balenæ immania magnæ
 Et membra, & vires, & corpus mole tremendum,
 Structuræq; omnem penitus narrare decorem.
 Magna quis illius reteget tibi stragula? quisve

Diductum os geminis subigat parere lupatis,
 Ferreaque ingentis recludat claustra palati?
 Aspice, serratos quantus circum undique dentes
 Terror agat, quanto stridant quasi cardine rictus,
 Aspice, squamarum compacta ut scuta catenis
 Implexis solident latum durissima tergum,
 Nexusque in se adeo coeant conserta stupendo,
 Nullus ut heic auræ pateat ventove meatus,
 Nec quovis valeant disrumpi vincula nisu.
 Horrisenos patulis ronchos ubi naribus edit
 Sternutamenti similes gravis illicet ignis.
 Emicat, atque oculi lato circum orbe micantes,
 Auroræ radios, & solis clara lassent.
 Spicula. Terrificis fax missa è faucibus ingens
 Irradiat pelagus, gutturque immane coruscis
 Undique scintillat flammis, ac fumeus æstus
 Naribus emanat, qualem spumantis aheni
 Lympha foco calefacta leves emittit in auras.
 Immo etiam accensas (dictu mirabile) prunas
 Exhalat, flamasque vomit vasto ore furentes.
 Pretereà in rigida monstri cervice recumbit
 Immensum robur, dolor & coram exilit omnis,
 Dum sibi naufragiumque inter, ventosque sonoros
 Exultans medio captat mera gaudia ponto.
 Illius æterno carnosa melandrya nexu
 Stricta hærent nulla minimum divulsa lacunâ.
 Firma, silex veluti, præduræ aut fragmina metæ,
 Hinc atq; hinc validis horrent præcordia fibris.
 Ingens cæruleo si quando è marmore corpus
 Elevat, extemplo trepidant fortissima, nautæ,
 Pectora; cùmq; ruens magno secat impete fluctus,
 Secuncti, turbati animis & corpore purgant.

Sigis

Siquis eam stricto petit ense, aut cuspide teli
 Missilis, en frustra est, frustra est tetigisse sagittis.
 Non gladius, non hasta, manu nec lancea fortis
 Torta, feræ hærebit durato in corpore fixa.
 Ferrum illi palea est; æs, lignum putre; nec arcus
 Cornua flexa fugant, nervoque impulsa sagitta.
 Illa suæ confisa cutis munimine duro
 Stupea non aliter Balearis verbera fundæ,
 Saxaque tormentis emissâ moratur ahenis
 Quâm stipulas, calamosve leves: vibrata per auras
 Hastarum tremulo deridet spicula motu.
 Ventre imo scopulis placidè decumbit acutis,
 Et sibi pro molli sternit pungentia lecto.
 Äquorcos gravido cùm pulsat corpore fluctus,
 Protinus horrendo fervescit murmure pontus,
 Qualiter ebullit subiectis ollula flammis,
 Pictorumque sonant crebro mortaria pulsu.
 Splendenti, qua tranat aquas, candescere sulco
 Dat maria à tergo, & mirâ, quacunque vagatur,
 Canitie videoas Neptuni aspergier undas.
 Par nullum in terris animal, nullumq; sub alto
 Gurgite, quod formâ, quod vique & robore, & arcto
 Membrorum nexu, tanto componere monstro
 Iure queas. Omnis penitus formidinis expers
 Naturâ, impavido mundi sublimia vultu
 Despicit, atq; elata super Rex omnia fertur.

CAP. XLII.

tabulat Dei ex nimbo loquentis rationibus evictus, immensam illius potentiam, suamq;
e contrario inscitiam jam plenius conficitur; seq, & audiri & doceri potens, pœnitentia-
tiam agit quam humillimè. Deus vero reprobens ejus sociis, de summa causa secun-
dum ipsum pronunciat, tandemque omnibus in gratiam receptis, lobum in duplo b.a-
torem quam antea statuta restituit.

Dixerat. Huic Iobus demisso ita pectore fatur;
Novi equidem & fateor, fortem, Pater, omnia dextrā.
Posse tuam; neve arte hominum, neu viribus ullis.
Numinis averti decreta æterna potentis.
Iste quis est, inquis, mea qui male sanus inceptis
Consilia obscurat verbis? Rex maxime, tantæ
Me culpæ esse reum fateor, stolidisque locutum
Incomperta labris. Tua namque arcana, viasq;
Et facta humanos longè superantia captus.
Turpiter ignorat mens cœca effetaque veri.
Ergo ô non duras precibus tractabilis aures
Pande meis, & rite pio quo ore rogabo
Notifica. Famam sacrosancti nominis auris
Audiit antè tui; sed nunc per nubila demùm
Præsentem videre oculi te, atque inde loquentem:::
Proptereaque piget dictorum, & pœnitit omnis.
Patrati sceleris; fœdoq; in pulvere stratus.
Et cinere hoc, vitæ retracto gesta prioris,
Detestorque, udis deplorans crimina malis.
His utrinq; habitis sermonibus; ecce Eliphazum
Increpat Omnipotens Themanitam, ac talia fatur.
Fervidus irarum justusq; effebuit in te
Binosq; in socios æstus, quia recta loquuti
De me non estis, meus hic ut servus Iobus.
Symite septenos jam vobis ergo juvencos,

Septenosque

Septenosque mares ovium, atq; ad limina Iobi
 Tendite, sacratis ab eo maestentur ut aris,
 Cum precibus votisque piis, quæ nomine vestro
 Fusa bonus facili aure traham; namq; illius, æquo
 Os vultu aspiciam propriùs, ne digna luatis
 Supplicia admissi sceleris, quia recta loquuti
 De me non estis, meus hic ut servus Iobus.
 Haud secus ac jussi faciunt Eliphazus, & unà
 Bildadus, Sopharque. Preces fert Iobus ad aras.
 Pro sociis supplex, adoletq; altaria flammis.
 Annuit oranti Dominus, subitoque dolores,
 Queis miserum duris quasi vincitum funibus arcte
 Strinxerat humani generis capitalior hostis,
 Vertit in æterni non expectata tenoris
 Gaudia, jacturam duplicata sorte rependens.
 Iamq; omnes mutati animos fratresque, sororesq;
 Et noti, & propriùs quos ipsi sanguinis olim
 Admôrat vinclum, quosque est expertus amicos,
 Conveniunt, lætiq; petunt penetralia Iobi.
 Heic se unà exhilarant epulis, ac tristia flentes
 Fata viri, tantisque irato à Numine plagas
 Immisgas, socium dictis solantur amicis:
 Dantque illi nummum, dant unum quisq; monile
 Aureum habere, sui monumentum & pignus amoris.
 Præterea Omnipotens jam tandem mente benigna
 In famulum acceptâ duplo bona fœnore reddit.
 Omnibus exuto iampridem, extremaq; passo
 Balantum pecudum bis septem millia donat,
 Sexque Camelorum largitur millia, mille
 Taurorum iuga, mille itidem superaddit asellas.
 Quin septem huic etiam thalami gratissima, gnatos,
 Pignora tres reddit præstanti corpore natas,

A forma quicis nomen erat: quæ maxima natu
 lemima ab auroræ radianti luce; secunda
 Cassia, odorifero casiae de stirpe, stibique;
 Postrema a cornu, Keren-Happuc dicta vetustis
 Patribus. His nemo mortali è semine gentes
 Memnonias inter contendat munere formæ.
 Larga his, sic patrum Genitor testatus amore,
 In pingui fratres inter patrimonia fundo
 Distribuit. Centum posthæc jucundior annos
 Et quater ipse decem patriis traducit in arvis
 Felix prole pia, felix florente nepotum
 Prole, vel ad quartam quos postquam excrescere vidit
 Progeniem, grandævus obit, plenusque dierum,
 Et placidâ in Dominq compostus pace quiescit.

FINCIS.
